

# JAPÁN NYELVMESTER





Albeker Andras  
2010年 京都市







**ROZSNYAI**  
**GYORS**  
**NYELVMESTEREI**  
Bármely nyelv  
alapos elsajátítására  
tanító nélkül

**JAPÁN**

**Ára 1 korona**

**GYAKORLATI**  
**JAPÁN-MAGYAR-NÉMET**  
**BESZÉLGETÉSEKKEL**

**Hét eredeti japán-írástáblával**  
A kiejtés pontos feltüntetésével

---

**JAPANISCHE GRAMMATIK**  
**PRAKTISCHE**  
**JAPANISCH-UNGARISCH-DEUTSCHE**  
**CONVERSATION**

Mit sieben original-japanischen Schrift-Tabellen  
mit Bezeichnung der Aussprache  
**OHNE LEHRER**

**Nyelvtan:**

<i>japán beszédbeli hangok s azok kiejtése:</i>	
1. A magánhangzók s azok kiejtése	1
2. A mássalhangzók s azok kiejtése	1
3. A kettős mássalhang-ók . . . . .	3
4. A szótagok kiejtésének sorozata .	3
Szótagcsoportok keletkezése	3
Hangváltozások . . . . .	4
Hangsúly . . . . .	4
Fűnév . . . . .	4
Melléknév . . . . .	6
Névmás:	
1. Személyes névmás . . . . .	7
2. Birtokos névmás . . . . .	9
3. Mutató névmás . . . . .	10
4. Visszatérő névmás . . . . .	11
5. Kérdő névmás . . . . .	11
6. Határozatlan névmás . . . . .	11
Szám- <i>művek:</i>	
A lapszámok . . . . .	12
Sor számok, osztószámok, szorzó- számok . . . . .	14
Törtétszámok, határozatlan szám- nevek . . . . .	15
Határozó szók . . . . .	16
Előtagok, névtagok . . . . .	19
Ragok . . . . .	19

<i>Kötszők . . . . .</i>	20
<i>Igék:</i>	
Cselekvő alak . . . . .	21
Szenvedő alak . . . . .	25
Udváriak alak . . . . .	16
<i>Igeragozások általános táblái:</i>	
Cselekvő alak . . . . .	27
Szenvedő alak . . . . .	18
Udváriak alak . . . . .	30
Általános megjegyzések . . . . .	31
<i>Szóképés:</i>	
1. Főnévképzés leszármazás által .	32
2. Főnévképzés összetétel által .	32
3. Melléknévképzés . . . . .	33
4. Igeképzés . . . . .	34
<b>Beszélgetések . . . . .</b>	35
<b>Magyar-japán szótár . . . . .</b>	48
<b>A japán írásról . . . . .</b>	56
Katakana írás . . . . .	57
Hiragana írás . . . . .	58
<b>Táblák:</b>	
I. Számjelek . . . . .	58
II. Katakana írásjelek . . . . .	59
III. Hiragana írásjelek . . . . .	60
IV—VIII. Japán írásminták, átírás- sal s fordítással . . . . .	61
Szöveg és írásmagyarázat . . . . .	64

# **Japán pénzek, mértékek és súlyok.**

## **Pénzek:**

1 yen = 100 sen, = 1000 rin =  
5 korona  
aranypénz: 1, 2, 5, 10, 20 yen  
ezüstpénz: 5, 10, 20, 50, 100 sen  
rézpénz: 1, 5 rin; 1, 2 sen  
papírpénz: 10, 20, 50 sen, és 1, 2,  
5, 10, 20, 50, 100 yen.

## **Hosszmérték:**

1 shaku = 10 sun = 100 bu =  
1000 rin = 0.30175 méter;  
nagyobb távolságra:  
1 ri = 36 chō = 21,600 ken =  
129,600 shaku = 2<sup>1</sup>/<sub>2</sub> angol mfd  
= 3810 méter;  
továbbá:  
1 hirc = 4 shaku 1 chō = 60 ken  
1 ken = 6 shaku 1 ri = 36 chō.  
1 jō = 10 shaku

## **Térmérték:**

1 chō = 10 tan = 100 se =  
3000 tsubo  
1 tsubo = □ 1 ken = 36 □ shaku.

## **Ürmérték:**

1 sai = 10 shaku = 100 gō =  
1000 shō = 1890 liter.

## **Súlymérték:**

1 kin = 160 momme = 599 gramm  
1 momme = 3.74 gramm.

## **Hónapok nevei:**

Január: ichi-gwatsu (guacz)  
Február: ni-gwatsu  
Márczius: san-gwatsu  
Április: shi-gwatsu  
Május: go-gwatsu  
Június: roku gwatsu  
Július: shichi-gwatsu  
Augusztus: hachi-gwatsu  
Szeptember: ku gwatsu  
Október: jū-gwatsu  
November: jū-ichi-gwatsu  
Deczember: jū-ni-gwatsu

**ROZSNYAI GYORS NYELVMESTEREIBŐL**, melyek mindegyike egy teljes nyelv-  
tant és teljes társalgási könyvet tartalmaz, már kapható:

1. **Ungarische Sprachlehre** mit ungarisch-deutschen Gesprächen.
2. **Német nyelv**tan német-magyar társalgásokkal.
3. a) **Francia nyelv**tan második javított és bővítt kiadás magyar-német-francia  
beszélgetésekkel. b) **Páris és környéke Baedeker** Páris térképével.
4. **Angol nyelv**tan, magyar-német-angol beszélgetésekkel.
5. **Olasz nyelv**tan, magyar-német-olasz beszélgetésekkel.
6. **Orosz nyelv**tan, magyar-német-orosz beszélgetésekkel.
7. **Spangol nyelv**tan, magyar-német-spanyol beszélgetésekkel.
8. **Portugál nyelv**tan, magyar-német-portugál beszélgetésekkel.
9. **Latin nyelv**tan, magyar-német-latin **a modern élet**ől való beszélgetésekkel.
10. **Román nyelv**tan, magyar-német-román beszélgetésekkel.
11. **Tót nyelv**tan, magyar-német-tót beszélgetésekkel.
12. **Szerb nyelv**tan, magyar-német-szerb beszélgetésekkel.
13. **Horvát nyelv**tan, magyar-német-horvát beszélgetésekkel.
14. **Cseh nyelv**an, magyar-német-cseh beszélgetésekkel. (Eükeszületben).

**Ára** füzetenként csak 60 fillér.

15. **Japán nyelv**tan, gyakorlati japán-magyar-német beszélgetésekkel, hét eredeti  
japán-írás táblával, a kiejtés pontos feltüntetésével, ára 1 korona.  
**Vidék**re egy-egy füzet ára és 10 fillér előzetes beküldése ellenében szállítok.  
**Hat** különböző füzetig elégséges az összeg és 20 fillér porto beküldése.  
**A teljes kollekciót** az összeg előzetes beküldése ellenében bérmentve



# JAPÁN NYELVTAN.

## A) A japán beszédbeli hangok s azok kiejtése.

A japán hangsorozat (abc) 19 hangból áll, melyek közül 5 magánhangzó és 14 mássalhangzó. A magánhangzók: a, i, u, e, o; a mássalhangzók: k, g, s, z, t, d, h, b, p, n, m, y, (j), r, w.

### 1. A magánhangzók és azok kiejtése.

Az „abc” sorrendjét a japán **aiueo**-val jelzi, mely egyuttal az összes magánhangzókat is tartalmazza. Mint ebből láthatjuk a magyar magánhangzók sorrendjével nem egyezik meg (a, e, i, o, u).

Általánosságban a magánhangzókra ezek a megjegyezni valóak:

a) Az összes magánhangzók (s így a szótagok is) eredetileg rövid<sup>ml. r.</sup> mint pl. e szókban: **nagy, kis, csurog, nem, sok.** Az **i** <sup>ml. r.</sup> magánhangzókat különösen röviden, — alig hallhatóan ejtjük ki; a **e** <sup>ml. r.</sup> gyakrabban pedig teljesen elnyeljük, tehát egyáltalán nem is hallatszana<sup>ml. r.</sup>. Így: *hitotsu* (ejtsd: htocz) egy; *futatsu* (ftacsz) kettő.

**Átírásban** (kiejtés): a, i, u, e, o-t, használunk.

b) Az eredetileg rövid magánhangzók azonban kettőzés és összevonások által *hosszúakká* is lesznek; átírásban ezt a magyar kiejtésnek megfelelően, ékezetes (á, é, í, ó, ú) magánhangzókka nem adhatjuk, illetve nem írhatjuk, mivel az eredeti kiejtés nem abban áll, hogy az illető hangzót megnyújtjuk, hanem olyaténképen, mintha kettőzve ejtenék ki.

Hogy ezt jobban megértessük, vegyünk összehasonlító példákat: a magyarban a rövid s hosszú magánhangzók *egyenek* hangzanak, s ugyanegy időtartamuak s csupán a száj meg torok zártabb s nyitabb helyzete által képződik, pl.: gaz, gáz; mez, méz stb. Japán kiejtésben ez másképp hallatszik és pedig úgy, mintha a rövid magánhangzót *kétszer olyan hosszú időtartamig* mondanók ki, mint a valóban rövidet. Tehát csupán időtartamban nyúlik meg és nem a hangban magában. Jó példa erre pl.: a magyar palócos kiejtés: így „alma” tiszta kiejtésben az első szótag röviden kimondott a, palócosan pedig *aoma aama*; szintén rövid az, de időtartalomban van elhúzva. Azt hisszük ezen példa érthetővé teszi és megvilágosítja a magyar és japán hosszú magánhangzók kiejtése közt levő különbséget. A japánban is — úgy mint magyarban — különösen ügyelnünk kell a magánhangzók (szótagok) rövid vagy hosszú kimondására, mert sok különböző értelmű szók csak is ez által különböznek egymástól.

**Átírásban** (kiejtés): *ā, ī, ū, ē, ō*-t használunk.

Példák: *babā* (babaa) öreg asszony, *īye* (īije) nem, *sayō* (szajō) igen.

c) Tulajdonképeni **kettős** magánhangzó a japánban nincsen; az *ai, au* kettőshangzókban mind a két magánhangzót külön-külön kimondjuk; *ei*-ben az e hangzó hosszú egy alig hallható *i* utóhangzattal.

### 2. A mássalhangzók s azok kiejtése.

a) A **b, p, k** mássalhangzókat úgy mondjuk ki épen, mint a magyarban pl.: hab, kakas, pipa.

b) A **g** rendesen orrhangú, különösen a tókiói nyelvjárásban, egyébként tisztán is hallatszik, kivéve a *ga* ragban, mely mindig s mindenütt orrhangú. Ezen orrhang kiejtését begyakorolhatjuk, megtanulhatjuk, ha pl.: a magyar harangoz szóban a kiejtést így szótagoljuk:

hara-ngo, vagy pl.: le-ngedez; a mint ebből láthatjuk, a g betű orrhangja egy félig elnyelt n előhangzat által képződik.

**Átírásban** (kiejtés): *ng*-vel jeleztük. Pl.: *arigató* (aringatō) köszönőm; *mage* (mange) hajkonyty.

c) **d** az a, e, o magánhangzók előtt úgy hangzik mint a magyarban; az *i* előtt pedig, mint a tókiói helyes kiejtésben használatos, *zs* betűvé lágyul, mint e magyar szóban: *zsivaj* (vagy mint a francia *jamaïs* szóban a *j* betű), az *u* betű előtt lágy *z*-nek hallatszik, mint pl. e szóban: *zene*. Pl.: *jíjí*<sup>1</sup> (didi) (zsizsü) öreg ember, *zutsu* (zuczu) fejfájás, *doko* hol.

**Átírásban** (kiejtés): **zs** és **cz**-t használunk.

d) A **t** hangot az a, e, o magánhangzók előtt úgy ejtjük ki, mint a magyarban; az *i* betű előtt azonban szintén ellágyul s hangzata megfelel a magyar *cs*-nek; *u* betű előtt pedig azonosan hallatszik a magyar *cz*-vel. Pl.: *hachi* ([hati), *ejtsd* (hacsi) *nyolcz*, *tsuki* ([taki, czki) hold, hónap.

**Átírásban** (kiejtés): **cs** és **cz** használunk.

e) **s** hang az a, e, o, u előtt erős *sz*-nek hallatszik, mint pl. e magyar szóban: *asszony*, az *i* betű előtt pedig úgy, akárcsak a magyar *s*, pl.: *sikos*, *síp* stb., csak hogy erősen. Megjegyezzük még azt, hogy a *su* szótiban az *u* betű sohasem hallatszik az *s* után. Példák: *sake* (szake) *ri*, *or*, *shi* (si) négy, *sató* (szatō) cukor.

**Átírásban** (kiejtés): használunk *sz*, *s* betűket.

f) **z** hang megfelel a magyar *z*-nek pl.: *zab*; *i* betű előtt *zs* hanggá lágyul el. Mint fentebb a *su* szótagnál, úgy itt a *zu* szótagnál is megjegyezzük, hogy az *u* hang nem hallható. Példák: *dózo* (dōzo) kérem; *renzan* hegyesség; *mizu* víz stb.

**Átírásban** (kiejtés): **zs** és **z** betűket használunk.

g) **h** hang úgy hangzik mint a magyarban is pl.: ház, hová, hideg stb., de valamivel jobban kicsucsosított ajktartással (mint pl.: a füttyülésnél); *i* betű előtt azonban kemény torokhang *kh*-nak hallatszik. A latin átírásban *f* betűvel visszaadott *h* hang ezen szótagban *fu* úgy ejthető ki legjobban, hogyha ajkunkat úgy tartjuk, mintha „u” betűt akarnánk mondani s ezen ajaktartással „f”-et mondunk ki; így egy sajtyszerű *f* és *h* hang között fekvő fuvóhangot nyerünk, a mi a helyes kiejtése a *h*-nak. Az *e* betű előtt ismét másképp hangzik; vagy egy leheletszerű *h*-nak s ritkán *i*-nek. Példák: *ho* vitorla, *hito* (chto) egy; *hohei* (hoiei) gyalogos stb.

**Átírásban**: *ch*, *fh*, *i*-t használunk.

h) **n** a szavak kezdetén úgy hallatszik, mint a magyar „n”; a szavak végén azonban rendesen orrhangúvá lesz (hasonlóan a francziához); ugyanezen szabály áll akkor is, ha *k* vagy *g* előtt áll; a *b*, *p*, *m* előtt pedig egy *m* hangba átmenő orrhanggá válik. Ez megvan a magyarban is, mint pl. e szóban: „külö**nb**öző” vagy külö**mb**öző stb.

**Átírásban** (kiejtés): **n** és **ñ**-et használunk.

i) **r**. A japánban nincs meg azon ropogós kiejtésű „r” hang, a mi nálunk; s viszont ne tévesszük össze a torok (raccsoló) *r* hanggal sem. A helyesen kiejtett *r* a nyelvünk hegyének a felső fogorhoz egyetlenegy gyors és rövid hozzáütéséből származik. A nyelv helyzete ugyanolyan, mint a *d* kiejtése közben, a melyhez különben is nagyon hasonlít. Pl.: *ikura* mennyi; *hara* test; *roba* öszvér.

**Átírásban** megtartjuk az *r*-et, a szokásos *ð* görög betűvel helyett.

k) **y** hang, a, u, o, előtt rövid *j*-szerű *i*-nek hallatszik; *i* betű előtt azzal teljesen egybeolvad, tehát a „j”-hangzatot elveszíti; ép így az *e* betű előtt is, de néhol még a kiejtésben a rövid *j* előhangzattal használatos. Példák: *yake* égni; *yuka* padló; *yatsu* (jatzu) nyolcz.

**Átírásban** (kiejtés): *j* és *i*-t használunk.

<sup>1</sup> Mután a japán nem betűkkel, hanem írásjelekkel ír, ezeket előbb a nálunk használatos latin betűkkel kell visszaadnunk. Az eredeti japán jeleket az általános használatban lévő átírással adjuk mi is, mely egyrészt az idegen nyelven írt (német, angol, francia) japán nyelvtanok s szótárak használatát megkönnyíti, másrészt pedig alkalmazkodnunk kellett a már bevett s elfogadott átírási szabályokhoz.



7) **w.** Rendszerint csak *a* betű előtt fordul elő és egy gyorsan kiejtett *u-v* közötti hangnak felel meg (mint az angolban); az *i, u, e, o* magánhangzók előtt pedig egyáltalában nem hallatszik. Példák: Watakushi (watakushi) én. A *wo* ragban jóllehet átírásban mindig kiíródik, de sohasem mondjuk ki; másutt az átírásban is elhagyni szokták, mint fölösleges (néma) hangot.

**Átírásban** (kiejtés) megtartjuk a *w* betűt.

### 3. A kettős mássalhangzók.

A japánban őseredetileg kettős mássalhangzó nem volt, hanem ezek nagy része az *u* és *i* betűnek kilökése (elhagyása) által a szók közepén származott a modern nyelvben. Csupán csak a *k, p, t, m, n, s* hangok kettőződnek. A kiejtésben ezt nem úgy mondjuk, mint pl. a magyarban is, kettőshanggal: láttam, mennek, nappal stb., hanem úgy, mint az olasz nyelvben, t. i. a kiejtés tartama kétszer annyi ideig tart, mint az egyes mássalhangzók kimondásánál vagy hogy szakszerűbben megmagyarázzuk: a mássalhangzó kimondásakor a beszélő szervünk bizonyos helyzetbe kerül, most ezt a helyzetet annyi ideig tartjuk meg, míg annyi idő elmúlik, mintha kettőzve mondtuk volna ki azon mássalhangzót. Jelképileg így állíthatjuk elé: egy mássalhangzó kimondási idejét *u* jellel jelezve, s két *u* időt — jellel: ilyen ábrát kapunk a kettőshangzók kimondási időtartamára egy 2 szótagú szónál pl.: Nippon (Japán): *u-u* s nem, mintha magyarul mondanók: *u u u u*.

Ezzel bevégeztük a hangok kiejtésének magyarázatát; alább adjuk az egésznek összeállított táblázatos átnézetét, mely úgy az átírás, mint kiejtés betanulását, begyakorlását tetemesen megkönnyíti.

### 4. A szótagok kiejtésének sorozata.

a á		i í		u ú		e é		o ó	
átírás	kiejtés	átírás	kiejtés	átírás	kiejtés	átírás	kiejtés	átírás	kiejtés
ka	ka	ki	ki	ku	ku	ke	ke	ko	ko
ga	nga	gi	ngi	gu	ngu	ge	nge	go	ngo
sa	sza	shi	si	su	szu v. sz	se	se	so	seo
za	za	ji	zsi	zu	zu v. z	ze	ze	zo	zo
ta	ta	chi	csi	tsu	czu v. cz	te	te	to	to
da	da	ji	zsi	zu	zu v. z	de	de	do	do
na	na	ni	ni	nu	nu	ne	ne	no	no
ha	ha	hi	chi	fu	flu	he	he v. ie	ho	ho
ba	ba	bi	bi	bu	bu	be	be	bo	bo
pa	pa	pi	pi	pu	pu	pe	pe	po	po
ma	ma	mi	mi	mu	mu	me	me	mo	mo
ya	ja	i	i	yu	ju	e	je	yo	jo
ra	ra	ri	ri	ru	ru	re	re	ro	ro
wa	ua	i	i	u	u	e	e	o	o

### B) Szótagcsoportok keletkezése.

Ezek a kölcsönzött, átvett chinai szókból fordulnak csupán elő; ilyenek a: *hi, ki, gi, pi, bi, mi, ni, kw* és *gw*; továbbá a *chi* (mely a *ti*-ből származott), a *shi* (*si*-ből), a *ji* (*di* és *zi*-ből), s eredetileg az *i* (*y*) előtt álló *i* vagy *u* hang kilökéséből keletkeztek. Ezen szótagok rendszeren a *ya, yu, yo* szótagokkal kapcsolódnak össze s ezen együtételben így hangzanak:

	ki	gi	shi	ji	chi	ni
ya	kya kja	gya gja	sha sa	ja zja	cha csa	nya nja
yu	kyu kju	gyu gju	shu su	ju zju	chu csu	nyu nju
yo	kyo kjo	gyo gjo	sho so	jo zjo	cho cso	nyo njo

	hi	bi	pi	mi	ri
ya	hya cha	bya bja	pya pja	mya mja	rya rja
yu	hyu chu	byu bju	pyu pju	myu mju	ryu rju
yo	hyo cho	byo bjo	pyo pjo	myo mjo	ryo rjo

**ku + wa:** *kua* vagy *ka*; **gu + wa:** *gua* vagy *ga*. Ez utóbbi tiszta hangzás a tókiói nyelvjárásban szokásos.

## C) Hangváltozások (hanglágyítás).

Ha egy összetett szónak a második része **h, ch, k, sh, s, ts, f, t**, azaz kemény mássalhangzóval kezdődik, úgy ezek gyakran a megfelelő értékű lágy mássalhangzóvá simulnak át. Ezt hanglágyításnak (Nigori) nevezik a japánok. Így *k, ch, tz, t, h, sh, s, f* ellágyul:

*g, j, z, d, b, j, z, b* hangokká.

Ha az összetett szó első része *tsu* (tz')-val végződik, az utána következő mássalhangzókkal így alakul át:

*tsu*, ha utána következik:

*k, ch, ts, t, h, sh, s, f* lesz belőle:  
*kk, tch, tts, tt, pp, ssh, ssz, pp*

A **chi, shi, ki, gi, bi, mi** végződésű szavak a ragok előtt szintén változást szenvednek és pedig az

*a e i o u ita* (itaro, itari, ite) előtt,

lesz a:

<i>chi:</i>	sa	te	chi	to	ts	tta	Az <i>aki</i> és <i>agi</i> (eki, oki, iki, uki) végű szavak az <i>ita</i> (itaro, itari, ite) ragok előtt a <i>k</i> azaz <i>g</i> betűt (hangot) kilökök pl.: <i>kaki</i> (írni) lesz: <i>kaita</i> (Kaki-ita helyett); <i>isogi</i> (sietni) <i>isoida</i> stb.
<i>shi:</i>	sa	se	shi	so	s'	shta	
<i>bi:</i>	ba	be	bi	bo	bu	nda	
<i>mi:</i>	ma	me	mi	mo	mu	nda	

Az **iku** (menni) kivételesen így alakul át a ragokkal: *itta, ittaro, ittari* stb.

A **ri** végződésű szavak, ez összetételben **rita, tta**-vá változnak át.

Az **awa, owa, uwa** pedig az *ita* (itaro stb.) előtt átváltozik s lesz belőle: *atta* vagy *ota, otta* v. *óta, utta* v. *úta*.

Az **n** hang az *m, b, p* előtt *m*-mé lágyul, az *n, h* előtt pedig *mp*-vé, pl.: *ban* (minden) és *ho* (oldal) lesz: *bampo* (mindenütt, mindenféle).

## D) A hangsúly.

Japán nyelvben a hangsúly alig van s ép úgy, mint a franczia, egyforma hangsúlylyal mondja ki a szótagokat s csupán a szóhangsúly (a mondatban) hoz egy kis változatosságot az egyhangu beszédbe.

Összefüggő beszédben a hangsúly nagyon kiérezhető; és pedig különösen erős a ragokon, továbbá az igevégzeteken, azoknak utolsó szótagján; ha azonban elnyelt magánhangzóval végződnek: akkor az utolsóelőttin.

S általában mondhatjuk, hogy a beszédben a szavakat mindig gyorsan, röviden hangoztatjuk egymásután és a hangsúlyt értelem szerint (a mire súlyt helyezünk) adjuk meg.

## E) A főnév.

1. Japánban nembeli különbsége nincsen a szavaknak; ha valamely élő lényt némileg meg akar különböztetni, akkor a hímneműeket **o** vagy **os'**, a nőneműeket **me** vagy **mes'** szavakkal fejezi ki. Ezen szócskák mindig a főnév előtt állanak s az *os'* vagy *mes'* után a főnév birtokesetbe (sajátító) kerül.

Pl.: *shishi* (sisi) oroszlán  
*o shishi* (o sisi) hím oroszlán.  
*me shishi* (me sisi) nőstény oroszlán.

vagy: *shishi no os'*: hím oroszlán  
 (az oroszlán hímje)  
*shishi no mes'*: nőstény oroszlán  
 (a nősténje).



Ezen *o* és *me* előrag gyakran lágyul az utána következő szóval pl.: *shka* (*ska*) szarvas: *ojika*, *mejika*; *uma* (*ma*) ló, *o uma*, *memma* stb.

Van még egy más formája is: **on**, **men**, pl.: *tori* (*tori*) madár: *on dori* kakas, *men dori*: tyúk (jércze).

Chinai eredetű szavakban a nemet **nan** (hím) és **nyo** (nő) szók elöretételével fejezzük ki; pl.: *shi* (*si*) gyermek, *nanshi* fiú, *nyoshi* leány.

2. Tulajdonképeni névelő a főnév előtt nincsen. Az alanyeset jelzésére használatos a **ga** (*nga*) és **wa** (*na*) előragok. Azonban ezek is elesnek, ha az alanyra *mo* (*is*), *to* (*és*), *ya* (*és*) *aruwa* (*vagy*), *bakari* (*csak*) kötőszók következnek.

A *ga* akkor használják, — rossz értelemben — ha a szót, a mely után áll, mint alanyt akarják feltüntetni; a *wa* pedig ha az alanyt hangsúlyozni vagy különösen kiemelni kell. Pl.: *yuki ga furimasu* (*juki nga fhurimasz*) a hó esik; *sono basho waaite imasu ka?* (szono baso na a-ite imasz *ká?*) Ezen hely szabad? (A *ka* rag a kérdőmondatot fejezi ki.)

3. **A főnév ragozása.** A *birtok* (sajátító) esetet **no** utóraggal képezik pl.: *todana no to* a szekrény ajtaja; *kuma no kawa* a medve bőre. Ha két sajátító esetet a *to* és szóval kötünk össze, akkor az elsőnél a **no** rag elesik, pl.: *kuma to tora no kawa* a medve és tigris bőre.

A *tulajdonító* eset: utóragja **ni**, e kérdésre: kinek?

A *tárgy* (szenvendő) eset utóragja **wo** (*o*), e kérdésre: kit?

A *szólító* eseté: *yo* s a *távolító* eseté e kérdésre kitől? *wa* (*ua*), *ni wa*.

4. **A többesszám.** Különbség az egyes és többesszám között nincsen, ha csak számmal vagy értelemben ki nem vehető.

Ha azonban a többesszámot különösen föl akarja tüntetni, akkor ezt **gata** (*ngata*), **tachi** (*tacsi*), **domo**, **nado** és **ra** szavakkal fejezi ki. Ezeknek alkalmazása azonban nem tetszés szerinti, hanem függ mindig a tisztelet azon fokától, a melylyel a személyhez, — a kiról vagy a kivel beszél — viseltetik.

**gata** a különös udvariasságnál szokásos; ezt használják leginkább is pl.: *anata gata* (*anata ngata*) ön, **tachi** már kevésbé udvarias, használják alárendeltekkel vagy olyanokkal szemben, a kivel bizalmas viszonyban állanak pl.: jó barátok, testverek stb.

**domo**, mással szemben nem használatos, csak ha mi magunkról beszélünk, mert udvariatlan forma; azért csakis a saját személyre vagy dolgoknál s állatoknál használják pl. *watakushi domo* (*wataksi domo*) mi.

**nado** csupán tárgyak, dolgok mellett, a **ra** személyeknél különféleképen szerepel. Végül a többesszámot kifejezik az illető szó megkettőzésével is, a mikor a második szó kezdő mássalhangzója a már fennebb említett (e pont) módon lágyul meg. Pl.: *toshi-dashi* (*tosi dosi*) évek.

### *Példák a főnév ragozásra.*

#### *Egyszám.*

#### *Többesszám.*

Alanyeset: *hito* (*chito*) az (egy) ember

*hito bito* (*chito bito*) az emberek

Birtok eset: *hito no* az (egy) emberé

*hito bito no* az embereké

Tulajd. eset: *hito ni* az (egy) embernek

*hito bito ni* az embereknek

Tárgy. eset: *hito wo* (*o*) az (egy) embert

*hito bito wo* az embereket.

Szólító eset: *hito yo* (*o'*) ember!

Távolító eset: *hito wa*, *hito ni wa* az (egy) embertől).

Alanyeset: *ano hito* (*ano chito*) ő

*ano hito tachi* (*ano chito tacsi*) ők

Saj. eset: *ano hito no* övé

*ano hito tachi no*: övéké

Tulajd. eset: *ano hito ni* neki

*ano hito tachi ni*: önekik

Tárgyeset: *ano hito wo* őt

*ano hito tachi wo*: őket.

Megjegyzendő még, hogyha több főnév hasonló esetekben áll egymás mellett, akkor az esetrag nem minden főnév után, hanem csak az utolsó szó után használatos.

## F) A melléknév.

Japánban kétféle melléknév van: 1. a tulajdonképi (igazi) és körülírt melléknév.

a) **A tulajdonképi melléklevek** mind **i** betűre végződnek pl.: *shiroi* fehér, *fukai* mély, *kirei* csinos, *karui* könnyű. Ezeknek gyöke, *shiro-*, *fuka-*, *kire-*, *karu-*, melyek akár jelzőül (a főnév előtt), akár állítmányul használatnak, az **i** végzetet megtartják. Példák:

Egyesszám.

Alanyeset: <i>chísai heya</i> (csúszai heja)	a kis szoba	Szórend mint a magyarban: { <i>heya</i> szoba, <i>chísai</i> kicsiny.
Saj. eset: <i>chísai heya no</i> ( „ „ no)	a kis szobáé	
Tulajd. eset: <i>chísai heya ni</i> ( „ „ ni)	a kis szobának	
Tárgyeset: <i>chísai heya wo</i> ( „ „ o)	a kis szobát	

Többszám.

Alanyeset: *chísai heya nado*: a kis szobák

Saját eset: *chísai heya nado no*: a kis szobáké

Tulajd. eset: *chísai heya nado ni*: a kis szobáknak

Tárgyeset: *chísai heya nado wo*: a kis szobákat.

Ha mint állítmány használatos: *heya ga chísai* a szoba kicsiny.

Ha mint (alanyt) főnevet használják, akkor is megtartja az **i** végzetet, vagy pedig **sa** végzetet ragasztanak a gyökhöz; ez utóbbit azonban csupán az elvont értelmű főneveknél. Pl.: *takai* a magas; *takasa* a magasság; *nagai* hosszú, a hosszú, *ながasa* hosszúság.

Ha a melléknévet ige gyanánt használják a mondatban, tehát az igével szoros kapcsolatba lép s mint tulajdonképi igehatározó szerepel, akkor a melléknév gyökéhez **u** vagy **ku** végzetet teszünk. Ezen végzet a melléknév gyökével, ha az **a**, **o**, **u** egyes magánhangzóval végződik, összeolvad, és pedig **a-o = ó**, **o-u = o**; **u-u = u** lesz belőle; pl.: *hayai* = gyors, a gyöke *haya*, tehát lesz *hayaku* = gyorsan. A melléknév ezen igehatározói formája áll a lenni segédige mellett és a mondatban. Az alábbi táblázat világosan feltünteti a melléklevek használatát s továbbképzését.

A gyökszó végsőbetűje:	a	u	o	i
gyökszó:	taka—	waru—	hiro—	mazushi—
mint jelző . .	<i>takai</i> , a magas (ház)	<i>warui</i> , a rossz (ember)	<i>hiro</i> i, a messze	<i>mazushi</i> , a szegény
mint állítmány	<i>takai</i> , magas (van)	<i>warui</i> , rossz	<i>hiro</i> i, messze	<i>mazushi</i> , szegény
mint főnév . .	<i>takai</i> , a magas	<i>warui</i> , a rossz	<i>hiro</i> i, a messze	<i>mazushi</i> , a szegény
mint főnév . .	<i>takasa</i> , magasság	<i>warusa</i> , a rossz-ság	<i>hiro</i> sa, messzeség	<i>mazushisa</i> , szegénység
mint igehatározó	<i>tako</i> , magasan	<i>waru</i> , rosszul	<i>hiro</i> , messze	<i>mazushiku</i> , szegényen

b) **A körülírt melléklevek.** A tulajdonképi mellékleveken kívül vannak még egyes összetételek, melyek mint melléknév-jellegűek, melléknév gyanánt is szerepelnek. És pedig:

1. Ha egy főnévhez a sajátító ragot **do** kapcsoljuk.

2. Ha egy főnév, ige- vagy előljáróhoz az **aru**, vagy a rövidebb **na** jelzői alakhoz a **no** ragot kapcsoljuk. Ez által *jelzői formát* kapunk.

Pl.: *nitaru* (nite + aru) *mono*: hasonló dolog; *góman na* (ngóman na) merész, elbizott.

*Állítmányi forma*: ha az illető szó után az **aru** vagy **na** alakot elhagyva, **-de gozarimasu** (ngozarimasz) alakot fűzzük hozzá, pl. *atataka na* (attaka na) meleg; *atataka de gozarimasu*: meleg van.



*Igehátározói forma*: ha az illető szó után a **ni** ragot függesztjük ;  
pl.: *makoto igazság, matoko ni igazán, valóban*

A *chínai* melléknévek a főnevekkel összekapcsolatnak, pl.:

dai (nagy) dó (út) = daidó (országút),

dai (nagy) ka (folyó) daika (nagy folyó = folyam),

dai (nagy) jin (ember) daíjin (nagy — gazdag — ember).

Azon *chínai* melléknévek, melyeknek összekapcsolása a főnévvel gyakori, ezek: *shó* kicsiny, *chó* hosszú, *bi* szép, *kó* jó, *kó* magas, *kóku* fekete, *byáku* fehér, *ryóku* zöld, *séki* vörös, *kó* sárga stb.

c) **A melléknév fokozása.** Tulajdonképeni fokozás japánban nincs; úgy a közép-, mint a felső fokot körülírással képezi. Így:

1. A *középfokot* állítással, ha a melléknév után a *yori* (jori) szócskát függeszti, mely megfelel körülbelül a magyar „mint” szónak. Pl.: *Ano tori ga kono tori yori hayashi* (Ano tori nga kono tori jori hajasii): ez a madár gyorsabb, mint az.

Körülírva ezen két szóval: *masari* (maszari) jobban, inkább; és *sugure* (szugure) rosszabbul, kevésbé, nem oly jól. Ezen képző szók értelméből önként következik, hogy a *masari* egy magasabb s a *sugure* alacsonyabb fok kifejezésére alkalmas.

Mind a három szót a tulajdonító esetben kell tennünk, tehát a **ni** raggal összekötni. Így: *Ano koto ga kono koto ni masari masu* ez a dolog jobb, mint az; vagy hasonló értelemben: *ano koto ga kono koto ni sugure masu*: ez a dolog kevésbé jó, mint az (szóval: egyik jobb a másiknál).

2. A *felsőfok* is állítással képezhető, mint a *középfok*, vagy körülíró szókkal, mint: *ito* (ito) rendkívüli, nagy; *yohodo* (johodo) nagyon; *hanahada* rendkívül, nagyon, *goku* fölötte, kiváltképp; *shigoku* leginkább fölötte, *itatte* nagyon.

Pl. *Tenki ga itatte yoi* (tenki nga itatte joi) az idő nagyon szép.

Végül azon szókkal, melyekkel a középfokot is körülírják: *masari*, *sugure*, *otori*.

## G) A névmás.

A japán nyelvben általában 5-féle névmás használatos. 1. Személyes névmás, 2. birtokos névmás, 3. mutató s visszamutató névmás, 4. kérdő névmás és 5. határozatlan névmás.

1. **A személyes névmás.** Mind a három személyre többféle névmás van, melyeket a szerint választ, a mint azon személyről, a kivel vagy a kiről beszél, több vagy kevesebb tisztelettel s udvariassággal akar nyilatkozni.

*A közönséges forma*:

Egyesszám:

**watakushi** (uataksi) én

*omae* (omae) te

*ano o kata* ő (hím)

*ano o hito* (chito) ő (nő)

Többesszám:

*watakushidomo*: mi

*omaera*: ti

*ano o katagata*: ők (hím)

*ano o hitogata*: ők (nő)

**Az első személyű névmás.** A *watakushi* én, vagy rövidebben kimondva: *watashi* (uatasi) és *washi* (uasi) igen udvarias beszédmódban szokásos; ismerősök közt s idegenekkel is; ennek használata különösen ajánlatos. A rövidebb formában (*watashi*, *washi* és *watiki*) már ritkábban használják, és pedig pl.: csak a családban a fiatalabb testvérrel szemben (*watashi*), a *washi* már udvariasabb forma, s a *watirei* az alsórendű pórnép közt szokásos. Idegennek óvakodnia kell tőle.

*Temae* (temae) én; a magasabb körben nem használják, hanem a középosztály — hivatalnokok, kereskedők — azután a háziasszony, ha a társaság előtt önmagáról beszél.

*Ore* (ore) én, némely helyen a barátok közt használatos, továbbá az uraság a szolgaszemélylyel szemben és a tanulók közt (hol gyakran ezzel cserélik föl): *boku* én.

Az első személyű névmások ragozása.

Egyesszám :

Alanyeset : <i>watakushi</i> (uataksi) én	} Hasonló módon történik a <i>watashi, washi, watiki</i> , első személyű névmások rago- zása is; továbbá a <i>temae</i> névmás.
Sajátító : <i>watakushi no</i> ( " no) enyém	
Tulajdonító : <i>watakushi ni</i> ( " ni) nekem	
Tárgyeset : <i>watakushi wo</i> ( " o) engem	

Többesszám :

Alanyeset : <i>watakushi domo</i> (uataksi domo ) mi	} Igy a <i>watashi</i> , <i>washi, wasiki</i> többese is. To- vábbá a <i>temae</i> .
Sajátító : <i>watakushi domo no</i> ( " " no) mienk	
Tulajdonító : <i>watakushi domo ni</i> ( " " ni) nekünk	
Tárgyeset : <i>watakushi domo wo</i> ( " " o) minket	

Egyesszám :

Többesszám :

Alanyeset : <i>ore</i> (ore) én	<i>ore ra</i> mi	} Hasonlókép ra- gozzuk a <i>boku</i> első személyű névmást is.
Sajátító : <i>ore no</i> enyém	<i>ore ra no</i> mienk	
Tulajdonító : <i>ore ni</i> nekem	<i>ore ra ni</i> nekünk	
Tárgyeset : <i>ore wo</i> engem	<i>ore ra wo</i> minket	

Többé kevésbé használtak még : *'ora* (én, az alsó néposztályban), *wáchiki* (én, az asszonyok egymásközt) és *kono ho*.

**A második személyű névmás.** A „te” vagy „ő”, „ti” vagy „ők” kifejezésére használják :

*anata* (anata), *anata sama* (anata szama)

*omae* (omae), *omae sama*, *omae san* (omae szan)

*kimi* (kimi), *danna* (danna), *sensei* (szenszei), *temae* (temae)

*kisama* (kiszama), *sono hó* (szono hō) második személyű névmásokat.

A mint s a milyen esetekben az első személyben a *watakushi* névmást használjuk, ugy használjuk a második személyben az *anata* (te) névmást. Ennél udvariasabb formáju az *anata sama*, különösen hölgyekkel szemben, ha pl. egy egész családról van szó. Alacsonyrangú emberekkel szemben az *omae* szokásos, míg az *omae sama* az asszonyok levelezéseiben fordul elő leginkább, az *omae san* pedig szintén az asszonyok által használatos, ha cselédjeivel beszél.

A *kimi* használata már korlátozottabb, csakis tanuló, katonák egymásközt beszédben használják; a *danna* az urához beszélő szolga, s *oku sama* az urnőjéhez beszélő szolga szájából hangzik, végül a *sensei* a tanulók a tanítójukkal szemben beszélnek így. Legritkábban használatos *temae* te, a legalacsonyabb néposztályban : ép ilyen a *sono ho* a bíró a panaszzal szemben s a *sono moso* csak levélben.

A második személyű névmás ragozása :

Egyesszám :

Többesszám :

Alanyeset : <i>anata</i> (anata ) te	<i>anata gata</i> (anata ngata ) ti
Sajátító : <i>anata no</i> ( " no) tied	<i>anata gata no</i> ( " " no) tietek
Tulajdonító : <i>anata ni</i> ( " ni) neked	<i>anata gata ni</i> ( " " ni) nektek
Tárgyeset : <i>anata wo</i> ( " o) téged	<i>anata gata wo</i> ( " " o) titeket

A többiek hasonlókép ragoztatnak; a többes képzését pedig e tábla mutatja :

Egyesszám :

Többesszám :

*anata sama* ő  
*omae* te, ő  
*omae san* (omae szan) te, ő  
*kimi* te, ő  
*danna* vagy *danna sama* ő  
*oku sama* ő  
*sensei* ő

*anata sama*, vagy *anata sama gata* ők  
*omae gata* (omae ngata) ti, ők  
*omae* ti, ők  
*kimira* v. *kimi gata* ti, ők  
*danna* vagy *danna gata* ők  
*oku* ők.

*temae* (temae) te  
*sono ho* te  
*sono moto* v. *sono o moto* te, ő

*temae tachi* (temae taci) ti  
*sono ho domo* ti

**A harmadik személyi névmás:** Szintén egy egész sorozat van a japánban, ilyenek: *ano hito*, *ano o hito*, *ano kata*, *ano o kata*, *ano mono*, *ana otoko*, *ano onna*, *are* és *kare*. Használatukat a fönnebb tárgyalt szempontok határozzák meg. Az *ano hito* (*ano chito*) a leghasználatosabb; különös udvariasságnál a *ano o hito* alkalmazandó s kiváltképp hölgyekkel szemben; hasonló használatu, de ritka az: *ano kata* s az *ano o hito*-val egyező az *ano o kata*. Ezeket mind személyekre vonatkozólag használják.

Dolgok, tárgyakra vonatkozólag használatos az: *ano mono*; ritkán az *are*, *kare*, *ana otoko*, mely utóbbi személyekre s csak férfiakról használtatik, *ano onna* csak asszonyoktól használatos.

Ragozásuk ilyen:

*Egyesszám:*

*Többszám:*

Alanyeset: <i>ano hito</i>	( <i>ano chito</i> )	ő	<i>ano hito tachi</i> ( <i>gata</i> )	ők
Sajátító: <i>ano hito no</i>	( " " no)	övé	<i>ano hito tachi</i> " no	övéké
Tulajdonító: <i>ano hito ni</i>	( " " ni)	neki	<i>ano hito tachi</i> " ni	nekik
Tárgyeset: <i>ano hito wo</i>	( " " o)	őt	<i>ano hito tachi</i> " wo	öket

A *gata* többszám rag udvariasabb formájú, mint a *tachi*, azért adtuk mindkettőt a többes ragozásban. A többi 3 személyű névmás többese ilyen (ragozásuk egyöntetű).

*Egyesszám:*

*Többszám:*

<i>ano o hito</i> ő	személyre	<i>ano o hito gata</i>	ők
<i>ano kata</i> ő	"	<i>ano kata tachi</i>	ők
<i>ano o kata</i> ő	"	<i>ano o kata gata</i>	ők
<i>ano mono</i> ő	"	<i>ano mono</i>	ők
<i>are</i> ő (dologra)		<i>are ra</i>	ők
<i>kare</i> ő	"	<i>kare ra</i>	ők
<i>ana otoko</i> ő (személyre)		<i>ana otoko tachi</i> , <i>ana otoko domo</i>	ők
<i>ano onna</i> ő	"	<i>ano onna domo</i> , <i>ano onna tachi</i>	ők

A sok névmás ezen utvesztőjében a nyelvet tanuló mindaddig, míg kellő gyakorlatot és tájékozottságot nem szerez, okosan teszi, ha csak a következőket használja, melyeket minden különös feltűnés s hiba nélkül meg a (japáni) udvariasság követelményeinek megsértése nélkül alkalmazhat a beszédben:

*Egyesszám:*

*Többszám:*

1. személy: <i>watakushi</i>	én	<i>watakushidomo</i>	mi
2. személy: <i>anata</i>	(ő ön)	<i>anatagata</i>	ők, önök
2. " <i>omae</i>	te	<i>omaera</i> , " ti	(a szolgálkhoz)
3. személy: <i>ano</i> (o) <i>kata</i> , <i>ano o hito</i>		<i>ano</i> (o) <i>katagata</i> , <i>ano</i> (o) <i>hitogata</i> .	

2. **A birtokos névmás.** Sajátképi birtokos névmása a japáninak nincsen, hanem ezt körülírva fejezi ki, úgy t. i., hogy a sajátító eset ragját *no* a személyes névmásokhoz kapcsolja. Körülírva magyarul, körülbelül így fejeztetnők ki a birtokos névmás formáját, pl.: „tőlem való ruha“ = a ruhám; stb. . .

A birtokos névmások száma és használata ép olyan bő, mint a személyes névmásoké s használatuk módja is megfelel az ott felsorolt módozatoknak.

*Első személy:*

*Egyesszám:*

*Többszám:*

<i>watakushi no</i> (uataksi no) enyém.	{ <i>watakushi domo no</i> } mienk.
	{ <i>watakushi tachi no</i> }

A többszám használatánál ügyeljünk arra, hogy sohase beszéljünk ezzel akkor, ha azon személyt is belefoglaljuk, a kivel beszélgetünk, mert ezzel a jó izlés és udvariasság ellen nagy hibát követünk el. Ha a személyt is beleértjük a „mi“ kifejezésbe (névmásba), akkor erre az *otagai no* (otangai no), *godosen no* (mi) használjuk. Különben a birtokos névmást mindig elhagyjuk, hacsak a megértésre okvetlen nem szükséges.



### Második személy:

#### Egyesszám:

*anata no* = te (tied), a mindennapi élet udvarias beszédében;  
*anata sama no*, te (tied), keresett, kiváló udvariasságban;  
*omae no*, te (tied), alacsonyabb állásúakkal szemben.

#### Többszám:

*anata gata no*: ti, (tied)  
*anata gata sama no*: ti, (tied)  
*omae tachi no*: ti, (tied).

### Harmadik személy:

Az *ő*, *övé* s *övéi* kifejezésére használatosak:

#### Egyesszám:

*ano hito no* (ano chito no)  
*ano o hito no*, *ő*, *övé*  
*ano kata no*, „ „  
*ano o kata no*, „ „

#### Többszám:

*ano hito gata* (vagy *tachi*, vagy *bito*) *no*, *övéi*, *ők*.  
*ano o hito gata* (vagy *tachi*, vagy *bito*) *no*, „ „  
*ano kata gata* (vagy *tachi*) *no*, „ „  
*ano o kata gata* (vagy *tachi*) *no*, „ „

Használatuk azonos a személyes névmások használati módjaival.

**3. Mutató névmás.** Kétféle: *főnévi* és *melléknévi* van a japánban, ilyenek: **kore** (kore), **sore** (szore), **are** (are) ez, az, az a, melyek főnéviek: azaz nem mint jelző áll a főnév előtt, hanem maguk is mint főnevek szerepelnek inkább s mint ilyeneket ragozzuk. A többszám mindezen főnévi névmásoknál **ra** hozzátétele által származik; sajátító eset helyett a melléknévi tulajdonító eset használatos.

A *kore* és *sore* csak dolgokra, tárgyakra vonatkozólag használatos, míg az *are* vonatkozik személy s dologra is egyiránt.

#### Egyesszám:

Alanyeset: *kore* (kore), ez  
 Sajátító: *kore no* ezé  
 Tulajdonító: *kore ni* ennek  
 Tárgyeset: *kore wo* ezt

#### Többszám:

*kore ra* ezek  
*kora ra no* ezeké  
*kore ra ni* ezeknek  
*kore ra wo* ezeket

} Csak tárgyakra vonatkozólag használjuk; személyekre, ha azt nem tüntetjük ki s nem udvariaskodunk.

Hasonlóképp ragozzuk a *sore*, *are* névmásokat is; alkalmazzuk a *sore*-t leginkább tárgyakra vonatkozólag, a személyekre csekély udvariasságnál; az *are*-t pedig olyanra, a mi úgy a beszélőtől, mint a megzólítottól távol esik.

A melléknévi névmások ezek: **kono**, **sono**, **ano**, melyek mint a melléknévek a főnévvel kapcsolatban használatosak; s alkalmazhatjuk személyre és dologra egyaránt.

#### Példák:

#### Egyesszám:

Alanyeset: *kono hito* (kono chito) ezen ember, *ő*  
 Sajátító: *kono hito no* ez emberé, *övé*  
 Tulajdonító: *kono hito ni* ez embernek, neki  
 Tárgyeset: *kono hito wo* ez embert, *őt*

Alanyeset: *kono onna* ez asszony, *ő*  
 Sajátító: *kono onna no* ez asszonyé, *övé*  
 Tulajdonító: *kono onna ni* ez asszonynak, neki  
 Tárgyeset: *kono onna wo* ez asszonyt, *őt*.

Többszám :

<i>kono hito bito</i> :	ez emberek,	ők
<i>kono hito bito no</i> „	„	-é, övéké
<i>kono hito bito ni</i> „	„	-nek, nekik
<i>kono hito bito wo</i> „	„	-et, őket.
<i>kono onna gata</i> :	ez asszonyok,	ők
<i>kono onna gata no</i> „	„	-é, övéké
<i>kono onna gata ni</i> „	„	-nak, nekik
<i>kono onna gata wo</i> „	„	-at, őket.

Ezen *kono hito*, s *kono onna* kifejezéseknél udvariasabb forma a *kono kata*, *kono o kata* (ő, ezen, ez), melyek főnévi névmások; és míg természetesen a *kono hito* csak férfire, a *kono onna* nőre vonatkozhatik, e két utolsó egyformán használható mindkét nemre is. A *sono*-t is mint a *kono*-t használhatjuk személyre s tárgyra egyaránt; udvariasabb formában: *sono kata* ez, ugyanez, ezen; — *ano* az, azon, az a: ugy a beszélő, mint a megszólítottól távol eső dolgokra vonatkozik.

4. **Visszamatató névmás**: a japánban nincsen; körülírva kifejezi: **karada** (test) és **mi** (ugyanaz) szókkal; pl.: *karada wo arau* (magát lemosni), stb.

5. **Kérdő névmás** kétféle van főnévi és melléknévi. Lássuk külön-külön:

a) A főnévi kérdő névmások ezek: **dare**, **donata** ki?; **dore**, mely?; **dochi**, **dochira**, melyik a kettő közül? **nani**, mi? micsoda?

A *dare*, ki? csakis személyekre vonatkozhatik; ragozása szabályszerű, többese: *dare dare* vagy *dare ra*; s jelzői alakban sohasem használják. Így pl.: *dare no monokaki*? Kitől titkár? (azaz kinek a titkársa?)

Különös udvariasságnál használatos a *donata* (többese: *donata ra*) ki? Csupán csak személyekre vonatkozólag.

*dore* mi? (többese *dore ra*, vagy *dore dore*), mely tárgyak után kérdez s a következő kapcsolatban kivételesen mint melléknévi névmás is szerepel: *dore dake*, *dore hodo* mennyi?

*nani* mi? csupán tárgyakra vonatkozhatik; többese *nani* vagy *nani nani*.

b) A melléknévi kérdő névmások: **dono**, **doko no**: melyik? **dochi no** melyik a kettő közül? **nani**, **nanno** mily, miféle? melyeknek használatra azonos a mutató névmások hasonló jellegű formáival.

Ha a kérdő névmásokhoz — **ka**, **mo**, **de mo** ragokat függesztünk, akkor azoknak határozatlan jelentést ad; így: *dareka*, *doreka*, *donataka*, valaki; *nanika*, *nanzo* valami, bizonyos.

Az ily értelmű vonatkozást: „maga“, „önmaga“, ha magára az alanyra vonatkozik, ezen szóval mondja: **jibun de**, **jishin de** (zsibun, zsisin); második vagy harmadik személyre vonatkozva pedig: **go jibun de**, **go jishin de**. Pl.: *go jibun de kimashta*: ő maga megérkezett.

Az „ugyanaz“, „azonos“ jelentést **onaji** fejezi ki; melléknévi jelleggel így használják pl.: *onaji koto* ugyanazon hely; főnévi jelleggel pedig: *onaji hito* (személyre) és *onaji koto* (tárgyra): ugyanaz.

6. **Határozatlan névmás**. Az előbbi pontban már említettük, hogy ezek a kérdő névmásokból származnak, ha azokhoz *ka*, *mo*, *de mo*, *te mo*, *to*, *so*, ragokat kapcsolunk. Használatuk azonos a birtokos névmás használatával. A *dare ka* főnévi névmás csak személyekre vonatkozólag használatos: valaki, valami, egy bizonyos; a *dore ka* pedig csak tárgyra és szintén főnévi névmás: valami, egy bizonyos; a *dare mo* minden, mindenki, senki: főnévi névmás s tagadó ige mellett az értelme: senki, semmi; *dare de mo* főnévileg csak személyekre vonatkozik; *dore mo* pedig állatokra s tagadó mondatban az értelme: senki, semmi; *de állító mondatban* is használják, *dore de mo* (a mi mindig, valami) csupán állatokra s dolgokra vonatkozik; *nani ka* (főnévi) csak tárgyakra általánosságban, *nani mo* (minden, semmi), *nani de mo* (a mi mindig, minden) főnévi, csupán tárgyak s állatokra vonatkozólag használatos.

## H) Számnevek.

1. **Alapszámok.** Írásban csakis chinai számjeleket használnak; kivéve, ha a) egyedül állanak nem pedig főnévvel kapcsolatban; b) japáni nyelvű szavak mellett, de csakis 1—10-ig terjedő számsorban; chinai számjeleket pedig chinai eredetű szavaknál. A japáni számsor személyeknél nem alkalmazható, mint főnevek szerepelnek s ezért a szavak mellett, sajátító esetben azok előtt, vagy pedig mint utószók, a főnév után állanak, pl.: *yots no tamago* négy tojás, vagy jobban: *tamago yots*; ez utóbbi esetben az esetrag a kettő közé kerül: *tamago wo yots* négy tojást. A chinai számjelek a chinai szavak elé kerülnek s azzal egybeolvadnak, pl.: *ni* (kettő) *-ji* (óra) lesz *ni-ji*: két óra. Lássuk a két számsort külön-külön.

a) **Japáni számnevek.** Csakis az 1—10 számig van használatban, azontul a chinai számneveket használják. A japáni számsor kétféle: rövid és hosszú.

1	<i>hito</i>	(chito)	<i>hitotsu</i>	(chto cz)	} Ha egyedül állanak s nem főnévvel kapcsolatban, a hosszú (2 ik) számsor használatos. Főnévvel kapcsolatban a) a főnév után állhat, akkor a hosszú számsor használatos s szintén ez, ha a főnév előtt a sajátító eset ragjával (mint főnév) áll: ha a főnév egy bizonyos mennyiséget vagy japáni (nép) osztályt fejez ki, akkor a rövid forma használatos, még pedig közvetlen a főnév előtt. Így látjuk, hogy a két számsor használata nem tetszés szerinti, hanem bizonyos szabályok szerint igazodik, melyet röviden ezekben adtunk.
2	<i>futa</i>	(fhuta)	<i>futatsu</i>	(fhata cz)	
3	<i>mi</i>	(mi)	<i>mitsu</i>	(micz)	
4	<i>yo</i>	(jo)	<i>yotsu</i>	(jocz)	
5	<i>itsu</i>	(icz)	<i>itsuitsu</i>	(iczicz)	
6	<i>mu</i>	(mu)	<i>mutsu</i>	(mucz)	
7	<i>nana</i>	(nana)	<i>nanatsu</i>	(nanacz)	
8	<i>ya</i>	(ja)	<i>yatsu</i>	(jacz)	
9	<i>kokono</i>	(kokono)	<i>kokonotsu</i>	(kokonocz)	
10	<i>to</i>	(to)	<i>tó</i>	(too)	

b) **A chinai számnevek.** Szabály szerint főnévvel kapcsolatban, azok előtt állanak s azokat szorozzák; és az utánuk következő szavakkal hanglágylást szenvednek; ilyen hanglágyló számnevek: *ichi* (icsi 1), *san* (szann 3), *roku* (6), *hachi* (hacsi 8), *jü* (jü 10).

**ichi** (1) a *h*, *t*, *ch*, *k*, *s*, *sh* kezdetű szavak előtt a vég *i* betűjét elhagyja s a gyök végzete (*ch*) összelágyul a következő szó kezdő mássalhangzójával, lesz tehát:

### Példák:

<i>ich + h</i> = <i>ipp</i>	<i>ich + han</i> = <i>ippan</i> (ippan)	} Kivétel ez a két összetétel <i>ichi + koku</i> = mely mindig <i>ichikoku</i> lesz (rizsmérték, egy koku 181 liter) de már e két szó <i>ichi</i> (1) és <i>oku</i> (föld, ország) összevonódik s lesz <i>ikkoku</i> .
<i>ich + t</i> = <i>itt</i>	<i>ich + tai</i> = <i>ittai</i> (ittai)	
<i>ich + ch</i> = <i>tch</i>	<i>ich + chó</i> = <i>itcho</i> (itcsó)	
<i>ich + k</i> = <i>ikk</i>	<i>ich + kanai</i> = <i>ikkanai</i> (ikkanai)	
<i>ich + s</i> = <i>iss</i>	<i>ich + seki</i> = <i>isseki</i> (isszeki)	
<i>ich + sh</i> = <i>ish</i>	<i>ich + shü</i> = <i>issü</i> (issü)	

**san** (3) csak ha *h* vagy *k* mássalhangzóval kezdődő szó jön mellé, akkor vesz föl hanglágylást, így: *san + h* = *samb*, *san + k* = *sang*.

**roku** (6) hasonlóképpen elveszti végső hangzóját s ha az utána következő szó *h*-val kezdődik, ezzel összelágyul, így: *rok + h* = *ropp*.

**hachi** (8) csak a *ch*, *sh*, *s*, előtt szenved lágylást, ugymint az *ichi*-nél láttuk, pl.: *hachi + sun* = *hach + sun* = *hassun* nyolcz hüvelyk.

**jü** ép úgy szenved lágylást, mint az *ichi* s ugyanazon mássalhangzók előtt; de úgy hogy a végmághangzója (*u*) is egy *i* hanggá simul át, tehát lesz:

### Példák:

<i>ji + h</i> = <i>jipp</i>	<i>ji + hon</i> = <i>jippon</i> (zsiippon)
<i>ji + t</i> = <i>jitt</i>	<i>ji + tan</i> = <i>jittan</i> (zsittan)
<i>ji + ch</i> = <i>jitch</i>	<i>ji + cho</i> = <i>jitcho</i> (zsiicsó)
<i>ji + k</i> = <i>jikk</i>	<i>ji + kai</i> = <i>jikkai</i> (zsikkai)
<i>ji + s</i> = <i>jiss</i>	<i>ji + jo</i> = <i>jissó</i> (zsiissó)



Adjuk tehát az alapszámokat sorrendben, a mint azok használatosak.

*Japáni:*

rövid		hosszú	
1 <i>hito</i>	(chito)	<i>hitotsu</i>	(chtoecz)
2 <i>futa</i>	(fhuta)	<i>futatsu</i>	(fhtac)
3 <i>mi</i>	(mi)	<i>mitsu</i>	(micz)
4 <i>yo</i>	(jo)	<i>yotsu</i>	(jocz)
5 <i>itsu</i>	(icz)	<i>itsuitsu</i>	(icicz)
6 <i>mu</i>	(mu)	<i>mutsu</i>	(mucz)
7 <i>nana</i>	(nana)	<i>nanatsu</i>	(nanacz)
8 <i>ya</i>	(ja)	<i>yatsu</i>	(jacz)
9 <i>kokono</i>		<i>kokonotso</i>	(kokonocz)
10 <i>to</i>	(to)	<i>tó</i>	(too)

*Chinai:*

<i>ichi</i>	(icsi)	11 <i>jú-ichi</i>	(júu-icsi)
<i>ni</i>	(ni)	12 <i>jú-ni</i>	(júu-ni)
<i>san</i>	(szañ)	13 <i>jú-san</i>	(júu-szañ)
<i>shi</i>	(si)	14 <i>jú-shi</i>	(júu-si)
<i>go</i>	(ngo)	15 <i>jú-go</i>	(júu-ngo)
<i>roku</i>	(roku)	16 <i>jú-roku</i>	(júu-roku)
<i>shichi</i>	(sicsi)	17 <i>jú-shichi</i>	(júu-sicsi)
<i>hachi</i>	(hacsi)	18 <i>jú-hachi</i>	(júu-hacsi)
<i>ku</i>	(ku)	19 <i>jú-ku</i>	(júu-ku)
<i>jú</i>	(júu)	20 <i>ni-jú</i>	(ni-júu)

Az egyes számot tehát minden kötszó nélkül a tizes után tesszük. A tizesek pedig úgy képeztetnek, hogy a *jú* szócskát (10) tesszük az egyesek után, így lesz: 12 = *júni*, 20 = *nijú*, 13 = *júsan*, 30 = *sanjú*, stb

*Chinai számsor:*

21 <i>ni-jú-ichi</i>	(ni júu icsi)	199 <i>ippyaku-ku.</i>	4000 <i>shisen</i>
22 <i>ni-jú-ni</i>	(ni júu ni)	200 <i>ni-hyaku</i>	5000 <i>gosen</i>
30 <i>san-jú</i>	(szañ júu)	300 <i>sambyaku</i>	6000 <i>rokusen</i>
40 <i>shi-jú</i>	(si júu)	400 <i>shi-hyaku</i>	7000 <i>sh'chisen</i>
50 <i>go-jú</i>	(ngo júu)	500 <i>go-hyaku</i>	8000 <i>hassen</i>
60 <i>roku-jú</i>	(roku júu)	600 <i>roppyaku</i>	9000 <i>kusen</i>
70 <i>shichi-jú</i>	(sicsi jú)	700 <i>shippyaku</i>	10.000 <i>man (ban)</i>
80 <i>hachi-jú</i>	(hacsi júu)	800 <i>happyaku</i>	30.000 <i>samman</i>
90 <i>ku-jú</i>	(ku júu)	900 <i>ku-hyaku</i>	100.000 <i>júman</i>
100 <i>hyaku</i>	(chaku) v: <i>ippyaku</i>	1000 <i>sen</i>	(szeñ) 1 millió <i>hyakuman</i>
101 <i>ippyaku-ichi</i>		2000 <i>ni sen</i>	10 „ <i>sen-man</i>
102 <i>ippyaku-ni</i>		3000 <i>san-sen</i>	100 „ <i>oku</i>

A japáni alapszámok 1–10-ig, mint már fönnebb ismertettük, a határozott főnévükkel összetételnek, de használatos a számnevek mellett még egy szócsoporthoz, melyet *rendszóknak* (határozók) mondhatunk s mely a számnév mellett álló főnév közelebbi meghatározására is szolgál, pl.: ha valamit vásárolunk, nem mondjuk általánosságban, hogy „kérek 10 papirost”, hanem közelebbről meghatározva, kérünk „10 *iv*, vagy 10 *fűzet* papirost”. Ez az *iv* vagy *fűzet* a rendszó, melynek a japán nyelvben is nagy szerepe van. De az eredeti japán rendszókat (határozó szókat) az átvett chinai rendszók jóval felülmúlják. Ilyen rendszók:

**ka** nap; idő s térre  
**ma** hely; szobára  
**kuchi** (kuesi) száj; emberre  
**o** fark; halakra  
**hashira** (hasira) oszlop; az istenekre  
**hai** edény; mindenre, a mit edényből iszunk.  
**ken** (keñ) házakra  
 (bővebben lásd a lapon.)

**só** (szóo) hajókra  
**cho** (csóo) hosszú kerek tárgyakra (bot stb.)  
**mai**, lapos tárgyakra (papírpénz stb.)  
**fuku**; festményekre  
**hiki** állatokra  
**sabi** -szor, -szer; **tsuki**: hónap;  
**tsubo**: síkmérték; **tóri** faj, minőség; **e**-szeres stb. stb.

Ezen határozószók a számnevekkel ilyen módon tételnek össze:  
 a) vagy a főnév után **no** rag nélkül: *fune isso*: egy hajó, vagy  
 b) **no** raggal a főneve elé: *fude ni hon* két szög.

Megjegyezzük s figyelmeztetünk, hogy a számnevek a határozószókkal is úgy összeolvadnak s lágyulnak, mint a többi más szavakkal. (Lásd előbb.)

A **ka** (nap) csak a japáni 2–10 számokkal tehető egybe, 10-től kezdve pedig **nichi** (nap) a chinai számokkal: Az összetétel némi szabálytalansággal így történik:

1 nap: <i>ichi nichi</i>	2 nap: <i>futska</i>	3 nap: <i>mikka</i> ,	4 nap: <i>yokka</i>
5 nap: <i>itska</i>	6 nap: <i>muika</i>	7 nap: <i>nanuka</i>	8 nap: <i>yóka</i>
9 nap: <i>kokonoka</i>	10 nap: <i>tóka</i>	14 nap: <i>jú yokka</i>	20 nap: <i>hatska</i>

2. **Sorszámok.** A chinai alapszámokból alkottatnak a **dai** és **ban** szócskák hozzátétele által. És ez 3-féle módon történhet:

a) ha a *dai*-t az alapszám elé tesszük, b) ha a *ban*-t utána, s c) ha mindkettőt használjuk és pedig a *dai*-t elé s a *ban*-t utána. Így lesz tehát:

első: *dai-ichi*, *ichi-ban*, *dai-ichi-ban* (dajicsi, icsibañ, dajicsibañ)  
 2-ik: *dai-ni*, *ni-ban*, *dai-ni-ban*  
 3-ik: *dai-san*, *sam-ban*, *dai-sam-ban*  
 4-ik: *dai-shi*, *yo-ban* (shiban helyett), *dai-yo-ban*  
 5-ik: *dai-go*, *go-ban*, *dai-go-ban*  
 6-ik: *dai-roku*, *roku-ban*, *dai-roku-ban*  
 7-ik: *dai-shichi*, *shichi-ban*, *dai-shichi-ban*  
 8-ik: *dai-hachi*, *hachi-ban*, *dai-hachi-ban*  
 9-ik: *dai-ku*, *ku-ban*, *dai-ku-ban*  
 10-ik: *dai-jú*, *jú-ban*, *dai-jú-ban*  
 11-ik: *dai-jú-ichi*, *jú-ichi-ban*, *dai-jú-ichi-ban*  
 12-ik: *dai-jú-ni*, *jú-ni-ban*, *dai-jú-ni-ban*  
 20-ik: *dai-ni-jú*, *ni-jú-ban*, *dai-ni-jú-ban*  
 21-ik: *dai-ni-jú-ichi*, *ni-jú-ichi-ban*, *dai-ni-jú-ichi-ban*  
 30-ik: *dai-san-jú*, *san-jú-ban*, *dai-san-jú-ban*  
 50-ik: *dai-go-jú*, *go-jú-ban*, *dai-go-jú-ban*  
 100-ik: *dai hyaku*, *hyaku-ban*, *dai-hyaku-ban* stb. stb.

A sorszám rendszeren a főneve előtt áll és pedig sajátító esetben (**no** raggal). Pl.: *dai-go-no ma-wari* az 5-ik hét; ritkábban ugyan, de szintén használatos a sajátító rag nélkül is a főneve előtt, így: *dai-go-mawari*: 5-ik hét. Ha egy határozott helyet jelölünk vele, akkor szintén így használjuk, de a **me** szócskával, pl.: *sando me* = harmadszor. Ha csupán két dologról beszélünk, akkor az első (egyik) meghatározására **zen** (szeñ), a második (másik) meghatározására **go** (ngo) szócskát használják. Ha időről van szó, ennek az eleje (kezdet) **hashime no** szóval fejeztetik ki: kezdet, kezdődő.

Hasonló jelentésű a **hatsu** (haczu), de ez mindig a főnévvel szoros kapcsolatban áll és mindig a japáni szókkal. Pl.: *hatsu shimo* (hac simo) az első dér, **ówari** (óowari), **shimai** (simai): utolsó, végső, végződő, hasonlóképp használatos, mint a *hashime no*.

Sorszámok helyett a japáni alapszámokat használ mindig az esztendő egyes korszakai megjelölésére, a hónapok neveiben s a hónap napjainak meghatározásában. Így: *ichi-gets* (első hónap január), *nigats* (február 2-ik hónap), *sangats* (márczius), *shigats* (április), *gogats* (május), *rokugats* (junius), *shi-chi-gats* (julius) stb.; továbbá a hónap napjainál így: *shigats no jú yokka* ápril-(nak) 14-ike (napja). Ha 2–3 dolog szorosan egybefügg, akkor az első **jo** (felső), a 2-ikat **chú** (középső) s a 3-ikat **ka** vagy **ge** (alsó) chinai szókkal jelezzük.

3. **Osztó számok.** E kérdésre felelnek meg: hanyanként? Japánban ezt a **zutsu** (zucz) hozzátételével fejezzük ki; és pedig, ha a számnév egyedül áll, akkor utána pl.: *hitotsu-zutsu* egyenként, *futatsu-zutsu* kettenként, *hyaku-zutsu* százanként stb.; és ha a főnévvel van kapcsolatban a számnév, akkor a főnév után: pl.: *san-nin-zutsu*: három személyenként.

4. **Szorzó számok.** E kérdésre felelnek: hányszor, hányadszorra, hányszorosan? ezt a japáni számok mellett **tabi**, a chinai számok mellett pedig **do**, **hen** szócskákkal fejezzük ki.

## Japán számok:

1-szer:	<i>hito-tabi</i>	<i>ichi-do</i>
2-szer:	<i>futa-tabi</i>	<i>ni-do</i>
3-szor:	<i>mi-tabi</i>	<i>san-do</i>
4-szer:	<i>yo-tabi</i>	<i>shi-do</i>
5-ször:	<i>isu-tabi</i>	<i>go-do</i>
6-szor:	<i>mu-tabi</i>	<i>roku-do</i>
7-szer:	<i>nana tabi</i>	<i>schichi-do</i>
8-szor:	<i>ya-tabi</i>	<i>hachi-do</i>
9-szer:	<i>kokono-tabi</i>	<i>ku-do</i>
10-szer:	<i>to-tabi</i>	<i>jú-do</i>

## Chinai számok:

11-szer:	<i>jú-ichi-tabi</i>	vagy: <i>jú-ichi do</i>
12-szer:	<i>jú-ni-tabi</i>	„ <i>jú-ni do</i>
20-szor:	<i>ni-jú tabi</i>	„ <i>ni-jú-do</i>
30-szor:	<i>san-jú tabi</i>	„ <i>san-jú do</i>
100-szor:	<i>hyaku-tabi</i>	„ <i>hyaku-do</i>
200-szor:	<i>ni-hyaku-tabi</i>	„ <i>ni-hyaku-do</i>
1000-szer:	<i>sen-tabi</i>	„ <i>sen do.</i>

E kérdésre: *hányadszorra?* A rendes szorzó számok után még a **me** szócskát függeszti; így lesz előszörre: *hito tabi me*, vagy: *ichi do me* stb.

E kérdésre pedig: *hányszorosan?* az **e** szócska szolgál, melyet úgy a japáni, mint a chinai alapszámok után ragaszt. Így: egyszeresen: *hito-e* (chto-e) v.: *ichi-e* (ics-e); 2-szeresen: *fúta-e* v.: *ni-e*; 3-szorosan: *mi e* v.: *san e* stb.

**5. Törtszámok.** A törtszámokat a japán nyelv így fejezi ki: pl.: 8 részből egyet, vagy szó szerint: a 8-nak egyrésze, azaz  $\frac{1}{8}$ -ad; erre szolgál a *bun* (rész) szócska, mely a szám nevével a sajátító esetben áll; így: *hachi bun no ichi*; ez a körülményes forma azonban ritkán használtatik, hanem megrövidül így: a sajátító eset ragja elmarad (no), s a *bun* szócska megrövidül *bu* lesz; így tehát: *hachi bu ichi* =  $\frac{1}{8}$ -ad. A törtszámok kifejezésére a chinai alapszámok szolgálnak; a  $\frac{1}{2}$  rendhagyóan képződik. Így lesz:

$\frac{1}{2}$ <i>hambun</i>	$\frac{1}{100}$ <i>ichi bu</i> egyuttal megf.: $1 \frac{0}{100}$ nek.
$\frac{1}{3}$ <i>sambu-ichi</i> v.: <i>sambun no ichi</i>	$\frac{2}{100}$ <i>ni bu</i> ; de: „ $2 \frac{0}{100}$ „
$\frac{1}{4}$ <i>shi-bu-ichi</i> „ <i>shi-bun no ichi</i>	$\frac{10}{100}$ <i>ichi wari</i> „ $10 \frac{0}{100}$ „
$\frac{1}{10}$ <i>ju bu ichi</i> „ <i>jú bun ichi</i>	$\frac{30}{100}$ <i>san wari</i> „ $30 \frac{0}{100}$ „
$\frac{1}{100}$ <i>hyaku bu ichi</i> v.: <i>hyaku bun ichi</i>	$\frac{75}{100}$ <i>shichi wari go bu</i> „ $75 \frac{0}{100}$ „
	$\frac{1}{1000}$ <i>ichi rin</i> (ics rin)

**6. Határozatlan számnevek.** E kérdésre: mennyi? felel az: **ikuts** és **ikura**; mindkettő főnévi számnév s így is használtatik s ezek közül *ikuts* a szám, s *ikura* inkább a tömeg, a mennyiség után kérdez, a főnévvel kapcsolatos az **iku** (mennyi), a mikor is egybeolvad a főnévével így: *ikudo*, *ikutabi* mennyiszer? hányszor? *ikka* hány nap? *ikuri*: hány mérföld? stb. *iku* helyett gyakran a **nan** kérdő szót használják, mely a főnévével szintén egybeolvad, így: *nanjikan* hány óra? *nannichi* hány nap? hanyadika? stb. Továbbá ilyen határozatlan számnevek:

	főnévi:	jelzői:	állitmányi:	határozói:
		<i>oku no</i>	<i>ói</i>	<i>oku</i>
sok:	$\left\{ \begin{array}{l} \text{tabun} \\ \text{yohódo} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{taksan no} \\ \text{ozei no} \\ \text{taisó na} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{taksan} \\ \text{ozei} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{taksan} \\ \text{tabun} \\ \text{taiso} \\ \text{yohodo, tanto} \end{array} \right.$
nagyon sok:	$\left\{ \begin{array}{l} \text{amari} \\ \text{yokei} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{amari na} \\ \text{yokei na} \end{array} \right.$	—	<i>amari</i>
több vagy e vesebb:	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ikuraka,} \\ \text{ikubunka,} \\ \text{dore dake da,} \\ \text{tasho (sok-kevés)} \end{array} \right.$			

több és több: *dándan*, *ujoujo*, *oioi*, *masumas*.

kevés: (számot v. mennyiséget értve) *skunai*, *wazuka na*

	főnévi:	melléknévi:	főnévi:	melléknévi:
	<i>dóchira mo</i>	<i>dochira no-mo</i>	<i>mina sama</i>	<i>mina</i>
mindkettő:	<i>dochi mo</i>	<i>dochi no-mo</i>	mind: <i>onoonogata</i>	<i>subete no</i>
	<i>ryo to mo</i>	<i>ryo —</i>	minden: <i>meimeí sama</i>	<i>moromon no</i>
	<i>ryohó to mo</i>	<i>moro —</i>	<i>bammin</i>	<i>ban —</i>

egész: *nokorazu*, *mina*; ez értelemben teljesen, teljes: *mattai*, *senki*, *semmi*: *donata-ka*, *semmi*: *nanika*, *nani mo*, *nan demo* stb., mindkettő tagadó ikeforma mellett (lásd ott, a 22. lapon).



## J) Határozó szók.

- amari**: nagyon sok: főnév előtt áll: pl. *amari kiroi* nagyon messze  
**bakari**: csak, körülbelül; főnév után áll: pl. *hitori bakari* csak egy személy, vagy: *hyakunin bakari* úgy (körülbelül) 100 ember  
**chodo**: valóban, épen, úgy: pl. *chodo yoi* úgy igaz, igazán  
**do**: hogyan? hogy? pl. *do shite imas ka* hogy van?  
**dossari**: seregesen, csoportosan  
**goku hanahada**: nagyon pl. *goku samai* nagyon hideg.  
**hei, hai**: igen; magában sohasem áll, hanem ige mellett  
**hotonodo**: majdnem, szinte  
**ie**: nem; a kérdőmondat tagadásának ismétlése: *ie wakarimasen*, nem, nem értem  
**ikago**: hogyan  
**itsu**: mikor? közvetlen kérdésnél: pl.: *itsu kimashta ka?* mikor érkezett? közvetett kérdésnél: *itsu kimashta ka shirimasen*; mikor jött, nem tudom; általánosságban: **itska**: valamikor, valaha, korán, későn  
**ka**: mindig a közvetlenül kérdőmondat végén áll: pl.: *aru ka* ki az?  
**kanari**: türhetően  
**ko**: úgy, ilyen módon  
**mada**: még, még inkább, még jobban; pl.: *mada arimas ka?* van még itt valaki?  
**mata**: épen úgy, ismét; pl.: *mata o me ni kakarimas made*: viszontlátásra  
**mazu**: legközelebb, legelőször  
**mo**: hangsúlyos szavak után áll; alapértelme: is; kettősen is használgák: az értelme ekkor: épolyan, épenugy  
**mó**: (moó) már, még; (tagadó ige mellett) *mó hitots*: még egy; *mó ichido*: még egyszer  
**nao, naosara**: még több; pl.: *nao warui*: még rosszabb  
**naze**: miért?  
**ottske**: majd, legközelebb  
**oyoso**: körülbelül; mindig főneve előtt áll; pl.: *oyoso gohya-kugurai*: úgy ca: 500  
**sappari**: teljesen  
**sate**: nos, tehát; **so, sayo**: úgy, ilyen módon; **sazo**: mily nagyon; **shbaski**: egy kissé  
**shikogu**: rendkívüli módon; **shka**: csak csupán; **shotchú**: mindig  
**sukkari**: egészen, teljesen; **skoshi**: egy kevés, valami; **sunawachi**: ugyanis, tehát  
**tada**: csak; hiába, hasztalan; pl.: *tada só in qa yoi* mond csak; *tada des* hiába  
**tokaku**: így vagy úgy, nem tudom miért; **yahari**: még, is;  
**yoyo**: végül, csak épen.

Mindezen határozó szók eredetiek; de vannak származottak is, t. i. más szóból alkotva; és pedig az *i* végződésű melléknevekből **ku** végzettel, azután kettőzés által, úgy a főnevek, mint melléknevekből, részint a tulajdonító esettel, részint *to* utóraggal. Pl.: *mits titok* = *mitsumits* titokban, titkosan; *kowai* aggódó, *kowagowo* aggódva; tulajdonító esettel: *hi* nap, *hibi ni* (vagy *hibihibi ni*) egész nap; *nen év*, *nennen ni* egész évre, évi; **to** utóraggal: *noroi* lassu, *noronoro to* lassan;

Idetartozik még sok olyan kettőzés is, mely épen ezen kettőzött hanggal fejezi ki az állapotot, ténykedést; ilyen szóhalmazás a magyarban is megvan, mint gyakorító szó szerepel, pl.: szerte-szét (mindkét szó egyértelmű, de így együtt tágabb jelentőségű), ide s tova, innen-onnan; ehhez hasonló célra szolgál s hasonló értelmezést fejez ki a japánban szokásos szókettőzés is. Ezen kettőzött szavak rendesen **to** utóraggal állanak. A leghasználatosabb kettőzések ezek:

**barabara to** : szétszítva darabokra, részekre ; *barabara to nigeru* szerteszét repül

**basabasa** : egy legyező suhogása

**batabata to** : tapsolva, dobogva (lábtól), csattogva

**bichibichi to** : eleven, mozgékony, élő

**birabira** : ide-oda libegve, lobogva

**biribiri to, bokiboki to** : ropogva, recsegve, (rip-rop a magyarban)

**boribori to** : csikorogva

**buruburu** : rezegeve, (mint a nyárfalevél)

**buts buts** : morogva (ireg-morog), csevegeve (a patak), csacsog

**chinchin to** : csingilingi (a magyarban a csengetyű)

**chochó to** : tapsolva (tapsi-tapsi)

**dokadoka to** : kopogva menni (kip-kop)

**dokidoki** : hevesen dobog, lüktet (a szív)

**dokudoku to** : gurgulázva (glu-glu a víz a palaczkból)

**doyadoya** : ügetve (top-top)

**fuwafuwa** : libeg-lobog (a papir a levegőben)

**garagara to** : robog (a kocsí a kövön)

**gasagasa to** : nyugtalan, (izeg-mozog)

**gichigichi to** : nyikorog, csikorogva (ajtó)

**gizagiza ni** : darabolva (dirib-darab)

**gógó to** : hortyogva

**gougou to** : harangszó (ging-gang)

**gorogoro to** : robog, ropog (villám, kocsí), dorombolva (macska)

**gotagota** : össze-vissza zavarva, le s föl járni (zür-zaj)

**gotsugotsu to** : dörömböl

**gudenguden ni naru** : holtrészegre leinni magát

**gudogudo** : morogva (ireg-morog)

**guruguru to** : körbe-körbe

**harahara to** : suhogva, susogva (selyem)

**hishihishi** : hevesen (ütés), szoros (csomó)

**hotehote** : hizott, kövér

**hyokohyoko** : szökdécsel, ugrál (béka, zsip-zsup)

**karakara to** : nevet, kaczag

**kirakira to** : világít (csillog-villog a fény)

**kusukusu to** : elfojtva nevet

**mizumizu to** : fris, fiatal

**mojimoji** : izeg-mozog (kéz-lábbal)

**noronoro to** : lassan, fáradtan menni ; vánszorogva

**nukenuke to** : titokban

**odoodo to** : remegve (a félelemtől)

**perapera** : gyorsan

**pichipichi** : csapkod (a hal a farkával : pics-pacs)

**pikapika** : villan (a fény, villám)

**pochapocha** : kövér, gömbölyű

**pokaripokari to** : pöfög (a füst)

**potaripotari to** : csöppenként (poty-poty)

**sorosoro to** : lassan

**tsurutsuru** : sima, sikos

**zunzun to** : gyors (egy hajó), folyékonyan (olvasni)

Azon főnevek, melyek általános időtartamot fejeznek ki, mint határozó szók használatnak a határozó szó helyén. Ilyenek :

Az év :	hó :	nap :
<i>kotoshi</i> ez év	<i>kono tsuki</i> ezen hónap	<i>kyo, konnichi</i> ma
<i>rainen</i> a követk. év	<i>ato no tsuki</i> utolsó hónap	<i>myonichi, asu</i> holnap
<i>sakunen</i> múlt év	<i>raigetsu</i> legközelebbi hónap	<i>sakujitsu, kinó</i> tegnap
<i>mainen</i> minden év	<i>maigetsu, tsukizuki</i> min-	<i>myogonichi</i> holnapután
	<i>den hó</i>	<i>issakujitsu</i> tegnapielőtt
		<i>maihi</i> minden nap

reggel:	dél:	este:
asa reggel asa hayasen korán reggel kesa, konchó ma reggel myoasa, myocho korán sakujits no asa tegnap reggel maiasa, maicho minden reggel	hirumae, gozen délelőtt hirusugi, gogo délután hiru, mahiru délben	ban, banhodo, yukato este komban ma este yobe, sakuya tegnap este maiban minden este asaban, chóbo reggel estve
éjjel:	évszakok:	általános:
yoru éjjel, éjszaka hiru yoru éj-nap konya ez éjjel yachú éjfélkor yonaka „	fuyu télen natsu nyáron aki őszzsel haru tavasszal	itsugoro mikor? ima most, tadaima épen most, rögtán kono toki, tóji jelenleg imashigata röviddel ezelőtt, kinrai utóbbi időben, moto korán kinjitsu legutóbb, hajime kezdetben shiju mindig, maido mindenkor.

**Helyhatározók.** A japán nyelv ezt főnévvel fejezi ki, részint mint határozó szó —, részint tulajdonító esettel, vagy egy előjáróval egybekötve. Ilyen főnév: **doko** hely; pl. *doko made?* meddig, hová? *doko kara?* honnan, honnét? *doko ni mo*, mindenütt, (tagadó igével) sehol; **koko** ezen hely, itt; pl. *koko ni itt*, *koko ye ide*; *koko made* eddig; *koko kara* innentől, innen; **soko** azon hely ott, itt, ott; *soko ni ott*, itt; *soko ye ide*, oda; *soko made* eddig, idáig; *soko kara* innentől; **asko** minden hely, itt, ott; *asko ni ott*; *asko ye oda*, stb.; **mae** elő-rész, pl. *mae ni előlről*; **ushiro** hátsó rész, pl. *ushiro ni hátulról* stb.; **soto** kívül, kint, pl. *soto ni kívülről*; **uchi** belső, belül, pl. *uchi ni belülről*; **ue** fölül, felső-rész; **shta** alul, alsó-rész; **waki** oldal, pl. *waki ni mellette* (oldalánál); **temae** ezen oldal; *temae ni* ez oldalon; **muko** azon oldal; **mawari** kör, körül, pl. *mawari ni körben*, köröskörül.

Ismételten hangsúlyozzuk, hogy ezen határozó szokat a japán mint főneveket használja s így is alkalmazza; pl. nem úgy mondja: ezen ház *kívülről* fehér; hanem „ezen ház külseje fehér“. Végül még egy sereg chinai összeolvasztott szó szerepel mint határozó, mint pl. **tai**, **dai** nagy, **ta** sok; így: *daibu* nagy; *taihen* nagyon, *tashó* több v. kevesebb; *tabun* nagyon sok stb.

Azon főnevek, melyeket **na** (no) raggal összekötve melléknév gyanánt használnak, ha tulajdonító esetben állanak, mint határozó szók is szerepelhetnek: így: *chokusetsu ni közvetlen*; *kansetsu ni közvetve*; *ippan ni általában*; *kakubetsu ni különösen*; *ikigake ni menet* (oda); *kaerigake ni jövet* (vissza); *akiraka ni világos*, érthető *fufummyó ni érthetlen*; *isai ni alapos*, pontos *shinsetsu ni barátságos*, gondos; *teinei ni udvarias*; *burei ni udvariatlan*.

A határozó szónak a **to** utóraggal való képzése már ritkább, s ezen raggal a szó rendesen egybeolvad, pl. *choi to* = *chotto* egy pillanatra.

**Naku** v. *mo naku* (nélkül, a nélkül), főnévvel kapcsolatban szintén határozó szokat alkot, pl. *yasumi naku* pihenés nélkül; *ma mo naku* haladéktalanul.

Az összetett igék határozói jelentéssel birnak s értelmezésben mindig határozó szókkal kapcsoltan fordítjuk. Ilyenek:

**ake**: nyitni; *hiki-ake* kinyitni (ajtót)  
**dashi**: kihozni; *nage-dashi* kidobni  
**ire**: betenni; *kaki-ire* beírni  
**komí**: behatolni; *tobi komi* bereptülni  
**kudari**: fölhágni, fölmenni  
**kaeshi**: visszahozni  
**mawashi**: körülvezetni; *hiki mawashi* körülvinni  
**ai**: találkozni; *ari ai* véletlen ott lenni



**kakari**: függeszteni; *de kakari* kimenni akarni  
**age**: emelni (föl); *huki age* magasba fújni  
**agari**: föllépni; *hashiri-agari* fölszaladni  
**kaeri**: visszafordulni; *hashiri kaeri* visszafutni  
**mawari**: körüljár; *hashiri mawari* körülszaladni  
**ohigai**, *ayamari* tévedni (rosszul) pl. hallani.

## K) Előljárók, névutók.

Mint a magyar nyelv, úgy a japáni is nem tulajdonképeni előljárókat használ, hanem névutókat, a mennyiben ezek mindig a szavak (főnév) után állanak. Ilyen névutó kétféle van, a) a tulajdonképi és b) *dvítt értelmű* névutók; ez utóbbiak rendszeren főnevek, tulajdonító esetben (ni raggal).

A tulajdonképi névutók: **wa**: egy mondatrészt emel ki; a távolító esetet jelzi; **ga** a mondat alanyát jelzi; **no** egy szó függőségét jelzi egy másiktól, továbbá a sajátító esetet; **ni** jelzi a helyet, a melyben vmi van (ban ben); aztán e kérdésre is hová? továbbá, a czélt, a mire valami szolgál; **de** az igénél mint állítmány; továbbá e kérdésre felel meg: hol? továbbá az időt, eszközt (vmivel), az árat (-ért) fejezi ki; **to** val-  
**vel**; **ye** az irányt fejezi ki: felé, oda; **kara** a honnan vmi jön; ből-től; **yori** mint a kara, de ritkábban használatos; **made** -ig, addig; mennyire?

Az *dvítt értelmű* névutók: **aída** (hézag) ni: közt, között; **ato** (nyom) ni: mögött; **guguri** (körület) ni: körül; **hoka** (külső oldal) ni: kívül; **kage** (árnyék) ni: mögött; **kawari** (váltó): helyett; **mae** (elő-rész): előtt, előbb; **mawari** (körület) ni: körül; **muko** (oldal) ni: minden oldalra, -ra; **naka** (belső) ni: belül, bent; **omote** (elő-rész) ni: előtt; **shta** (alsó) ni: alatt; **soba** (közelség) ni: közel; **soto** (külső) ni: kívül; **tame** (czél, szándék) ni: ért, miatt, czélból; **temae** (ezen oldal) ni: erről, ez oldalról; **tokoro** (hely) ni: nál nél; **uchi** (belseje) ni: belül; **ue** (fölső) ni: fölül; **ura** (hátsó rész) ni: hátul; **waki** (oldal) ni: mellett; **yue** (ok) ni: ért, miatt. Chinai szókkal kapcsolatban használatosak: **chu** (naka) belül, ban-ben; **gai** (soto) kívül; **go** (nochi): után; **jó** (ue) illetőleg, -ra nézve; **ika** (shta) alatt; **nai** (uchi): kívül; **zen** (mae): előtt, helyre nézve; **izen**: előtt, előbb (időre nézve).

## L) Ragok.

Kétféle rag van a japán nyelvben: *eredeti* és *leszármazott*; ez utóbbiak eredetileg más szócsoporthoz tartoztak s csak később használtattak rag gyanánt is.

### a) Eredeti ragok:

**ni**: szolgál a tulajdonító eset képzésére (-nak -nek), azután mint helyhatározó: e kérdésre: hol? vagy hová? mint időhatározó: mikor? mint okhatározó: kitől? mitől, miáltal? s mint czélhatározó; mire? mi czélra? végül mint módhatározó e kérdésnél: miért?

**nite**: (röviden: *de*), használják e kérdésre hol? mód vagy eszköz meghatározására: e kérdésre, miáltal; főnévvel összekötve egy állapot jelzésére: pl. *yoi tenki de gozarimasu* szép idő van

**ye**: hely meghatározására és e kérdésre felel meg: hová?

**to**: e kérdésre: mivel? továbbá az összetartozandóság kifejezésére,

**made**: helyre való vonatkozással: e kérdésre, meddig? s időre való vonatkozással is;

**kara**: A kiinduló pont értelmezésére: helyre nézve: honnan? s időre: mióta? e kérdésre: meddig?

### Származtatottak:

**ne**: a helynél ily értelemben használják: föl, reá; mérték vagy kammál: fölött; s időtartamra nézve: miután;

**shita** : helyre nézve : alatt, alul ; ép úgy szám és mértéknél is ;  
**kami** : hely meghatározásban ilyen értelemben : túl, fölül ; szintúgy rang tekintetében is ;  
**shimo** : helyre nézve, ily értelemben : alul és ép így rang (állás) tekintetében is ;  
**mae** : helyre nézve ily értelemben : előtt, előbb ; szintúgy időbeli értelemben (nyugvó állapotra) is ;  
**ushiro** : helyre nézve, ily értelemben : után, mögött ;  
**nochi** : időjelző, ily értelemben után, azután ;  
**saki** : hely jelző ily értelemben : előtt, de mozgásban lévő állapotra időre is előtt, de valami történendőről ;  
**ato** : hely jelzése : után, mögött, de csak mozgásban lévő állapotra ; időben is hasonló értelemmel ;  
**uchi** : helyre : közben, alatt értelemmel ; időre nézve : közte, benne (ban) ;  
**soto** : helyre nézve : (-ból, -ből, vagy -on, -en) kívül ;  
**aida** : hely meghatározásnál ily értelemmel : között ; szintúgy időre is ;  
**naka** : helyre nézve : -ban -ben értelemmel ;  
**hoka** : a kizárás jelzésére tehát — nélkül, — kívül értelemmel  
**soba** : hely meghatározásánál : közel, mellett ;  
**hotori** : hely meghatározásánál : mellett, -nál, -nél (de csak folyók s tenger mellett) ;  
**tóri** : ily értelemben : képes ; összehasonlításnál : mint, miként, ugymint ;  
**kawari** : ily értelemben : helyett ;  
**tame** : az ok meghatározásánál : -ért, miatt ; a cél határozásnál : -hoz -hez ;  
**yue** : az okhatározásnál -ért, miatt ; igével kapcsolatban ily értelmezésnek felel meg : mert, mivel.

## M) Kötszók.

A kötszók részint őseredetiek, részint átvitt értelműen használják e célra a névutókat vagy főneveket, ritkán a melléknevet is igét.

*Eredetiek* : **aruiwa** : vagy (csupán a köznép nyelvében szerepel) **dano** és ; **ka** a kérdőmondat végén ; **mo** is, jöllehet ; **moshi** az esetben ; **nagara**, de, mialatt ; **shi** jöllehet ; **shikashi** de ; **tatoi** ha maga ; **ya** és ; **yoshiya** : ha maga.

*Névutók* : **ga** (két mondat közt) hogy, de ; **kara** mivel, miután ; **made** -ig ; **to** és, ha, mint, hogy, jöllehet.

*Főnevek* : vagy határozó, vagy tulajdonító esetben, vagy **de** névutóval : pl. **aida**, **aida ni** : addig míg ; **ato de** : miután ; **dake** annyi mint ; **hodo** hogy ; **jibun ni** mint ; **kawari ni** mialatt ; **koro ni** mint ; **kura** annyira, hogy ; **mae ni** mielőtt ; **nochi ni** miután ; **setsu ni** a mint ; **tame ni** mivel ; **toki ni** ha, mint ; **tokoro** mint ; **tóri ni** ugymint ; **tsuide ni** mint, ha ; **ue ni** miután ; **yue ni** mivel.

A gyakrabban használatos kötszók sorrendben itt következnek :

azért, tehát : **sore yue**  
 azon felül : **katsu**  
 azonkívül : **kono ue ni**  
 azzal, vele : **tame, tame ni**  
 csupán, lásd : **de** alatt  
**de** : **shikashi, mottomo, tada**  
 ellenben : **kaette**  
 és : **to-to ; dano**  
 ha : **toki wa, toki ni wa, setsu wa**  
 hogy : **to-ga**  
 ig : **made**  
 is : **mo, mata, me,**

jöllehet : **nagara**  
 közben : **tokoro de**  
 majd-majd : **kats-kats**  
 mégis : **shikashi mottomo**  
 mégis : **sarinagara**  
 mert : **sore kara, sore de**  
 mert, mivel : **tadashi**  
 mialatt : **tokoro de**  
 mielőtt : **mo mata**  
 mindannyiszor : **tabi-tabi, tabi ni**  
 mint : **tokoro de, toki, setsu**  
 miután : **tokoro ye, ue, de**

mivel : *nase naraba, ue kara*  
 nos : *sate*  
 sem-sem : *mo-mo, to-to*  
 tehát : *sore desu kara*  
 tüstént, azonnal : *sunawachi*

ugy : *sore de wa*  
 vagy : *ka-ka, aruiwa*  
 vagy-vagy *ka-ka*  
 valamint : *gotoku.*

A kötszók kevés szerepet játszanak a japán nyelvben, mert egy mondatnak a másik mondat alá való rendelése sok esetben minden további körülmény nélkül csupán az alárendelő formával (*wa* és *mo*) vagy a feltételes formával történik. A kötszó rendszeren a mellékmondat végén áll.

## N) Az igék.

Japán nyelvben kétféle igeragozás van: **az egyszerű** vagy tulajdonképeni igeragozás, és az udvarias vagy **körüli** igeragozás.

**Alakra** nézve: cselekvő, szenvedő; **időre**: jelen, múlt, I. jövő, II. jövő; **módra** nézve: jelentő-, feltételes- óhajtó-, megengedő-, parancsoló- s határozatlan mód. — Lássuk először az **egyszerű igeragozást**.

Az igék gyökalakja rendszeren **e** vagy **i** betűre végződik. Pl. *konomi* szeretni; *osame* kormányozni; az ige ezen alakban személyre, időre s módra való vonatkozás nélkül mint **főnév** szerepel olyan értelemmel is, tehát: szeretet, kormányzás, és mint ilyenek sajátító esetet vonzanak maguk után.

Az egyszerű ragozás minden más segédige hozzátétele nélkül, csupán az ige végzeteinek változása által történik, t. i. más-más ragok hozzátétele által.

Sem a személyre (első, második, harmadik személy), sem a számra (egyes, többes) nézve különbség nincsen, hanem ugyanazon alak szolgál úgy a személy, mint a szám kifejezésére; ennek kifejezését az igré vonatkozó főnév (alany) vagy névmás adja meg.

Továbbá minden igeragozás két alakkal bír még: **állító** és **tagadó** alakkal. Az igék végzete (e, i) szerint tehát kétféle igeragozás van, melyet I. II-vel jelzünk.

### 1. Cselekvő alak.

#### Jelentő mód.

*Jelen idő.*

I. *konomi* szeretni.

II. *home* dicsérni.

állító :

tagadó :

állító :

tagadó :

<i>konom-u</i> szeretés (a ki szeret)	<i>konom-anu,</i>	nem szeretés aki	<i>home-ru</i> dicsérés a ki dicsér	<i>home-nu</i>	nem dicsérés a ki
	<i>konom-anai</i>	nem szeret.		<i>home-nai</i>	nem dicsér.

*Múlt idő:*

<i>konom-da</i> a szerezett (konom-ita helyett)	<i>konom-anda,</i>	a nem szerezett	<i>home-ta</i> a dicsért	<i>home-nanda</i>	a nem dicsért
	<i>konom-anakatta</i>			<i>home-nakatta</i>	

#### 1. Jövő idő.

<i>konom-o</i> a szerezendő	<i>konom-umai</i>	a nem szerezendő	<i>home-o</i> a dicsérendő	<i>home-mai</i>	a nem szeretendő
-----------------------------	-------------------	------------------	----------------------------	-----------------	------------------

## 2. Jövő idő.

I. *konomi* szeretni.

állító :

tagadó :

<i>konon-daró a szeretendett</i>	<i>konom-</i>	a nem szere- tendett
	<i>anan-</i>	
	<i>daro,</i>	
	<i>konom- anakat- taro</i>	

II. *home* dicsérni.

állító :

tagadó :

<i>home-taro a dicsérendett</i>	<i>home-</i>	a nem dicsé- rendett.
	<i>nun-</i>	
	<i>daro,</i>	
	<i>home- naka- taro</i>	

A mint látjuk, az idők képzése minden segédige nélkül, csupán csak a végzetek hozzácsatolása által történik, melyeket, hogy könnyebben megláthassunk, az ige gyökszójától — vonallal választottunk el. Megjegyezzük még, hogy a lágyítás (*nigori*) itt is érvényben van és pedig az I. alaknál az *sh*, *j*, *ch*, *h* mássalhangzók csakis az *i* m.-hangzó előtt állhatnak, más esetben pedig a megfelelő hangváltozást szenvedik (lásd a 4. lapon). Továbbá vannak olyan I. osztályú igék, melyek a *jelen időt* a II. (e) oszt. igék ragozása szerint képezik. A II. (e) oszt. igék a jelen időben kétféle raggal használatnak: vagy *u*, vagy *uru* végződéssel; így: *homu* v. *homoru*. A *ri* és *chi* végződésű igék a *mult időt* úgy képezik, hogy ezen *ri* v. *chi* helyett *tta* végzetet kapnak.

Kivételek :

Azon I. oszt. (i) igék közül, melyek a II. oszt. (e) ragozása szerint képezik jelen idejüket, a legfontosabbak ezek (tehát *u* helyett *ru*-val).

<b>mi</b> látni = <i>miru</i>	<b>ji</b> csinálni = <i>jiru</i> (csak összetételben)	<b>sugi</b> átlépni = <i>sugiru</i>
<b>ki</b> felhuzni = <i>kiru</i>		<b>suberi</b> csuszni = <i>suberiru</i>
<b>i</b> ijjat lőni = <i>iru</i>	<b>hi</b> szórni (gabonát) <i>hiru</i>	<b>ni</b> hasonlítani = <i>niru</i>
<b>i</b> önteni (fém) <i>iru</i>	<b>ochi</b> esni = <i>ochiru</i>	<b>ni</b> főzni = <i>niru</i>
<b>i</b> veretni = <i>iru</i>	<b>nobi</b> kinyulni = <i>nobiru</i>	<b>óki</b> (fönlállni), <b>kari</b> (kölcsönözni), <b>tari</b> (kielégít) majd egyik, majd másik módon.
<b>hi</b> száradni (naptól) <i>hiru</i>	<b>oji</b> félni = <i>ojiru</i>	

Vannak továbbá olyan I. oszt. igék (i), melyek a *mult időt* szabály szerint *-ita* végzettel képezhetnék, de a végzethez hozzálágyulnak; így lesz :

<b>machi</b> várni; <i>machita</i> helyett = <b>matta</b>	<b>kai</b> vásárolni; <i>kaita</i> helyett = <b>katta, kota</b>
<b>itashi</b> csinálni; <i>itashita</i> helyett = <b>itashta</b>	<b>omoi</b> vélni; <i>omoita</i> helyett = <b>omotta</b> vagy <b>omota</b>
<b>yobi</b> hívni; <i>yobita</i> helyett = <b>yonda</b>	<b>kui</b> enni; <i>kuita</i> helyett = <b>kutta</b> vagy <b>kuta</b>
<b>konomi</b> szeretni; <i>konomita</i> helyett = <b>kononda</b>	<b>ii</b> mondani; <i>iita</i> helyett = <b>itta</b> vagy <b>iuta</b>
<b>káki</b> irni; <i>kakita</i> helyett = <b>kaita</b>	<b>tori</b> nevezni; <i>torita</i> helyett = <b>totta</b>
<b>isogi</b> sietni; <i>isogita</i> helyett = <b>isoida</b>	

A következő igék a *jövő időt* *yo* végzettel képezik:

**tabe** enni: *tabeyo*; **konomare** szeretve lenni: *konomareyo*; **mise** mutatni: *miseyo*; **mie** látható lenni: *mieyo*. Továbbá azon I. oszt. (i) igék, melyek a jelent kivételesen *ru*-val képezik (l. az első pontot fönnebb). Az I. oszt. igék (i) a *jövő idő* végzete (o) előtt, ha *sh*, *j*, *ch*, *h*-ra végződnek gyökükben, szintén hanglágyulást szenvednek; pl. *itashi* (csinálni) *jövője itaso* stb.

A *tagadó forma* jelenét *nu* vagy *nai* végzettel alkotják. Mind a kétféle végzet minden kötőhangzó nélkül kerül az alapforma mellé a II. oszt. (e végű) igéknél s azon I. oszt. (i) igéknél is, melyek a jelen időt *ru*-val képezik; az *i* végzetű igéknél közbe kerül az a kötőhangzó; pl. *tabe* = *tabe nu*, *tabe* = *nai*; *konomi* = *konom-a-nu*, *konom-a-nai*. Ezen **nai** végzet egyszersmind főnév is és annyit jelent mint „nem lenni”.



A *jövő időt* a II. oszt. (e) igék egyszerűen a *mai* végzet hozzá-tételével alkotják, míg az I. oszt. (i végződésű) igék *u* kötőhangzóval (kivéve azokat, melyek a jelent *-ru* végzettel alkotják); így pl. *tabe* (enni) = *tabe-mai*; de *konomi* (szeretni) lesz: *konom-u-mai* stb.

### Föltételes mód:

#### Jelen idő:

állító:	tagadó:	állító:	tagadó:
<i>konom-eba</i> ha sze- retne (az a ki)	<i>konom-aneba</i> <i>konom-ankereba</i> ha nem szeretne (az a ki)	<i>hom-eba</i> ha di- csérne	<i>homen-eba</i> } ha nem <i>homen (a)</i> } <i>kereba</i> } dicsérne

#### Mult idő:

<i>konom-dara</i> ha szeretett volna	<i>konom-ananda</i> <i>konom-ananda</i> <i>nara</i> ha nem szeretett volna	<i>home-tara</i> ha dicsért volna	<i>home-nanda</i> } ha <i>home-nanda</i> } nem <i>nara</i> } dicsért volna.
---	---	--------------------------------------	--

#### 1. Jövő idő:

<i>konom-eba</i> } ha sze- vagy <i>kono-</i> } retendő <i>mo-nara</i> } lenne	<i>konom-anu, ko-</i> } ha nem <i>nom-anu</i> } szere- <i>nara</i> } tendő lenne	<i>homeba</i> } ha dicsé- <i>homeo</i> } rendő <i>nara</i> } lenne	<i>homenu nara:</i> ha nem dicsé- rendő lenne.
---	---	--	--

#### 2. Jövő idő:

<i>konom-da nara</i> ha szeretendett	<i>konom-ananda</i> <i>nara</i> ha nem szeretendett	<i>home-ta nara</i> ha dicsérendett lenne	<i>home-nanda nara</i> ha nem dicsé- rendett lenne
---	---	---	--

Az első jövő mindkét osztálynál vagy a föltételes mód jelene által képeztetik, vagy pedig jelentő mód jövője és **nara** végzet hozzákapcsolása által. A negatív formát pedig a jelen idő pótolja. A 2-ik jövőt úgy az állító mint tagadó formában a mult fejezi ki.

### Megengedő mód.

#### Jelen idő.

állító:	tagadó:	állító:	tagadó:
<i>konom-u keredo-</i> <i>mo noha</i> szeret	<i>konom-anu ke-</i> <i>redomo noha</i> nem szeret	<i>home-ru kere-</i> <i>domo noha</i> dicsér	<i>home-nu kere-</i> <i>domo noha</i> nem dicsér

#### Mult idő.

<i>konom-da kere-</i> <i>domo noha</i> szeretett	<i>konom-ananda</i> <i>keredomo noha</i> nem szeretett	<i>home-ta keredomo</i> <i>noha</i> dicsért	<i>home-nanda ke-</i> <i>redomo noha</i> nem dicsért
--	--	--	--

#### 1. Jövő idő.

<i>konom-u kere-</i> <i>domo noha</i> szeretendő	<i>konom-anu kere-</i> <i>domo noha</i> nem szeretendő	<i>home-ru kere-</i> <i>domo noha</i> dicsérendő	<i>home-nu keredo-</i> <i>mo noha</i> nem dicsérendő
--	--	--	--

#### 2. Jövő.

#### Nincs használatban.

A mint e táblázatból látjuk, a *jelen időt* (mind a két ragozás) a jelentő mód jelenéből és a *keredomo* szó hozzáfűzése által képezi (ritkábban *to mo* hozzátételével (pl. *konomu to mo*); a *mult* időt is hasonlóképen a jelentő mód multja s *keredomo* szó összetétele alkotja, úgy az állító mint a tagadó formában. A *jövő* pedig megegyezik a jelen idővel mind a két igénél.

## Parancsoló mód.

*Jelen idő.*

állító :	tagadó :	állító :	tagadó :
<i>konom-e</i> : szeress	<i>konom-u na</i> : ne szeress	<i>home</i> : dicsérj	<i>home-ru na</i> : ne dicsérj

Az állító parancsoló mód, mint látjuk úgy képeztetik, hogy az I. oszt. (i) igék gyökéhez **u**, a II. oszt. (e) igék gyökéhez **e** ragot függesztünk (tehát az utóbbi változatlan marad, mivel ugyis e-vel végződik); a tagadó parancsoló mód pedig a cselekvő alak jelentő mód jelen ideje és *na* szócska hozzátételéből áll. Ezen egyszerű igeragozás parancsoló módját csakis oly esetben használjuk, midőn a parancsot nyersen, keményen adjuk ki; egyébként a körülírt formát használjuk (lásd alább). Több ideje a parancsoló módnak nincsen.

**Határozatlan mód.** Ezen módot már az igék ismertetésének elején leírtuk; itt röviden ismételve: az igék eredeti alakja maga a határozatlan mód is. Tehát az igék egy részénél **i**, a többinél pedig **e** végzet; így: *konomi*: szeretni; *home* dicsérni.

## Állapotjelző.

*Jelen idő.*

állító :	tagadó :	állító :	tagadó :
<i>konom-u</i> : a szeretés	<i>konom-anu,</i> <i>konom-anai</i> } a nem szeretés	<i>home-ru</i> a dicsérés	<i>home-nu,</i> <i>home-nui</i> } a nem dicsérés

*Mult idő.*

<i>konon-da</i> a szeretett ( <i>konomita</i> helyett)	<i>konom-ananda no</i> a nem szeretett	<i>home-ta</i> a dicsért	<i>home-nanda no</i> a nem dicsért
<i>kononda-no</i> vagy <i>konon-da koto</i>	<i>konom-ananda koto</i>	<i>home-ta no</i>	<i>home-nanda koto</i>

### 1. Jövő.

<i>konom-o to suru</i> no vagy <i>konomo to suru</i> <i>koto</i> a szerezendő	nincs	<i>home-o to suru</i> no vagy <i>home-o to suru koto</i> a dicsérendő	nincs
---	-------	---	-------

### 2. Jövő. — Nincs.

A *jelen idő* tehát mind a két osztályú igénél — az állító formában — azonos a jelentő mód jelen idejével; szintúgy a tagadó formában is. A *mult idő* is azonos a jelentő mód multjával vagy egy más alakban, ha ezen formához még egy *koto* vagy *no* szócskát ragasztunk; ugyanúgy a tagadó formában is a jelentő mód tagadó formájával. A *jövő idő* pedig azonos a jelentő mód jelenével, alapformában, s a *to-suru no*, vagy *to suru koto* végzetes hozzátétele által.

## Részesülő.

*Jelen idő.*

*Melléknévi részesülő.*

állító :	tagadó :	állító :	tagadó :
<i>konom-u</i> a szerető	<i>konom-anai</i> a nem szerető	<i>homer-u</i> a dicsérő	<i>home-nai</i> a nem dicsérő

## Jelen idő.

### Igehatározói részesülő.

állító :	tagadó :	állító :	tagadó :
<i>konon-de szeretve, a szeretett konomi nagara</i>	<i>konom-anaide nem szeretve</i>	<i>home-te a dicséret dicsérve home nagara</i>	<i>home naide a nem szerető</i>

## Mult idő.

### Melléknévi részesülő.

állító :	tagadó :	állító :	tagadó :
<i>konon-da szeretett volt</i>	<i>konom-ananda nem szeretett volt</i>	<i>home-ta dicsért volt</i>	<i>home-nanda nem dicsért volt</i>

### Igehatározói részesülő.

<i>konon-da toki ni</i>	<i>konom-ananda toki ni</i>	<i>home-ta toki ni</i>	<i>home-nanda toki ni stb. a ki dicsérve nem volt.</i>
<i>konon-da uchi ni</i>	<i>konom-ananda uchi ni</i>	<i>stb. a ki dicsérve volt</i>	
<i>konon-da ori ni</i>	<i>konom-ananda ori ni a ki nem volt szeretve</i>		

## 1. Jövő.

### Melléknévi részesülő.

<i>konom-o to suru</i> a ki szeretve lesz	nincs	<i>home-o to suru</i> a ki dicsérve lesz	nincs
--	-------	---	-------

A melléknévi részesülő jelene azonos a jelentő mód jelenével, úgy a *multja* és a jelentő mód *multjával*; a *jövőben* pedig a jelentő mód *jövő alakjához to suru* végzetet kapcsol. Az igehatározói részesülő jelene áll az igeforma és *te* vagy *nagara* szócska hozzátételéből (az állító formában); míg a tagadó formában az I. oszt. (i) igéknél a gyökszóhoz *naide*, a II. oszt. (e) igéknél az igeformához *anaide* szócskát kapcsolunk. A *mult* időben a jelentő mód *multja* (ugy a tagadó mint állító formában) *toki ni*, *uchi ni*, vagy *ori ni* végzeteket kap, a *jövőben* pedig a jelentő mód *jövő idejének* formájához egy *to shite* végzetet vesznek föl.

Ezzel a cselekvő alak összes használatban lévő módjai és idejeinek ismertetését befejeztük; s most áttérhetünk a szenvedő alakú igék ragozására.

## 2. Szenvedő alak.

Az igék szenvedő alakját a cselekvő alakból alkotjuk, még pedig a következő módon.

Az I. oszt. (i) igék úgy képezik, ha a gyökalakhoz **are** végzetet kapcsolnak; így: *konom-i* cselekvő alakforma; lesz szenvedő alakformában: *konom-are*. A II. oszt. (e-végű) igék pedig **rare** végzetet kapnak; cs. al.: *home*; szenv. al.: *home-rare*. A szenvedő alak minden többi módja és idejében; mind a két ragozásnál ép úgy képeztetik, mint a cselekvő alak megfelelő módjai s időiben, természetesen az *are*, *rare* végzet közbevetése mellett; azaz ezen szenvedő alakot hozzáfűzzük az ige gyökéhez, s utána ragasztjuk az idő s módképző ragokat; így:

szenv. alak :	<i>konom-are</i>	<i>home-rare</i>	} hasonlóképen a többi időken és módban is. (Lásd az igeragozási táblát.)
jelen :	<i>konom-are-ru</i>	<i>home-rare-ru</i>	
mult :	<i>konom-are-ta</i>	<i>home-rare-ta</i>	

### 3. Az igeragozás udvarias alakja.

Az udvarias alakú igeragozás igen egyszerű módon képeztetik, ugyanis az ige alakhoz úgy a cselekvő, mint szenvedő alaknál a módok s idők végzeteihez hasonlóan képezett segédszócskákat ragasztunk s ezzel az ige udvarias alakját kapjuk meg.

A közönséges mindennapi használatban leggyakrabban használt ilyen segédszócska a **mashi**. Ragozása így történik:

#### Cselekvő és szenvedő alak.

*Jelen idő:*

állító:

tagadó:

*Jelentő mód: masu (masz)*

*masenu (maszeñ)*

*Föltételes mód: masu nara (masz nara)*

*masenu nara (maszeñ nara)*

*Megengedő mód: masu keredomo*

*masenu keredomo*

*Parancsoló mód: nasare mase, nasai mase*

*nasaru na*

*különösen udvarias: kudasai mase*

*Allapotjelző: masu no vagy masu koto*

*masenu no vagy masenu koto*

*Részesülő, jelzői: masu*

*masenu*

*„igehatározói: mashite (maste)*

*masenande.*

*Mult idő:*

*Jelentő mód: mashita (masta)*

*masenanda*

*Föltételes mód: mashita nara*

*masenanda nara*

*Megengedő mód: mashita keredomo*

*masenanda keredomo*

*Allapotjelző: mashita no v. mashita koto*

*masenanda no v. masenanda koto*

*Részesülő, jelzői: mashita*

*masenanda*

*Jövő idő:*

*Jelentő mód: mashō (masōō)*

*masumai (masz mai)*

Az udvarias formájú igeragozásra van még más segédszócska is; ilyenek: *asobashi*, *nasari*, *nasara-mashi*, *kudasari* (kudasai). Különösen a 2-ik személy képzésénél használatos a *nasari* és *asobashi* szócska a *masu* és ennek időbeli változó alakjaival kapcsolatban.

Ha méginkább udvariaskodni akarunk, akkor ezen forma helyett használjuk az **o** udvariasságjelző szócskát, mely mindig az ige előtt áll így pl. *o yuki kudasai mase* (o juki kudasai masze); legyen olyan jó és menjen.

A leghasználatosabb *mashi* (mas) udvariasságot kifejező szócskát összekapcsolva is használják a többi egyértelmű szócskákkal, mint: *nasaru*, *kudasaru*, *kureru mos'* s lesz: *nasarimasu*, *kudasarimasu*, *kuremasu*, *moshimas*. Az *r* betű ez alakoknál *nasarimasu*, *kudasarimasu* legtöbbnyire kiesik s lesz: *nasaimasu*, *kudasaimas*. A *masu* mindahárom személy képzésénél használatos, addig a *nasaru*, *kudasaru* csupán a második és harmadik személyre; a *mos'* pedig csupán az első személyre. Tulajdonképeni jelentőségük, értelmük ez: *mos'*: mondani, nevezni; *nasaru* tenni, csinálni; *kudasaru* adni, ajándékozni; *kureru* adni.

Az udvarias beszédben bizonyos esetekben, tekintettel az illető személy állására, a használatos igék helyett azokat más alakban használják így pl.:

**suru** tenni, cselekedni; első személyben: *itasu*; 2., 3. személyben *nasaru*;

**iku**, **kuru** (menni, jönni), az 1. és 3. személyben *mairu*, a 2. s 3. személyben *oide masaru*, *oide ni naru*, *irrasharu*; (még „lenni” jelentéssel is használják);

**nagameru** látni, megfigyelni; 1. személyben: *haiken suru*, 2., 3. személyben *go ran nasaru*

**taberu**, **nomu** enni, inni; 1. személyben: *chodai suru*, *itadaku*; 2., 3. személyben: *agaru*, *meshiagaru*.

**iu** mondani; 1. személyben: *mos'*; 2. 3., személyben: *ossharu*.



# Az egyszerű igeragozás átnézeti táblája.

## Cselekvő alak.

Jelen idő :

I. Ragozás (i)		II. Ragozás (e)	
<i>koroshi</i>		<i>home</i>	
állító	tagadó	állító	tagadó
<b>Jelentő mód :</b> <i>korosu</i> , ölt, a ki öl	<i>korosanu</i> v. <i>korosanai</i> , a ki nem öl	<i>homeru</i> , dicsérő, a ki dicsér	<i>homenu</i> , <i>homenai</i> , a ki nem dicsér, nem dicsérő
<b>Föltételes mód :</b> <i>koroseba</i> v. <i>korosu</i> <i>nara</i> , ha ölne	<i>korosaneba</i> , <i>korosanu</i> <i>nara</i> , ha nem ölne	<i>homeba</i> v. <i>homeru</i> <i>nara</i> , ha dicsérne	<i>homeneba</i> , <i>homenu</i> <i>nara</i> , <i>homenai nara</i> , ha nem dicsérne
<b>Megenged. mód :</b> <i>korosu</i> - <i>keredomo</i> , noha öl	<i>korosanu</i> <i>keredomo</i> , <i>korosanai</i> <i>keredomo</i> , noha nem öl	<i>homeru</i> <i>keredomo</i> , noha dicsér	<i>homenu</i> <i>keredomo</i> v. <i>homenai</i> <i>keredomo</i> , noha nem dicsér
<b>Parancsoló mód :</b> <i>korose</i> v. <i>korose yo</i> , ölj !	<i>korosu na</i> , ne ölj !	<i>home</i> , <i>home yo</i> , dicsérj !	<i>homeru na</i> , ne dicsérj
<b>Határozatlan m. :</b> <i>koroshi</i> , ölni	nincs	<i>home</i> , dicsérni	nincs
<b>Állapotjelző :</b> <i>korosu</i> v. <i>korosu no</i> , az ölés	<i>korosanu no</i> , <i>korosanu</i> <i>koto</i> , a nem ölés	<i>homeru</i> v. <i>homeru no</i> , a dicsérés	<i>homenu no</i> v. <i>homenu</i> <i>koto</i> , a nem dicsé- rés
<b>Részes. mellékn. :</b> <i>korosu</i> , az ölt	<i>korosanai</i> , a nem ölt	<i>homeru</i> , a dicsérő	<i>homenai</i> , a nem di- csérő
<b>Részes. igezat. :</b> <i>koroshite</i> v. <i>koroshi</i> <i>nagara</i> , ölve	<i>korosanaide</i> , nem ölve	<i>homete</i> , v. <i>home</i> <i>nagara</i> , dicsérve	<i>homenaide</i> , nem di- csérve

Mult idő :

<b>Jelentő mód :</b> <i>koroshita</i> , a megölt	<i>korosananda</i> v. <i>korosa</i> <i>nakatta</i> , a meg nem ölt	<i>hometa</i> , a dicsért	<i>homenanda</i> , v. <i>home-</i> <i>nakatta</i> , a nem dicsért
<b>Föltételes mód :</b> <i>koroshitara</i> v. <i>ko-</i> <i>roshita nara</i> , ha ölt volna	<i>korosananda nara</i> , ha nem ölt volna	<i>hometara</i> v. <i>hometa</i> <i>nara</i> , ha dicsért volna	<i>homenanda nara</i> , ha nem dicsért volna
<b>Megenged. mód :</b> <i>koroshita</i> <i>keredomo</i> , noha ölt	<i>korosananda</i> <i>keredomo</i> vagy <i>korosanakatta</i> <i>keredomo</i> , noha nem ölt	<i>hometa</i> <i>keredomo</i> , noha dicsért	<i>homenanda</i> <i>keredomo</i> v. <i>homenakatta</i> <i>ke-</i> <i>redomo</i> , noha nem dicsért
<b>Állapotjelző :</b> <i>koroshita</i> v. <i>koros-</i> <i>hita no</i> , az ölt	<i>korosananda no</i> vagy <i>koto</i> , a nem ölt	<i>hometa</i> v. <i>hometa no</i> , a dicsért	<i>homenanda no</i> v. <i>koto</i> , a nem dicsért
<b>Részes. mellékn. :</b> <i>koroshita</i> , ölt volt	<i>korosananda</i> , nem ölt volt	<i>hometa</i> , dicsért volt	<i>homenanda</i> , nem di- csért volt
<b>Részes. igezat. :</b> <i>koroshita toki ni</i> <i>koroshita uchi ni</i> <i>koroshita ori ni</i> , a ki ölve volt	<i>korosananda toki stb.</i> <i>stb. ni</i> , a ki nem volt ölve	<i>hometa toki stb. ni</i> , a ki dicsérve volt	<i>homenanda toki stb.</i> <i>ni</i> , a ki nem volt dicsérve

I. Ragozás (i)		II. Ragozás (e)	
<i>koroshi</i>		<i>home</i>	
állító	tagadó	állító	tagadó
I. Jövő idő :			
<b>Jelentő mód :</b> <i>korosó v. korosu de aró, v. korosu daró, ölve lesz</i>	<i>korosu mai v. korosanu de aró v. korosanu daró, a ki nem lesz ölve</i>	<i>homeo v. homeo de aró v. homeo daró, dicsérve lesz</i>	<i>home mai v. homenu de aró v. homenu daró, a ki nem lesz dicsérve</i>
<b>Föltételes mód :</b> <i>koroseba v. koroso nara, ha ölendő lenne</i>	<i>korosanu nara, ha nem lenne ölendő</i>	<i>homeba v. homeo nara ha dicsérendő lenne</i>	<i>homenu nara, ha nem lenne dicsérendő</i>
<b>Megenged. mód :</b> <i>korosu keredomo, noha ölendő lenne</i>	<i>korosanu keredomo v. korosanai keredomo, noha nem lenne ölendő</i>	<i>homeu keredomo, noha dicsérendő lenne</i>	<i>homenu keredomo v. homenai keredomo, noha nem lenne dicsérendő</i>
<b>Állapotjelző :</b> <i>korosó to suru no, korosó to suru kotó, az ölendő</i>	nincs	<i>homeo to suru no, homeo to suru koto, a dicsérendő</i>	nincs
<b>Részes. mellékn. :</b> <i>korosó to suru, a ki ölve lesz</i>	nincs	<i>homeo to suru, a ki dicsérve lesz</i>	nincs
<b>Részes. igehat. :</b> <i>korosó to shite, ölve leendő</i>	nincs	<i>homeo to shite, dicsérve leendő</i>	nincs
II. Jövő idő :			
<b>Jelentő mód :</b> <i>koroshitaro, az ölendett</i>	<i>korosanakattaro v. korosanandaró, a nem ölendett</i>	<i>hometaro, a dicsérendett</i>	<i>homekattaro, homenandaró, a nem dicsérendett</i>
<b>Föltételes mód :</b> <i>koroshita nara, ha ölendett</i>	<i>korosananda nara, ha nem ölendett</i>	<i>hometa nara, ha dicsérendett</i>	<i>homenanda nara, ha nem dicsérendett</i>

### Szenvedő alak.

I. Ragozás (i)		II. Ragozás (e)	
<i>koroshi</i>		<i>home</i>	
állító	tagadó	állító	tagadó
Jelen idő :			
<b>Jelentő mód :</b> <i>korosareru, az ölető</i>	<i>korosarenu v. korosarenai, a nem ölető</i>	<i>homeareru, a dicsértető</i>	<i>homearenu v. homearenai, a nem dicsértető</i>
<b>Föltételes mód :</b> <i>korosareba v. korosareru nara, ha ölet</i>	<i>korosarenu nara v. korosarenai nara, ha nem ölet</i>	<i>homeareba v. homeareru nara, ha dicsértet</i>	<i>homearenu nara v. homearenai nara, ha nem dicsértet</i>
<b>Megenged. mód :</b> <i>korosareru keredomo, bárha ölet</i>	<i>korosarenu keredomo v. korosarenai keredomo, bárha nem ölet</i>	<i>homeareru keredomo, bárha dicsértet</i>	<i>homearenu keredomo, homearenai keredomo, bárha nem dicsértet</i>
<b>Határozatlan m. :</b> <i>korosare, öletni</i>	nincs	<i>homeare, dicsértetni</i>	nincs
<b>Állapotjelző :</b> <i>korosareru, az öletett</i>	<i>korosarenu v. korosarenai v. korosarena no, a nem öletett</i>	<i>homeareru, a dicsértetett</i>	<i>homearenu v. homearenai v. homerarenu no, a nem dicsértetett</i>
<b>Részes. mellékn. :</b> <i>korosareru, korosu, a ki öletett</i>	nincs	<i>homeareru, homeu, a ki dicsértetett</i>	nincs
<b>Részes. igehat. :</b> <i>(korosarete)</i>	nincs	<i>(homearete)</i>	nincs

I. Ragozás (i)		II. Ragozás (e)	
<i>koroshi</i>		<i>home</i>	
állító	tagadó	állító	tagadó

Multi idő:

<b>Jelentő mód:</b> <i>korosareta</i> , az öle- tett	<i>korosarenanda v.</i> <i>korosarenakatta</i> , a nem öletett	<i>homerareta</i> , a dicsér- tetett	<i>homerarenanda v.</i> <i>homerarenakatta</i> , a nem dicsértetett
<b>Föltételes mód:</b> <i>korosaretara v.</i> <i>korosaretara nara</i> , ha öletett volna	<i>korosarenanda nara</i> , ha nem öletett volna	<i>homeraretara v. ho-</i> <i>merareta nara</i> , ha dicsértetett volna	<i>homerarenanda nara</i> , ha nem dicsértetett volna
<b>Megenged. mód:</b> <i>korosareta kere-</i> <i>domo</i> , noha öletett	<i>korosarenanda kere-</i> <i>domo</i> , noha nem öletett	<i>homerareta keredomo</i> , noha dicsértetett	<i>homerarenanda kere-</i> <i>domo v. homerare-</i> <i>nakatta keredomo</i> , noha nem dicsér- tetett
<b>Állapotjelző:</b> <i>korosareta v. koro-</i> <i>sareta no v. koto</i> , az öletett volt	<i>korosareranda no</i> , ( <i>koto</i> ) a nem öle- tett volt	<i>homerareta v. home-</i> <i>rarareta no</i> , ( <i>koto</i> ) a dicsértetett volt	<i>homerarenanda no</i> , ( <i>koto</i> ) a nem di- csértetett volt
<b>Részes. mellékn.:</b> <i>korosareta</i> , az öle- tett	<i>korosarenanda</i> , a nem öletett	<i>homerareta</i> , a dicsér- tetett	<i>homerarenanda</i> , a nem dicsértetett

I. Jövő idő:

<b>Jelentő mód:</b> <i>korosareo v. korosa-</i> <i>reru de aró v. koro-</i> <i>sareru daró</i> , öletve lesz	<i>korosareru mai v.</i> <i>korosarenu de aró</i> <i>v. korosarenu daró</i> , nem lesz öletve	<i>homerareo, v. home-</i> <i>rareru de aró v.</i> <i>homerareru daró</i> , dicsértetve lesz	<i>homerare mai v. ho-</i> <i>merarenu de aró v.</i> <i>homerarenu daró</i> , nem lesz dicsér- tetve
<b>Föltételes mód:</b> <i>korosareba v. koro-</i> <i>sareo nara</i> , ha öle- tendő lenne	nincs	<i>homerareba v. home-</i> <i>rareo nara</i> , ha di- csértetendő lenne	nincs
<b>Megenged. mód:</b> <i>korosareru kere-</i> <i>domo</i> , bár öletendő lenne	<i>korosarenu keredomo</i> <i>v. korosarenai kere-</i> <i>domo</i> , bár öletendő ne lenne	<i>homerareru keredomo</i> , bár dicsértetendő lenne	<i>homerarenu keredomo</i> <i>v. homerarenai kere-</i> <i>domo</i> , bár ne lenne dicsértetendő
<b>Állapotjelző:</b> <i>korosareo to suru</i> <i>no</i> , az öletendő	nincs	<i>homerareo to suru no</i> , a dicsértetendő	nincs
<b>Részes. mellékn.:</b> <i>korosareo to suru</i> , öletve levő	nincs	<i>homerareo to suru</i> , dicsértetve levő	nincs
<b>Részes. ige hat.</b> <i>korosareo to shite</i> , öletendő	nincs	<i>homerareo to shite</i> , dicsértetendő	nincs

II. Jövő idő:

<b>Jelentő mód:</b> <i>korosaretaró</i> , az öletendett	<i>korosarenakattaró v.</i> <i>korosarenandaro</i> , a nem öletendett	<i>homeraretaró</i> , a di- csértetendett	<i>homerarenakattaró v.</i> <i>homerarenandaro</i> , a nem dicsérteten- dett
---	---	--	---

# Az udvarias formájú igeragozás átnézeti táblája.

## Cselekvő alak.

Állító	Tagadó
<b>Jelen idő :</b>	
<b>Jelentő mód :</b> <i>watakushi ga koroshi masu</i> , (uataksi nga korosi masz), ölnék	<i>watakushi ga koroshi masenu</i> , (uataksi nga korosi maszen.), nem ölnék
<b>Föltételes mód :</b> <i>watakushi ga koroshi masu nara</i> , ha ölnék	<i>watakushi ga koroshi masenu nara</i> , ha nem ölnék
<b>Megenged. mód :</b> <i>watakushi ga koroshi masu keredomo</i> , bár ölnék	<i>watakushi ga koroshi masenu keredomo</i> , bár ne ölnék
<b>Parancsoló mód :</b> (o) <i>koroshi nasare</i> , vagy (o) <i>koroshi kudare</i> , vagy (o) <i>koroshi kudare</i> <i>masare</i> , vagy (o) <i>koroshi asobase</i> , ölj!	(o) <i>koroshi nasaru na</i> , ne ölj
<b>Határozatlan mód :</b> <i>koroshi masu</i> , ölni	<i>koroshi masenu</i> , nem ölni
<b>Állapotjelző :</b> <i>koroshi masu no</i> , <i>koroshi masu koto</i> , az ölés	<i>koroshi masenu no</i> , <i>koroshi masenu koto</i> , a nem ölés
<b>Részes. mellékn. :</b> <i>koroshi masu</i> , az élő	<i>koroshi masenu</i> , a nem élő
<b>Részes. igehat. :</b> <i>koroshi mashite</i> : ölvé	<i>koroshi masenande</i> , nem ölvé
<b>Mult idő :</b>	
<b>Jelentő mód :</b> <i>watakushi ga koroshi mashita</i> , öltem	<i>watakushi ga koroshi masenanda</i> , nem öltem
<b>Föltételes mód :</b> <i>watakushi ga koroshi mashita nara</i> , ha öltem volna	<i>watakushi ga koroshi masenanda nara</i> , ha nem öltem volna
<b>Megenged. mód :</b> <i>watakushi ga koroshi mashita keredomo</i> , bár öltem volna	<i>watakushi ga koroshi masenanda keredomo</i> , bár ne öltem volna
<b>Állapotjelző :</b> <i>koroshi mashita no</i> , <i>koroshi mashita koto</i> , a ki öl	<i>koroshi masenanda no</i> , <i>koroshi masenanda koto</i> , a ki nem öl
<b>Részes. mellékn. :</b> <i>koroshi mashita</i> , az élő	<i>koroshi masenanda</i> , a nem élő
<b>Jövő idő :</b>	
<b>Jelentő mód :</b> <i>watakushi ga koroshi masho</i> , ölni fogok	<i>watakushi ga koroshi masu-mai</i> , nem fogok ölni

## Szenvedő alak.

Állító	Tagadó
<b>Jelen idő :</b>	
<b>Jelentő mód :</b> <i>watakushi ga korosare masu</i> , ölelek	<i>watakushi ga korosare masenu</i> , nem ölelek
<b>Föltételes mód :</b> <i>watakushi ga korosare masu nara</i> , ha ölelnék	<i>watakushi ga korosare masenu nara</i> , ha nem ölelnék
<b>Megenged. mód :</b> <i>watakushi ga korosare masu keredomo</i> , bár ölelnék	<i>watakushi ga korosare masenu keredomo</i> , bár ne ölelnék
<b>Határozatlan mód :</b> <i>korosare masu</i> , öletni	<i>korosare masenu</i> , nem öletni
<b>Állapotjelző :</b> <i>korosare masu no</i> , <i>korosare masu koto</i> , öletve lévő	<i>korosare masenu no</i> , <i>korosare masenu koto</i> , nem öletve lévő
<b>Részes. mellékn. :</b> <i>korosare masu</i> v. <i>koroshi masu</i> , az ölető	<i>korosare masenu</i> v. <i>koroshi masenu</i> , a nem ölető
<b>Részes. igehat. :</b> <i>korosare mashite</i> , az öletendő	<i>korosare masenande</i> , a nem öletendő



Állító	Tagadó
Mult idő :	
<b>Jelentő mód:</b> <i>watakushi ga korosare mashita, ölettettem</i>	<i>watakushi ga korosare masenanda, nem ölettettem</i>
<b>Feltételes mód:</b> <i>watakushi ga korosare mashita nara, ha ölettetném</i>	<i>watakushi ga korosare masenanda nara, ha nem ölettetném</i>
<b>Megenged. mód:</b> <i>watakushi ga korosare mashita keredomo, bár ölettetném</i>	<i>watakushi ga korosare masenanda keredomo, bár ne ölettetném</i>
<b>Állapotjelző:</b> <i>korosare mashita no v. korosare mashita koto, az öletve levő</i>	<i>korosare masenanda no v. korosare masenanda koto, a nem öletve levő</i>
<b>Részes mellékn.</b> : <i>koroshare mashita v. koroshi mashita, az ölető</i>	<i>korosare masenanda v. koroshi masenanda, a nem ölető</i>
Jövő idő :	
<b>Jelentő mód:</b> <i>watakushi ga korosare mashō, öletni fogok</i>	<i>watakushi ga korosare masu-mai nem fogok öletni</i>

## Általános megjegyzések.

Mai napság már minden intelligensebb japáni az udvarias formájú igeragozást használja nemcsak az alkalmazottjával szemben hanem bárkivel is, a kit a legcsekélyebb udvariasságban akar részesíteni. Idegen-  
nel vagy hasonállású emberekkel szemben ennek a formának még udvariasabbnak kell lenni. Így például saját szolgánknek mondhatjuk : *Watashi no heya ni mimotsu wo motte koi!* (uatasi no heia ni mimocz o motte koi) hozza utitáskámat a szobámba (szószerint : szobámba utitáskát hozva jöjj !)

Ha egy idegen személy szolgáját akarjuk erre felkérni, már udvariasabban így szólunk : *watashi no heya ni mimotsu wo motte kite o kure* (szószerint fordítva : Szobámba utitáskát hozva jöjjön, kérem); és ha pl. egy jó barátunkat kérünk ezen szívességre, ez a kérés így történik : *watashi no heya ni mimotsu wo motte kite kudasare* (szószerint fordítva : szobámba utitáskát hozva, legyen olyannyira jó, jöjjön).

Az egyszerű igeragozást használjuk, midőn az ige részesülő, állapotjelző vagy határozatlanban áll; személyes névmást ritkán használunk ige mellett; az első személyben rendszeren *watakushi* vagy rövidítve *watashi*; a második személyben leggyakrabban *onata* vagy *omae* az udvariasság fokozata szerint; míg a 3-ik személy előtt ritka a személyes névmás; ezt a mondat értelméből kell kiokoskodni. Épen így az első és második személyben is elmarad, ha a mondat értelme ezt másképp is könnyen érthetővé teszi.

## O) A szóképzés.

Ősrégi japáni nyelvészek Japánban 3 szócsoporthot különböztetnek meg csupán és pedig *nevek-* (na), *igék-* (kotoba) és *ragokat* (teniowa); első csoportba tartoztak: a főnév, melléknév, névelő, számnév. Jelenleg azonban, mint már az eddig előadottakból is látjuk, az európai nyelvekben elfogadott szétoosztást ők is fölvtették. A japán nyelvben az eredeti szókön kívül igen sok fölvelt khinai szó is található, a melyek természetesen a tőlük különböző — japán kiejtés szerint — már módosultak s eredeti kiejtésükben változtak. Ezen használatban lévő khinai szavakat *kan-on* néven nevezik. Lássuk most a szóképzés formáit s módjait egyenként.

## 1. Japáni főnévképzés leszármazás által.

a) Ha a mellénevekhez **sa** végzetet ragasztunk; pl. *takai* (magas) = **takasa** magasság; *nagai* (hosszú) = **nagasa** hosszúság; *okii* (nagy) = **okisa** nagyság; *samui* (hideg) = **samusa** hidegség stb.

b) Ha a mellénevekhez **mi** végzetet kapcsolunk, így: *itai* (fájdalmas) = **itami** fájdalom; *akai* (vörös) = **akami** vörös szín (vörösség); *shirós* (fehér) = **shiromi** fehérség stb.

c) Az ige alapformája maga is főnév gyanánt szerepelhet s inkább magát a cselekvést, mint a cselekvőt fejezi ki. Pl. *nomi* (umi) **sako-nomi** rizsbor ivás; *nugi* (felhuzni), = **kuts-nugi** csizmahuzás.

## 2. Főnévképzés összetétel által.

a) Ha az első helyen álló főnévhez egy **másik főnevet** ragasztunk; itt háromféle változat lehet, ugymint: ha mindkét összetett főnév japáni; ha mindkét főnév khinai; ha az egyik főnév japáni, a másik khinai. — Lássuk ezeket is egyenként.

**Két összetett japáni főnév:** Ez esetben az első főnév közelebbi meghatározója a másodiknak; ha a második szó *k*, *t*, *s*, *sh*, *ts*, *ch*, *h*, *f* mássalhangzóval kezdődik, akkor rendesen hanglágyulást szenved, mint rendesen.

Pl. *asa* (reggel), *meshi* (evés) lesz: **asameshi** (reggelizés azaz reggeli evés)  
 „ *ki* (fölhuzás, felöltés), *mono* (dolog) lesz: **kimono** ruha, öltöny  
 „ *maki* (tekercs), *tabako* (dohány) lesz: **makitabako** szivar (dohánytekercs)  
 „ *okuri* (ajándékozni), *mono* (dolog) lesz: **okurimono** ajándék  
 „ *kari* (vadász), *inu* (kutya) lesz: **kariinu** vadászkutya  
 „ *kake* (fölakaszt, függeszt), *mono* (dolog) lesz: **kakemono** kép  
 „ *ie* (ház), *nushi* (ur) lesz: **ienushi** háziur.

Lágyítással:

*ichi* (vásár, piac), *hito* (ember) lesz: **ichibito** vásáros ember, árus ember  
*ho* (vitorla), *fune* (hajó) lesz: **hobune** vitorlánhajó  
*yaki* (sült), *sakana* (hal) lesz: **yakizakana** sült hal  
*kami* (haj), *sori* (borotváló, t. i. szerszám) lesz: **kamizori** borotva  
*tábi* (utazó), *hito* (ember) lesz: **tabibito** utazó (ember) stb. stb.

Némely *e* magánhangzóra végződő főnevek az összetételben ezen végzetet **a-ra** változtatják; pl. *ame* esni: *amagasa* esernyő; *amamizu* esővíz; *fune* hajó, összetételben lesz: *funako* hajós, *funami* kikötő; *kane* fém, érc, *kanagutsa* patkó; *kanamono* fémáru; *sake* rizsbor; *sakatsubo* (rizs) borkancsó stb.

Némely főnév pedig csak összetételben van; gyakori szócska erre a **ya**; ez házat, boltot, műhelyt fejez ki, a hol valami ipart vagy mesterséget üznek, továbbá magát az iparost vagy mestert. Pl. *cha* tea lesz **chaya** teaház, vendéglő; *kuruma* kocszi, **kurumaya** kocsihúzó (Japánban kétkerekű kis személykocsikat emberek húznak); *kutsu* cipő, **kutsuya** cipézmester; *saka* rizsbor, **sakaya** borkereskedés stb.

**Két összetett khinai főnév:** Itt is az első rész a második rész közelebbi meghatározására szolgál; a hanglágyítás, mint az előbbeni pontban, itt is érvényesül.

Pl. *kwa* tűz, *san* hegy, lesz: **kwazan** tűzhányó hegy

„ *i* gyomor, *byo* betegség, lesz: **ibyo** gyomorhaj  
 „ *gai* külső, *oku* ország, lesz **gaikoku** külföld (külföld)  
 „ *shi* halál, *nin* ember, lesz: **shinin** holt ember  
 „ *toku* olvasás, *hon* könyv, lesz: **tokuhon** olvasókönyv  
 „ *tetsu* vas, *do* út, lesz: **tetsudo** vasút  
 „ *san* hegy, *ro* út, lesz: **sanro** hegyi ösvény  
 „ *byo* betegség, *min* ember, lesz: **byomin** a beteg (ember) stb.

A végső *n* betű *p*, *b* és *m* előtt *m*-re lágyul; az *n-h* együtt *mp*-re. Továbbá két szót összeköthetünk, a melyek helyzetük-, állapotuk szerint

७७

## japáni

chinai

abura olaj e k p „ aburae olajfestmény

fukuro zacskó jó levél  
" jóbukuro levélboríték.

{ *kai - sui - yoku - ba*  
 { *tenger - viz - fürdő - hely*

Igy : *koro idō, kono ez* ; lesz : **konogoro** ezen idōben, azaz : most  
*ban este, kono ez* ; lesz : **komban** ma este  
*nichi nap, kono ez* ; lesz : **konnichi** ezen nap, ma stb.

*shiroi* fehér, *kane* fém; lesz: **shirogane** (fehér fém) ezüst

*akai* vörös, *kane* fém; lesz: **akagane** (vörös fém) réz

*nagai* hosszú, *hanashi* beszéd; lesz: **nagabanashi** hosszú beszéd stb.

chinai szavakkal:

*tai* nagy, *fú* szél; lesz : **taifú** vihar

aku rossz, nin ember; lesz: **akunin** rossz ember

*chó* hosszú, *dan* beszéd: lesz **chódan** hosszú beszéd.

e) *Főnév és számnév* összetétele gyakori s mindkét nyelvű szóknál azonos. Pl. *ftats* (kettő), *ko* (gyermek); lesz: **ftago** ikrek (a *k* lágyításával a *ts* végzet az összetételeknél elesik; tehát: *fta-ko* lágyítással lesz: *ftago*).

lesz: **ichi** (egy), **gan** szem; lesz: **ichigan** egy szem; **ni** (kettő), **do** (szer); lesz: **nido** kétszer; **roku** (hat, chinai), **tabi** (szer, japán); lesz: **rakutabi** hatszor.

*hitots* (egy), *me* (szem); lesz: **hitome** egy szempillantás (összetétele módját a fönnebbi sorban ismertettük); *mits* (három), *kumi* (mondat); lesz: **mikumi** három mondat.

a) **Leszármazás** által képezetnek a *melléknévek shii* vagy **rashii** végzetek hozzácsatolása által úgy a főnevekhez, mint az igék alapformáihoz s hasonlósági vagy egyenlőségi értelmet nyernek általa. Így pl. *musme* lányka ; lesz : **musme-rashii** lányserü, lányos.

b) Két melléknév **összetétele**, vagy melléknév és főnév, vagy melléknév s ige összetétele is új melléklevevet ad; így:

*hosoi* vékony, *nágai* hosszú; lesz: **hcsonagai** karcsú

*shio* só, *karai* erős ; lesz : **shiokarai** sós

*wakari* érteni, *yasui* könnyen; lesz: **wakariyasui** könnyen érthető.

#### 4. Ige képzése származtatás és összetétel által.

a) Igéket származtathatunk melléknevekből **me** vagy **mi** végzettel. És pedig a *me* végzettel oly igéket, melyek azt fejezik ki, hogy valami tulajdonság elő fog állni, származik, a *mi* ellenben a tulajdonság vagy állapot bekövetkezését fejezi ki, így pl.:

*marui* kerek : **marume** kerekre csinálni  
**marumi** kereknek lenni.

b) Igékből más igéket **ase**, **sase**, **rare**, **are** és **e** végzettel; a **sase** és **ase** végzetek ezen formában mivelletű jellegűek s értelműek lesznek; ezen végzetek közül az **ase** az I. oszt. (i végű) igékhez kapcsolatik (mikor is az i végzet kiesik); a **sase** végzet pedig a II. oszt. (e végű) igékhez; pl.:

*tabe* enni, *tabesase* enni parancsolni, etetni  
*nomi* inni, *nomase* inni parancsolni, itatni.

Az **ase** végzet előtt a *ch* végző mássalhangzó **t** lesz, az *sh* pedig **s** mássalhangzó; az *ai*, *ei*, *ui*, *oi*, *ii* végzetek pedig az **ase** hozzátételével **awase**, **ewase**, **owase** s **iwase** (a-ase, e-ase stb. helyett) alakká lágyulnak össze.

Az *ari*, *are*, *ori*, *ore* végzetű igék **ashi**, **oshi**, **eshi**-re változnak át.

Pl. *arahi* (mosni), lesz : **arawase** mosattatni  
*mawari* (körülmenni), lesz : **mawashi** körülvenni.

b) az **are**, **e** és **rare** végzetek egy cselekvés lehetőségét fejezik ki. A II. oszt. (e végű) igék s azon *i* végzetűek (I. oszt.), melyek a jelen időt *ru*-val képezik: a **rare** végzetet veszik föl; míg a többi *i* végzetű igék az **are** vagy **e** végzetet.

Pl. *tabe* enni; lesz : **taberare** ehetni és ehető(nak) lenni  
*uri* eladni; lesz : **urare** eladhatni, vagy eladható(nak) lenni;

*szabálytalanok*: *mi* látni; **mie** láthatni vagy láthatóvá lenni  
*kiki* hallani; **kikoe** hallhatni valamit vagy hallhatóvá lenni  
*ki* jönni; **korare** jöhetni  
*shi* csinálni; **serare** vagy **sare** csinálhatni.

c) Összetett igéket két igealak összetételéből alkothatunk; az első ige gyökformájában mindig elől áll s minden ragozásban változatlan marad; a második pedig szabály szerint ragoztatik, az első ige mindig a második közelebbi meghatározására szolgál; így pl. **uchi-koroshi**, alapszó: *koroshi* ölni; *uchi* ütni; tehát az értelme ütve (ütéssel) ölni; ragozása úgy történik, mintha egyszerű ige lenne; t. i. a második igit ragozzuk: jelen: *uchi-koros*; múlt: *uchi-koroshta* stb.

Igét a főnévvel ritka esetben kapcsolnak össze.



# Beszélgetések.

## Kérdezni. — Fragen.

## Kiejtendő:

(a mint írva van)

N. ur? ... Igen!  
Uram kérem, va-  
lamit akarnék  
kérdezni.

Kérem, örömmel;  
teljesen rendel-  
kezésére állok.

Szabad kérnem,  
hogy egy kérdé-  
semre feleljen?

Mit kíván ön?

Megmondhatja,  
hol van az X.  
uteza?

Hol lakik itt egy  
európai orvos?

Melyik a legköze-  
lebbi út a vasuti  
állomáshoz?

Menjen először  
egyenesen a  
harmadik ke-  
resztutcaig,  
akkor forduljon  
jobbra s aztán  
még egyszer kör-  
dezősködjék.

Jöhetne talán  
velem pár lépés-  
nyire?

Lehetetlen, hogy  
egyedül enged-  
jem menni.

Ó, ön nagyon  
szeretetreméltó.

Nagyon örülök,  
ha önnek segé-  
lyére lehetek.

Nagyon köszö-  
nöm önnek.  
Nagyon le vagyok  
önnek kötelezve.

Herr N.? ... Ja!  
Bitte, mein Herr,  
ich möchte nur  
etwas fragen.

Bitte, mit Ver-  
gnügen; ich bin  
ganz der Ihrige.

Darf ich Sie bit-  
ten, mir eine  
Frage zu beant-  
worten?

Was wünschen  
Sie?

Können Sie mir  
Sagen, wo die  
X. Strasse ist?

Wo ist hier ein  
europäischer  
Arzt zu finden?

Welches ist der  
nächste Weg  
nach dem Bahn-  
hofe?

Gehen Sie erst ge-  
rade aus bis an  
die dritte Quer-  
strasse; dann  
wenden Sie sich  
rechts; dann fra-  
gen Sie noch  
einmal.

Können Sie viel-  
leicht ein paar  
Schritte mit mir  
gehen?

Es ist mir unmög-  
lich; Sie allein  
gehen zu las-  
sen.

O, Sie sind sehr  
liebenswürdig.

Es freut mich  
Ihnen behülflich  
sein zu können.

Ich danke Ihnen  
sehr.

Ich bin Ihnen  
sehr verbunden.

N. san? ... Hai!  
Watakushi wa  
dózo anata ni,  
sukoshi wo tazu-  
ne móshitai to  
zonjimasu.

Dózo, nani-goto-  
demo, yorokon-  
de okotae móshi  
mashó.

Anata ni sukoshi  
ukagau koto ga  
dekimashó ka?

Nani goyó de  
gozarimasu ka?  
... dóri wa doko  
de gozarimasu  
ka?

Doko de sei-yó-  
isha ga mitsu-  
karu daró ka?

Stéshon made wa  
dono michi ga  
chikó gozari-  
masu ka?

Mazu san-ban-me  
no yokochó ma-  
de masugu ni  
yuki, soko migi  
ni magatte kara  
mó ichi do  
o-tazune nasai.

Anata wa sukoshi  
bakari wata-  
kushi to isshe  
ni arukimasenu  
ka?

Dómo anata wo  
hitori de yuka-  
seru koto wa  
dekimasenu.

Ó anata wa jitsu  
ni go-shinsetsu  
de gozimarasu.  
Watakushi wa  
anata wo suke-  
raruru no wo  
yorokibamasu.

Makoto ni arigató  
gozarimasu.

Kore wa osore-  
irimashita.

N. szan? ... Hai!  
uataksi ua dóozo  
anata ni szkosi o  
tazne móositai to  
zonzimasz.

dóozo, nani-ngoto-  
demo; jorokonde  
okotae móosi  
masóo.

anata ni szkosi uka.  
gau koto nga deki-  
masoo ka?

nani ngojo de ngoza-  
rimasz ka?

dóori ua doko de  
ngozarimasz ka?

doko de szeijóo isa  
nga miczkaru  
daróo ka?

szteeson made ua  
dono micsi nga  
csikóo ngozarimasz  
ka?

mazu szan-ban-me  
no jokocsóo made  
masz-ugu ni juki,  
szoko mingi ni  
mangatte kara móo  
icsi do otazune  
naszai.

anata ua szkosi  
bakari uataksi to  
isso ni arukima-  
szeñ ka?

dóomo anata o chtori  
de jukaszeru koto  
ua dokimaszeñ.

óo anata ua zsicz  
ni ngo-sinszecz  
de ngozarimasz.  
uataksi na anata o  
szkeraruru no o  
jorokibamasz.

makoto ni aringatóo  
ngozarimasz?

kore ua oszore  
irimasta.

## A japáni beszédről. Vom Japanisch sprechen.

*Kiejtendő:*

(a mint írva van)

Beszél ön japánul?	Sprechen Sie Japanisch?	Anata wa nihongo wo o hanashi nasaremasu ka?	anata ua nihonŋo ŋgo o o hanasi naszaremasz ka?
Én nem beszélek japánul; beszél ön németül vagy francziául?	Ich spreche nicht Japanisch; sprechen Sie Deutsch od. Französisch?	Watakushi wa nihongo wo hanashi nasaremasenu; anata wa doitsu-go ka furansu-go kawo o-hanashi nasaremasu ka?	uataksi ŋa nihonŋo ŋgo o hanasi nazaremaszeŋ; anata ua doiez-ngo ka fransz-ngo ka o ohanasi naszaremas ka?
Kérem, mondja nekem, hogy mondják japánul „utazni“.	Bitte, sagen Sie mir: wie heisst „fahren“ auf Japanisch?	Nihon-go de wa „utasi“ wo nanto moshimasu ka oshiete kudasaimashi?	Nihonŋo de ua „utazni“ o nanto moosimasz ka osiète kudaszaimasi?
Hogy hívják ezt japáni nyelven.	Wie heisst das auf Japanisch?	Kore wo Nihongo de wa nanto moshimasu ka?	kore o Nihonŋo de ua nanto moosimasz ka?
Mi a neve ennek?	Wie nennt man das?	Nanto iu na de gozarimasu ka?	nanto ju na de ngozarimasz ka?
Ismételje a szót még egyszer.	Wiederholen Sie mir das Wort noch einmal.	Anata no osshatta koto womo ippen itte kudasare.	anata no ossatta koto o moó ippeŋ itte kudaszare.
Nem értem önt.	Ich verstehe Sie nicht.	Watakushi ni wa anata no koto ga wakarimasenu.	uataksi ni ua anata no koto nga uakarimaszeŋ.
Nem ért ön engem?	Verstehen Sie mich nicht?	Anata ni wa watakushi no koto ga wakarimasenu ka?	anata ni ŋa uataksi no koto nga uakarimaszeŋ ka?
Nem értettem önt.	Ich habe Sie nicht verstanden.	Watakushi ni wa anata no koto ga wakarimashita.	uataksi ni ua anata no koto nga vakarimasta.

## A lakás. — Die Wohnung.

Itt van egy szép szoba a földszinten.	Hier ist ein schönes Zimmer zu ebener Erde.	Kono hito ni yoi heyaga arimasu.	kono chto ni joi heia nga arimasz.
Itt van egy szép szoba az első emeleten.	Hier ist ein schönes Zimmer im ersten Stock.	Kono nikai ni yoi heyaga arimasu.	kono nikai ni joi heia nga arimasz.
Van talán egy kiadó szobája?	Haben Sie vielleicht ein Zimmer zu vermieten?	Anata no tokoro ni kashibeya ga arimasu ka?	Anata no tokoro ni kasibeja nga arimasz ka?
Igen, uram, van egy üres szobám.	Ja, mein Herr, ich habe ein Zimmer frei.	Hai anata, watakushi no tokoro ni hitotsu no akibeya ga arimasu.	hai anata uataksi no tokoro ni chtoocz no akibeja nga arimasz.
Igen, uram, van több üres szobám.	Ja, mein Herr, ich habe mehrere Zimmer frei.	Hai anata, watakushi no tokoro ni ikutsumo no akibeya ga arimasu.	hai anata uataksi no tokoro ni ikuzsme no akibeja nga arimasz.

*Kiejtendő:*

(a mint irva van)

Fájdalom, de nincs üres szo- bám.	Es thut mir leid, aber ich habe kein Zimmer frei.	Sore wa makoto ni o-kinodoku de gozarimasu; shikashi, wata- kushi no tokoro ni akibeya ga arimasenu.	szore ua makoto ni okinodoku de ngozarimasz; sikasi uataksi no tokoro ni akibeya nga arimaszen.
Mutassa a szo- báit.	Zeigen Sie mir Ihr Zimmer.	Heya wo misete kudasai.	heja o miszete kuda- szai.
Megfogom mu- tatni önnek a szobát.	Ich werde Ihnen das Zimmer zei- gen.	Watakuski ga heya wo mise- masho.	uataksi nga heja o miszemaso.
Mibe kerülnek a szobái?	Was kosten Ihre Zimmer?	Anata no heya- chin wa ikura desu ka?	Anata o hejacsiñ ua ikura desz ka?
Nincsenek külön- féle áru szo- bái?	Haben Sie nicht Zimmer zu ver- schiedenen Prei- sen?	Anata no tokoro ni wa iroiro no ne no heya ga arimasenu ka?	Anata no tokoro niua iro-iro no ne no heja nga arima- szen ka?
Vannak külön- féle árban szo- báim.	Ich habe Zimmer zu verschiede- nen Preisen.	Watakushi no to- koro ni wa iroiro no ne no heya ga arimasu.	uataksi no tokoro ni ua iro-iro no ne no heja nga arimasz.
Mutassa szobáit; egyet választani akarok belőlük.	Zeigen Sie mir Ihre Zimmer; ich werde mir eins davon aus- suchen.	Heya wo misete kudasai, watashi wa sono uchi no hitotsu wo era- mimasu kara.	heja o miszete kuda- szai uatasi ua szono ucsi no chtocz o erami- masz kara.
Mennyit kér ön ezen szobáért?	Wieviel verlan- gen Sie für die- ses Zimmer?	Kono heya wa ikura zutsu toru noka?	kono heja ua ikura zucz toru noka?
Naponként vagy hónapokra akar- ja bérelni?	Wollen Sie per Tag oder per Monat mieten?	Anata wa higime ni ka mata tsu- kigime ni karijó to omoimasuka?	anata ua chingime ni ka mata czu- kingime ni karijó to omoimasz ka?
Hetekre akarom bérelni.	Ich möchte per Woche mieten.	Watakushi wa shúgime ni ka- rijó to omoima su.	uataksi ua sungime ni karijó to omoimasz.
Hetenként ez a szoba kerül...	Dieses Zimmer kostet wöchent- lich...	Kono heya wa iss hú ni... zu- tsu desu.	kono heja ua issú ni... zucz desz.
Mennyit kíván ön ezen szobáért?	Wieviel fordern Sie für diese Zimmer?	Korera no heya wa ikura zutsu toruno ka?	korera no heja na ua ikura zucz to- runo ka?
Ez a szoba na- ponként kerül...	Diese Zimmer kosten per Tag..	Korera no heya wa hi ni... zutsu desu	korera no heja ua chi ni zucz desz.
Az drága, annyit nem fizethetek.	Das ist mir zu teuer; das kann ich nicht be- zahlen.	Sore wa taka- sugite watashi ni wa harae nai.	szore ua taka szun- gite uatas ni ua harae nai.
Ez a szobanekem kicsiny; nincs egy nagyobb?	Dieses Zimmer ist mir zu klein; haben Sie kein grösseres?	Kono heya wa chisasugiru ga hoka ni óki no wa nai ka?	kono heja ua csisza szungiru nga hoka ni ookii no ua nai ka?
Ilyen nagy szo- bára nincs szük- ségem.	Ein so grosses Zimmer brauche ich nicht.	Sonna ni óki heya wa iranu.	szonna ni ookii heja ua iranu.

*Kiejtendő:*

(a mint irva van)

Kaphatok itt a házban teljes ellátást?	Kann ich hier im Hause ganze Pension haben?	Kono uchi de shoku-jimo suru koto ga dekimasu ka?	kono uchi de soku-zsi mo szuru koto nga dekimasz ka?
Igen, ön kaphat teljes ellátást itt a házban.	Ja, Sie können hier im Hause ganze Pension haben.	Hai, kono uchi de shoku-jimo suru koto ga dekimasu.	hai kono uchi de sokuzsi mo szuru koto nga dekimasz.
Mibe jön a lakás az ellátással?	Was kostet diese Wohnung mit voller Pension?	Shokuryó mo he-yachin mo issho nishite ikura ka?	sokurio mo hejacsijn mo isso ni site ikura ka?
De ne legyen drága!	Aber seien Sie nicht zu teuer!	Shikashi amari takaku te wa ikemasenu ze!	sikasi amari takakute ua ikemaszen ze!
Ez egy kicsit drágának tetszik nekem.	Das scheint mir aber etwas teuer.	Shikashi sukoshi takai yó da.	sikasi szkosi takai ioo da.
Ellenkezőleg; nagyon olcsó.	Im Gegenteil; es ist sehr billig.	Dó itashite; taisó yasú gozarimasu.	Doo itaste, taiszoo jaszuu ngozari-masz.
A bor hozzá van számítva?	Ist der Wein mit eingerechnet?	Budóshu wa isshoni kanjó shimashita ka?	budoosu ua isso ni kanjó simasta ka?
A bort külön kell fizetni.	Der Wein muss extra bezahlt werden.	Kono budóshu wa betsu ni harawana-kerebanarimasenu.	kono budóosu ua becz ni harauana-kerebanarimaszen.

**Az evés. — Das Speisen.**

Hol ebédélhet itt egy európai ember legjobban?	Wo isst ein Europäer hier am besten zu Mittag?	Koko de wa doko de yoroppajin ni i shoku-ji ga taberareru ka?	koko de ua doko de iooroppazsin ni i soku zsi nga taberareru ka?
Szabad hely ez itt?	Ist der Platz da frei?	Sono basho wa aite imasu ka?	szono baso ua aite imasz ka?
Ez a hely nem szabad.	Der Platz da ist nicht frei.	Sono basho wa aite imasenu.	szono baso ua aite imaszen.
Kérem, tessék oda leülni.	Wollen Sie sich bitte, dorthin setzen.	Dózo soko ni suwatte kudasare.	doozo szoko ni szu-atte kudaszare.
Mit kaphatok enni?	Was kann man hier zu essen bekommen?	Koko de wa donna shoku-ji ga aru ka?	koko de ua donna soku-zsi nga aru ka?
Pinczér, étlapot akarnék!	Kellner, ich möchte die Speisekarte haben.	Kyúji! kondategaki wo misetekure.	kiuuzsi! kondate -- ngaki o miszete kure.
Adjon valamit ennem.	Geben Sie mir etwas zu essen.	Sukoshi taberu monowo o-kure.	szkosi taberu mono o okure.
Mit hozzak önnek?	Was darf ich Ihnen bringen?	Nani wo agemashó ka?	nani o angemasoo ka?
Megrendelte már számomra az ételt?	Haben Sie das Essen für mich bestellt?	Anata wa kono shokuji wo watakushi ni itsukete kureta noka?	anata ua kono soku-zsi o uataksi ni iiczketekureta noka?
Nem eszem.	Ich esse nichts.	Watakushi wa nani mo agarimasenu.	uataksi ua nani mo agarimaszen.



*Kiejtendő:*

(a mint írva van)

Nem akarna ve- lem ebédelni?	Wollen Sie nicht mit mir zu Mit- tag essen?	Anata wa wata- kushi to issho ni chújiki wo shimasenu ka?	anata ua uataksi to isso ni csúzsiki o simaszeñ ka?
Óh, ön nagyon szeretetreméltó!	O, Sie sind zu liebenswertig!	Ó, anata wa jitsu ni go-shinsetsu de gozarimasu.	óo, anata ua zsi <sup>c</sup> ni ngo sinszecz de ngozarimasz.
Mely időben jő- jek önhöz?	Um welche Zeit soll ich zu Ihnen kommen?	Nandoki goro ni kimashó ka?	nandoki ngoro ni kimasoo ka?
Ma pont félegy- kor eszünk.	Wir essen heute punkt halb eins.	Watakushi domo wa chódó júni ji han ni chújiki wo shimashó.	uataksi domo ua csóodo zsuuni zsi han ni csuúzsiki o simasoo.
Adjon még vala- mit ennem.	Geben Sie mir noch etwas zu essen.	Taberu mono wo mó sukoshi o- kure.	taberu mono o moo szkosi okure.

**Az ivás. — Das Trinken.**

Mit óhajt inni?	Was möchten Sie trinken?	Nani wo nomitó gozarimasu ka?	nani o nomitoo ngo- zarimasz ka?
Van bora vagy söre?	Haben Sie Bier oder Wein?	Biya ka budóshu ga arimasu ka?	bija ka budóosu nga arimasz ka?
Mit kaphatok inni?	Was kann ich zu trinken bekom- men?	Nani wo nomu koto ga dekiru ka?	nani o nomu koto nga dekiru ka?
Bort, sört és Sza- ket kaphat.	Sie können Bier, Wein und Sake bekommen.	Biya budóshu sa- ke ga arimasu.	bija, budóosu szake nga arimasz.
Inkább sört óhaj- tana inni?	Möchten Sie lie- ber Bier trin- ken?	Biya no hó ga yó gozarimasu ka?	bija no hoo nga joo ngozarimasz ka?
Nem, köszönöm ; hozzon csak egy pohár hideg vi- zet!	Nein, ich danke ; bringen Sie mir ein Glas Wasser, aber kaltes!	Iye, dózo mizu wo ippai kudasare.	iie, dóozo, miz'o ippai kudaszare!
Mit kaphatni reg- gelire?	Was bekommt man hier zum Frühstück?	Koko de wa asa- meshi ni nani ga dekiru ka?	koko de ua aszamesi ni nani nga de- kuru ka?
Teát, csokoládét vagy kávét iszik ön?	Trinken Sie Thee, Chokolade oder Kaffee?	Cha ka choko- rédo ka kóhí wo nomimasu ka?	csa ka csokoreédo ka kóochii o nomi- masz ka?
Kávét iszom.	Ich werde Kaffee trinken.	Watakushi wa kóhí wo nomi- mashó.	uataksi ua kóochii o nomimasoo.

**A reggeli. — Vom Frühstück.**

Hozza a reggelit a szobámba.	Bringen Sie das Frühstück auf mein Zimmer.	Asameshi wo wa- tashi no heya ni motte kite o- kure.	aszamesi o uatasi no heja ni motte kite o kure.
Készen van a reggeli?	Ist das Frühstück fertig?	Asameshi ga de- kimashita ka?	aszamesi nga deki- masta ka?
Még nem kész a reggeli?	Ist das Frühstück noch nicht fer- tig?	Asameshi wa ma- da dekinai ka?	aszamesi ua mada dekinai ka?

*Kiejtendő:*

(a mint írva van)

A reggeli még nem kész.	Das Frühstück ist noch nicht fertig.	Asameshi wa mada dekinai.	aszamesi ua mada dekinai.
Mikor reggeliznek itt?	Wann wird hier gefrühstückt?	Koko de wa nandoki ni asameshi wo tabemasu ka?	koko de ua nandoki ni aszamesi o tabemasz ka?
Nem akarna velünk reggelizni?	Wollen Sie nicht mit uns frühstücken?	Anata wa watakushi domo to isszo ni asameshi wo shimasenu ka?	anata ua uataksi domo to isszo ni aszamesi o simaszzen ka?
Igen, önökkel akarok reggelizni.	Ja, ich will mit Ihnen frühstücken.	Hai, watakushi wa anata gata to isszo ni asameshi wo shimashó.	hai, uataksi ua anata ngata to isszo ni aszamesi o simasoo.
Mutassa, milyen süteménye van itt.	Zeigen Sie mir, was für Backwerk man hier hat.	Kokoni arudake no pan no shurui wo misete o-kure.	koko ni arudake no pan no surui o miszete okure.
Mi az? Adjon nekem egy ilyen darabot.	Was ist das? Geben Sie mir ein solches Stück.	Nani goto ka? Konna no wo hitotsu o-kure.	nani ngoto ka? konna no o chtocz okure.
Elég édes a kávé?	Ist der Kaffee süß genug?	Kono kóhi wa amó gozarimasu ka?	konokoóchi ua amoo ngozarimasz ka?
Reggelizett már?	Haben Sie gefrühstückt?	Anata wa asameshi wo tabemashita ka?	Anata ua aszamesi o tabemasta ka?
Mit fizetek a reggeliért?	Was kostet das Frühstück?	Asameshi no dai wa ikura ka?	aszamesi no dai ua ikura ka?

**A fürdő. — Vom Bade.**

Fürödni akarnék.	Ich will baden gehen.	Watakushi wa yu ni ikimashó.	uataksi ua ju in ikimasoo.
Gyerünk fürödni. Hollehet fürödni?	Gehen wir baden. Wo kann man ein Bad bekommen?	Yu ni ikimashó. Doko de yu ni iru koto ga dekimashó ka?	ju ni ikimasoo. doko de ju ni iru koto nga dekimasoo ka?
Ne csinálja nagyon melegre a fürdőt!	Machen Sie das Bad nicht zu warm!	Yu wo amari atsukushite kureru na.	ju o amari aczkuste kureru na.
A víz is egészen tiszta?	Ist das Wasser auch ganz rein?	Kono mizu wa kirei ka?	kono miz ua kirei ka?
Kérem, adjon egy darab szappant is.	Geben Sie mir, bitte auch ein Stück Seife.	Dózo, watashi ni shiabon wo kudasai.	doozo, uatasi ni shiabon o kudasai.
De két törülköző kell.	Ich muss aber zwei Handtücher haben.	Shikashi watashi tonogoi wo futatsu iriyó da.	sikasi uatasi tenon-goi o ftacz iriyoo da.
Tud ön uszni?	Können Sie schwimmen?	Anata wa oyogemasu ka?	anata ua ojongemasz ka?
Igen, tudok uszni.	Ja, ich kann schwimmen.	Hai anata, watakushi wa oyogemasu.	hai anata, uataksi ua ojongemasz.

## A posta. — Die Post.

Vigye ezt a levelet a postára.	Tragen Sie diesen Brief auf die Post.	Kono tegami wo yubin-kyoku ni motte itte kudasai.	kono tengami o jubin kioku nimotte itte kudasai.
Vigye ezen csomagot a postára.	Tragen Sie dieses Packet auf die Post.	Konotsutsumi wo yubin-kyoku ni motte itte kudasai.	kono czuczmi o juubin-kioku ni motte itte kudasai.
Dobja ezt a levelet a levélszekrénybe.	Stecken Sie diesen Brief in den Briefkasten.	Iretebako ni kono tegami wo irete kudasai.	iretebako ni kono tengami o irete kudasai.
Hol van itt közel egy levélszekrény?	Wo ist hier in der Nähe ein Briefkasten?	Kono chikaku de wa doko ni yubin-bako ga arimasu ka?	kono csikaku de ua doko ni juubin bako nga arimasz'ka.
Hol van a posta?	Wo ist die Post?	Doko de yubin-kyoku ga arimasu ka?	doko de juubin-kioku nga arimasz ka?
Legyen olyan jó, adjon egy levelezőlapot.	Haben Sie die Güte, mir eine Postkarte zu geben.	Watashi ni yubin-hagaki wo watashite kudasa-remasu ka.	uatasi ni juubin hangaki o uataste kudaszaremasz ka.
Hol kaphatok itt papírt és bélyeget?	Wo kann ich Papier und Marken bekommen?	Doko de kami to kitte wo mota meraremasuka?	doko de kami to kitte o mota meraremasz ka?
Elhozatom, a mit ön kíván.	Ich will holen lassen, was Sie wünschen.	Anata no o-konomi no mono wo toriyo-sesase mashó ka.	anata no okonomi no mono o torijoszeszaszemasoo ka.
Kérem, hozasson nekem egy iv papírt, borítékot és egy levélbélyeget.	Bitte, holen Sie mir einen Bogen Papier, Kouvert und eine Briefmarke.	Dózo ichi mai no kami to jóbukuro to kitte to wo mottekite kudasare.	doozo icsi mai no kami to zsoo bukuro to kitte to o mottekite kudaszare.
Hol kaphatok tollat?	Wo kann ich eine Feder bekommen?	Doko de pensaki wo meraremasu ka?	doko de penszaki o meraremasz ka?

## Az óra. — Von der Uhr.

Hány óra van?	Wie viel Uhr ist es?	Nandoki de gozarimasu ka?	nandoki de ngozari-masz ka?
Kérem mondja meg, milyen későn van?	Bitte, sagen Sie mir, wie Spät es ist?	Nandoki desu ka, dózo o-hanashi kudasare?	nandoki desz ka doozo o hanasi kudaszare?
Az óráam nem jár.	Meine Uhr geht nicht.	Watashi no tokei wa tomatte imasu.	uatasi no tokei ua tomatte imasz.
Nem jár az órája?	Geht Ihre Uhr nicht?	Anata no tokei wa tomatte imasenu ka?	anata no tokei ua tomatte imaszen ka?
Nézze meg az óráját.	Sehen Sie nach Ihrer Uhr.	Anata no o-tokei wo gorannasare.	anata no o tokei o ngorannaszare.
Uram, az ön órája siet.	Ihre Uhr geht vor, mein Herr.	Anata no o-tokei wo o-kakenasare.	anata no o-tokei o okakenaszare.
Mely időben jöhetnek önhöz?	Um welche Zeit soll ich zu Ihnen kommen?	Nandoki goro ni kimashó ka?	nandoki ngoro ni kimasoo ka?

## Kiejtendő:

(a mint írva van)

Jőjjön hozzám pontban félegy- kor. Egy óra.	Kommen Sie punkt halb eins zu mir. Es ist ein Uhr.	Chódojú-ni ji han ni o-idenasai mashi. Ichi ji de gozari- masu.	csóodo zsuu-ni zsi han ni o idenasai mias. icsi zsi de ngozari- masz.
Félhárom óra.	Es ist halb drei Uhr.	Ni ji han de goza- rimasu.	ni zsi han de ngo- imzarsz.
Háromnegyed négyre.	Es ist drei Viertel auf Vier.	San ji shi-jú-go fur de gozari- masu.	szañ zsi si-zsuungo fhun de ngozari- masz.
Épen öt óra.	Es ist gleich fünf Uhr.	Jiki ni go ji de gozarimasu.	zsi ki ni ngo zsi de ngozarimasz.
Kérem ébresszen fől korán reggel 5 óra 45 perc- kor. Azonnal 6-ot üt.	Bitte, wecken Sie mich morgen früh mit 5 Uhr 45 Minuten. Es wird gleich sechs schlagen.	Dózo go ji shi-jú- go fun ni wata- kushi wo o kos- hite kudasai. Jiki ni roku ji wo uchimashó.	dóozo ngo zsi si zsuungo fhun ni uataksi o okosite kudasai. zsi ki ni roku zsi o ucsimasoo.
Hét órára jár.	Es geht auf sie- ben Uhr.	Mó shichi ji ni naru de goza- rimashó.	moo sicsi zsi ni naru de ngozarimaso.
Épen most verte nyolczat.	Es hat soeben acht geschlagen.	Chódo ima hachi ji wo uchima- shita.	csóodo ima hacsí zsi o ucsimasta.
Pár perczi hiány- zik a tíz órából.	Es fehlen einige Minuten an zehn Uhr.	Jú ji ni ni san pun de gozari- masu.	zsuu zsi ni ni szañ pun dengozarimasz.
Tizenegy elmúlt.	Es ist elf vorbei.	Jú-ichi ji sugi de gozarimasu.	zsuu icsi zsi szungi de ngozarimasz.
Épen tizenkettő.	Es ist gerade zwölf.	Chódo jú-ni jide gozarimasu.	csóodo zsuu-ni zsi de ngozarimasz.

## Az időről. — Vom Wetter.

Milyen idő van?	Was ist für Wet- ter?	Tenki wa dó de gozarimasu ka?	tenki ua dó de ngo- zarimasz ka?
Szép idő van.	Es ist schönes Wetter.	Yoi tenki de go- zarimasu.	joi tenki de ngozari- masz.
Száraz idő van.	Es ist trockenes Wetter.	Kawaita tenki desu.	kauaita tenki desz.
Nedves idő van.	Es ist feuchtes Wetter.	Jimijimi shita tenki desu.	zsimizsimi sita tenki desz.
Jó idő lesz.	Es wird gutes Wetter.	I tenki ni nari- mashó.	ii tenki ni narimasoo.
Ma szép idő lesz.	Es wird heute schön werden.	Kyó wa yoi tenki ni naru de goza- rimashó.	kió ua joi tenki ni naru de ngozari- masoo.
Süt a nap?	Scheint die Son- ne?	Hi ga terimasu ga?	chi nga terimasz ka?
A nap süt, meleg van.	Die Sonne scheint; es ist warm.	Hi ga tette attaka de gozarimasu. Ase ga demasu ka?	chi nga tette attaka de ngozarimasz. asze nga demasz ka?
Izzad ön?	Schwitzen Sie?	Karadajú ase ni narimashita.	karadazsuu asze ni narimasta.
Egész testemben izzadok.	Ich schwitze am ganzen Körper?	Je, watakushi wa sukoshi mo ase wo kakimasenu.	iié, uataksi ua szkosi mo asze o kaki- maszeñ.
Nem, nem izza- dok.	Nein, ich schwitze gar nicht.	Kyó wa yoi tenki ni narurashu go- zarimasu.	kió ua joi tenki ni naruras ngozari- masz.
Ugy látszik, ma jó idő lesz.	Es scheint heute gutes Wetter werden zu wol- len.		



*Kiejtendő :*

(a mint írva van)

Rekkenő idő van.	Es ist schwüles Wetter.	Mushiatsui tenki de gozarimashita.	musiaczui tenki de ngozarimasta.
Már hajnallik.	Es dämmert schon.	Mó usuakaruku narimashita.	moo usuakaruku narimasta.
Még sötét van ?	Es ist noch dunkel ?	Mada kuró gozarimasu ka ?	mada kuroo ngozarimasz ka ?
Már sötét van ?	Es ist schon dunkel.	Mó usuakuraku narimashita ka.	moo usukuraku narimasta ka.
A nap lemegy.	Die Sonne geht unter.	Hi ga iru.	chi nga iru.
A hold felkel.	Der Mond scheint.	Tsukiga terimasu.	czuki nga terimasz.
A hold lement.	Der Mond ist untergegangen.	Tsuki ga itta.	czuki nga itta.
Világos lesz.	Es wird hell.	Akaruku nari-mashó.	akaruku narimasoo.
Nem látszik a nap ?	Scheint die Sonne nicht ?	Hi ga terimasenu ka ?	chi nga terimaszen ka ?
Nem, ködös ; ugy látszik, mintha eső lenne.	Nein, es ist neblig ; es sieht aus, als wollte es regnen.	Ie, kiri ga futte imasu ; ame ga furisó de gozarimasu.	ie. kiri nga fhutte imasz, ame nga fhuriszoo de ngozarimasz.
Esni fog.	Es wird regnen.	Ame ga furimashó.	ame nga fhurimasoo.
Egész nap esni fog.	Es wird den ganzen Tag regnen.	Ichi nichu furu de gozarimashó.	icsi-nicsi fhuru de ngozarimasoo.
Az ég beborul.	Der Himmel umzieht sich.	Sora ga kumotte kimashita.	szora nga kumotte kimasta.
Már csepeg.	Es fallen schon Tropfen.	Mó potsupotsu futte imasu.	moo poczpocz fhutte imasz.
Hallja a mennydörgést ?	Hören Sie den Donner ?	Anata wa kaminari wo klkimashita ka ?	anata va kaminari o kikimasta ka ?
Villámlik.	Es blitzt.	Inabikari ga shimasu.	inabikari nga simasz.
Leütött.	Es hat eingeschlagen.	Kaminariga ochimashita.	kaminari nga ocsimaszta.
Jég esik.	Es hagelt.	Arare ga furimasu.	arare nga fhurimasz.
Bőrig át meg áztam.	Ich bin durch und durch bis auf die Haut nass.	Watakushi wa hada made bisshori nurete imasu.	uataksi ua hada made bisshori nurete imasz.
Akalapomtönkrement.	Mein Hut ist verdorben.	Watakushi no boshi wa dainashi ni narimashita.	uataksi no boosi ua dainasi ni narimaszta.
Az eső alá hagy.	Der Regen lässt nach.	Dandan koburi ni natte kimasu.	dandan koburi ni natte kimasz.
Látja a szép szivárványt ?	Sehen Sie den schönen Regenbogen ?	Ano utsukushi niji wo gorandesu ka ?	ano uczukusi nizi o ngorandesz ka ?
A felhők szétoszlanak.	Die Wolken zertheilen sich.	Kumogire ga shimasu.	kumogire nga simasz.
Heves szél fuj.	Es weht ein heisser Wind.	Atsui kaze ga fukimasu.	aczui kaze nga fhukimasz.
Meleg szél fuj.	Es weht ein warmer Wind.	Attakai kaze ga fukimasu.	attakai kaze nga fhukimasz.
A szél megfordult.	Der Wind hat sich gedreht.	Kaze ga kawarimashita.	kaze nga kauarimasta.
A reggeli lég friss.	Die Morgenluft ist frisch.	Jú no kuki wa yó gozarimasu.	juu no kuuki ua joo ngozarimasz.

*Kiejtendő:*

(a mint irva van)

Nagyon hideg van.	Es ist sehr kalt.	Taihen samú gozarimasu.	taihen szamûu ngozarimasz.
Havazik.	Es schneit.	Juki ga furimasu.	juki nga fhurimasz.
A víz megfagyott.	Das Wasser ist gefroren.	Mizu ga kôrimashita.	Miz nga kôorimasta.
Enged (a jég).	Es thaut.	Kôrigatokemasu.	kôori nga tokemasz.
Megfagyott.	Es hat gefroren.	Kôrimashita.	kôorimasta.

**Az egészségről. — Vom Befinden.**

Hogy van ön?	Wie geht es Ihnen?	Go kigen yoroshû gozarimasu ka?	ngo kigen jorosûu ngozarimasz ka?
Hogy érzi magát?	Wie befinden Sie sich?	Ikaga de gozarimasu ka?	ikanga de ngozarimasz ka?
Nem jól.	Es geht mir nicht gut.	Kawarimashita koto mo gozarimasenu.	kauarimasta koto mo ngozarimaszeñ.
Köszönöm, jól vagyok.	Ich danke, es geht mir gut.	Arigató, buji de gozarimasu.	aringató, buzi de ngozarimasz.
Nagyon örülök.	Das freut mich sehr.	Sore wakekkó de gozarimasu.	szore ua kekkó de ngozarimasz.
Nem jól vagyok.	Es geht mir nicht gut.	Kawarimashita koto mo gozarimasenu.	kauarimasta koto mo ngozarimaszeñ.
Mi baja önnek?	Was fehlt Ihnen?	Dó nasaremas-hita?	dóo naszaremastá?
A fejem fáj.	Ich habe Kopfschmerzen.	Zutsú ga itashimasu.	zuczuu nga itasimasz.
Hogy érzi magát az ön anyja?	Wie geht es Ihrer Frau Mutter?	Okkasan wa ikaga de gozarimasu ka?	okkaszan ua ika nga de ngozarimasz ka?
Ma nem jól érzi magát.	Es geht ihr heute nicht gut.	Ano hito wa jóbu de gozarimasenu.	ano chito na zsoobu de ngozarimaszeñ.
Nagyon sajnálom; hát mi a baja?	Das thut mir sehr leid; was fehlt ihr denn?	Sore wa makoto ni o-kinodoku de gozarimasu; dó nasaremas-hita ka?	szore ua makoto n o-kinodoku dengozarimasz, dóo naszaremastá ka?
Meghült.	Sie hat sich erkältet.	Fúja de gozarimasu.	fúusza de ngozarimasz.
Hogy van az ön családja?	Wie geht es Ihrer Familie?	O-uchi de wa mina samaikaga de gozarimasu ka?	o-ucsi de ua mina szama ikanga de ngozarimasz ka?
A fogam fáj.	Ich habe Zahnschmerzen.	Ha ga itamimasu.	ha nga itamimasz.

**Beszédbe ereszkedni. — Um ein Gespräch anzuknüpfen.**

Jó reggelt!	Guten Morgen!	Ó hayó!	ôo hajóo!
Jó napot!	Guten Tag!	Konnichi wa!	konnicsi na!
Jó estét!	Guten Abend!	Komban wa!	kombañ ua!
Kérem!	Bitte!	Gomennasai!	ngomennaszai!
Ki van itt? ki az?	Wer ist da?	Donata desu ka?	donata desz ka?
Bocsánatot kérek N. ur.	Entschuldigen Sie Herr N.	Gomennasare, N. san!	ngomemaszare, N. szan!
Mit ôhajt ön?	Was wünschen Sie?	Nani goyó de gozarimasu ka?	nani ngojóo de ngozarimasz ka?

Pár pillanatig szeretnék önnel beszélni.	Ich möchte gern ein paar Augenblicke mit Ihnen sprechen.	Watakushi wa sukoshi anata to wo hanashi shitai tozonjimasu.	uataksi ua skosi anata to o hanasi sitai to zonzsimasz.
Nagy szolgálatot tehetne ön nekem.	Sie könnten mir einen grossen Dienst erweisen.	Anata wa watashi no tanomi wo kite kudasare.	anata ua uatasi no tanomi o kiite kudaszare.
Kérem, kölcsönözhetné nekem azt a könyvet.	Wollen Sie mir, bitte, das Buch da leihen?	Anata wa watakushi ni sono hon wo kashite kudasaimasu ka?	anata ua uataksi ni szono hon o kaste kudaszaimesz ka?
Kérem, mondja meg az igazat.	Bitte, sagen Sie mir die Wahrheit.	Dózo hontó no koto wo itte kudasare.	dózo hontó no koto o itte kudaszare.
Hiszem, hogy úgy van.	Ich glaube, es ist so.	Watakushi wa só da to omoimasu.	uataksi ua szóda to omoimasz.
Ön nem az igazat mondja nekem.	Sie sagen mir die Wahrheit nicht.	Anata wa watakushi ni hontó no koto wo osshaimasenu.	anata ua uataksi ni hontó no koto o ossaimaszeñ.
Ön tréfál?	Sie scherzen wohl?	Anata wa jódan wo iu no deshó?	anata ua zsodan o iu no desó?
Nem, nem tehetem.	Nein, ich kann nicht.	Íe, watakushi ni wa dekimasenu.	íie, uataksi ni ua dekimaszeñ.
Higye el nekem.	Glauben Sie es mir.	Watakushi no iú koto wo konto to omoimasu.	uataksi no iú koto o konto to omoimasz.
Nem, nem hiszem.	Nein, ich glaube es Ihnen nicht.	Íe, watakushi wa anato no koto wo shinjimase nu.	íie, uataksi ua anato no koto o sinzsimaszeñ.
Valóban igaz?	Ist es wirklich wahr?	Jitsu motte só desu ka?	zsicz motte szóo desz ka?
Igen, valóban igaz.	Ja, est ist wirklich wahr.	Sayó, sore wa hontó desu.	szajóo, szore ua hontó desz.
Nem, nem igaz.	Nein, es ist nicht war.	Íe, sore wa hontó de wa arimasenu.	íie, szore ua hontó de ua arimaszeñ.
Sajnálom, de kérését nem teljesíthetem.	Es thut mir leid, aber Ihre Bitte kann ich nicht erfüllen.	O-kinodoku de wa arimasu ga anata no tanomi wo kanaeru koto wa dekimasenu.	o-kinodoku de ua arimasz nga anata no tanomi o kanaeru koto ua dekimaszeñ.
Ön nem hallgat rám.	Sie hören mir nicht zu.	Anata wa watakushi no iú koto wo o-ki-ki nasaremasenu.	anata ua uataksi no juu koto o o-ki-ki naszaremaszeñ.
Lesz oly jó, segíteni nekem.	Haben Sie die Güte, mir zu helfen.	Dózo watakushi wo sukete kudasare masenu ka	dózo uataksi o szukete kudaszare maszeñ ka.
Lehetséges, hogy meglátogatjuk önt.	Es ist möglich, dass wir Sie besuchen.	Watakushi domoga tabun anata wo o-tazune móshimashó.	uataksi domo nga tabun anata o o-tazne móosimasóo.
Nagyon megtisztel engem vele.	Sie erweisen mir zu viel Ehre.	Watakushi no mibun ni wa sugimasu.	uataksi no mibun ni ua szngimasz.

## Vasuton. — Auf der Eisenbahn.

Mikor indul a legközelebbi vonat?	Wann geht der nächste Zug ab?	Tsugi no kisha wa <u>nanji ni demasu ka?</u>	czugi no kisa ua nanzsi ni demasz ka?
A legközelebbi vonat <sup>3/4</sup> hatkor indul.	Der nächste Zug geht um drei viertel auf sechs ab.	Tsugi no kisha wa go gi shijū-go fun ni demasu.	czugi no kisa ua ngo zsi sijū ngo flinn ni demasz.
Jőjön pontban öt órakor.	Kommen Sie punkt fünf Uhr.	Chódo, go ji ni o-ide-nasaimashi.	csóodo ngo zsi ni o-idenaszaimasi.
Ismer valakit, a ki útításkámat a pályaudvarra vinné?	Wissen Sie jemand, der meine Reisesachen auf den Bahnhof bringen könnte.	Anata wa dare zo watashi no nimotsu wo stéshon*) made motte itte kureru mono wo shitte imasuka?	anata ua dare zo uatasi no nimocz o szteesn, made motte itte kureru mono o sitte imasz ka?
Elviszi ön úti-podgyászomat a szállodából a pályaudvarra?	Wollen Sie meine Reisesachen aus dem Hotel auf den Bahnhof bringen?	Watashi no nimotsu wo yadoya kara fune made motte itte kudasare.	uatasi no nimocz o jadoja kara flhune made motte itte kudaszare.
Hozza úti-podgyászomat a szobámba.	Bringen Sie meine Reisesache auf mein Zimmer.	Watashi no heya ni mimotsu wo motte koi.	uatasi no heia ni nimocz o motte koi.
Mit kap ön?	Was bekommen Sie?	Anata ni ikura yattara yó gozarimasu ka?	anata ni ikura jattara joo ngozarimasz ka?
Adjon neki 12 szent.	Geben Sie ihm 12 Sen.	Jūni sen o-yari nasare.	zsuuni szeñ o-jari naszare.

## Hajón. — Am Bord des Schiffes.

Mikor indul a legközelebbi hajó?	Wann geht das nächste Schiff ab?	Tsugi no fune wa <u>nanji ni demasu ka?</u>	czugi no flhune ua nanzsi ni demasz ka?
Marseille felé megy kapitány úr?	Fahren Sie nach Marseille, Herr Kapitán?	Senchó san anata wa Maruséyu made fune ni notte yukimasu ka?	szencsoo szan anata ua Marszéeju made flhune ni notte iukimasz ka?
Mibe kerül az átkelés innentől Marseille-ig?	Was kostet die Überfahrt von hier bis Marseille?	Koko kara Maruséyu made no funachin wa ikura desu ka?	koko kara Marszéeju made no flhunacsini ua ikura desz ka?
Az első (2-ik, 3-ik) helyen akarok utazni.	Ich möchte I. (II. III.) Klasse fahren.	<u>Ittō (nittō, santō) de ni notte yukō to omoimasu.</u>	ittō de ni notte iukō to omoimasz.
Két (3, 4) ágyas kajütben szeretnék helyet.	Ich möchte einen Platz in einer Kajüte mit 2, (3, 4) Betten haben.	Watashi wa futatsu (mitsu, yotsu) no nedoko no aru senshitsu wo yoshí mono da.	uatashi ua fhutacz no nedoko no aru szensicz o josii mono da.
Hány hét (nap, óra) attól érkezünk Marseille-be?	In wieviel Wochen (Tagen, Stunden) werden wir in Marseille ankommen?	Ikushū (ikunichi, ikujikan) de Maruséyu ni tsukimasu ka?	ikusū (ikunicsi, ikuzsikan) de Marszéeju ni czkimasz ka?

\*) Az angol Station (állomás) szó.



## Kiejtendő:

(a mint írva van)

Gondolom, hogy  
6 hét (óra, nap)  
alatt megérke-  
zünk.

Van sok utasa a  
hajón?

Mikor vitorlázik  
el?

Mihelyst az idő  
megengedi, elin-  
dulunk.

Ez éjjel a hajón  
alhat.

Fog ön a hajó  
indulásáról ide-  
jében értesíteni?

A mikor a hajó  
indul, majd egy  
matrózomtól ér-  
tesíteni fogom.

Ha kísétál, adja  
tudtul a vendég-  
lősnek, hová  
megy.

Nincs veszteni  
való ideje; tús-  
tént a hajóra  
kell mennie.

Uti podgyászát  
már a hajóra  
vitette?

Ismer valakit, a  
ki uti podgyá-  
szomat a hajóra  
vihetné?

Atvizsgáltatta  
már ládáját a  
vámhivatalban?

Nem, még nem  
vizsgáltattam át  
a ládám.

Jó éjszakát!

Ich denke, wir  
werden in sechs  
Wochen (Stun-  
den, Tagen) an-  
kommen.

Haben Sie viele  
Passagiere an  
Bord?

Wann Segeln Sie  
ab?

Sobald es das  
Wetter gestattet,  
werden wir ab-  
fahren.

Sie können diese  
Nacht an Bord  
schlafen.

Wollen Sie mich  
von der Abfahrt  
des Schiffes  
rechtzeitig be-  
nachrichtigen?

Ich werde Sie  
durch einen  
meiner Matrosen  
davon benach-  
richtigen, wann  
das Schiff abgeht.

Wenn Sie aus-  
gehen, so sagen  
Sie Ihrem Wirte,  
wohin Sie ge-  
hen.

Sie haben keine  
Zeit zu verlie-  
ren; Sie müssen  
gleich an Bord  
gehen.

Sind Ihre Reise-  
sachen schon an  
Bord gebracht?

Wissen Sie je-  
mand, der meine  
Reisesachen an  
Bord bringen  
könnte?

Haben Sie Ihre  
Koffer schon auf  
dem Zollamte  
revidieren las-  
sen?

Nein, ich habe  
meine Koffer  
noch nicht revi-  
dieren lassen.

Gute Nacht!

Roku (jikan,  
nichi) shū de  
tsukudarō to  
omoimasu.

Fune ni wa do  
no kurai norite  
ga arimasu ka?

Itsu shuppan  
shimasu ka?

Watashi domo  
wa tenki shidai  
de sugu nimo  
shuppan shi-  
masu.

Anata wa konya  
kampan de nera-  
remasu.

Shuppan no toki  
wo watashi ni  
chanto shira-  
sete kuremasu  
ka?

Watashi wa suifu  
ni itsukete anata  
ni shuppan ji-  
koku wo o-shira-  
se mōshimashō.

Soto ni deru toki  
wa yado no  
teishu ni desaki  
wo itte o-oki-  
nasai.

Chittomo yūyo  
suru ma wa  
arimasenu su-  
guto fune ni  
norikomanake-  
reba ikemasenu.

Anata no nimotsu  
wa mō fune ni  
motte itte ari-  
masu ka?

Anata wa dare  
zo watashi no  
nimotsu wo fune  
made motte itte  
kureru mono wo  
shitte imasu ka?

Anata wa ni-  
motsu wo mō  
jikan de shirabe-  
te moraimashi-  
taka?

Īe, watashi no  
nimotsu wa  
mada aratame-  
sasenakatta.

Komban wa!

roku (zsikan, nicsi)  
sū de czkudaro  
to omoimasz.

fhune ni ua do no  
kurai norite nga  
arimasz ka?

icz suppan simasz  
ka?

uatasi domo ua tenki  
sidai de szugu nimo  
suppan simasz.

anata ua konia kam-  
pan de neraremasz.

suppan no toki o  
uatasi ni csanto  
siraszete kuremasz  
ka?

uatasi ua szuifhu  
ni ūczkete anata  
ni suppan zsikoku  
o o siraszē moosi-  
masō.

szoto nideru toki  
ua jado no teisu ni  
deszaki o itte o-  
okinaszai.

csittomo, jūjo szuru  
ma ua arimaszen  
szguto fhune ni  
norikomanakereba  
ikemaszen.

anata no nimocz ua  
mo fhune ni motte  
itte arimasz ka?

anata ua dare zo  
uatasi no nimocz  
o fhune made motte  
itte kureru mono o  
sitte imasz ka?

anata ua nimocz o  
mō zsilkan de  
sirabete morai-  
masta ka?

īie, uatasi no ni-  
mocz ua mada  
aratamesza-szena-  
katta.

kombaŋ ua!

# Magyar-japán szótár.

A kiejtés pontos feltüntetésével (a hol kiírva nincs úgy olvasandó, mint eredetileg átírva van a japán írásjelekből).

## A

*abban, uchi ni* (ucsi ni)  
*ablak, mado*  
*abrak, e*  
*aczel, hagane* (hangane)  
*ács, daiku*  
*adni, age* (-ru) (első személyben használt)  
*adni, kudasari* (második személyben használt)  
*adó, ze, kaji* (kazsi)  
*adós, kanikata, tsumi no aru* (czumi)  
*ág, eda, fushi* (fhusi)  
*ágy, nedai, nedoko, toko*  
*ágyterítő, yogi* (jongi)  
*ágyu, taihó* (taihoo)  
*agyvelő, nózui.*  
*ajak kuchibiru* (kucsibiru)  
*ajánlani, age*  
*ajánlani, (magát)*  
*o-itoma móshi mashó* (móosi masoo)  
*ajtó, to, mon*  
*ajulás, kizetsu* (kizeczu)  
*alacsony, hiki* (hiki)  
*áldozni, matsuri* (maczuri)  
*áll, ago, otogai*  
*állam, kuni*  
*államiniszter, daijin* (daizsin)  
*államtanácsos, dajokwan*  
*állandó, shikiri ni* (sikiri)  
*állani, tachi* (tsu) (tacsiczu)  
*állapot, yodai*  
*állat, kemono*  
*állattan, dobuts-gaku* (dobucz)  
*állomás, shuku* (suku)  
*alma, ringo*  
*almá, ei-jin* (ei zsin)  
*álom, yume*  
*általában, subete* (szubete)  
*alul, shita ni* (sita)  
*amikor-akkor, ori-ori*  
*angol, ei-jin* (ei zsin)  
*angol-angol, ei-go*  
*angolna, unagi*  
*anya, haha*  
*anyós, shútome* (suútome)  
*apály, hikishio* (hikisio)  
*após, shuto* (suuto)  
*április hó, shi-gwatsu,* (si-nguacz)

*ár* (vminek), *nedan ryó*  
*ár, áradás, michi shio* (micsi sio)  
*arany, kin*  
*aranyműves, kazariya*  
*aratás, kariire*  
*arcz, kao*  
*arcz-szín, kao-iro*  
*árjegyzék, sóbazuke*  
*árnyék, kage*  
*árnyékszék, shóben-sho* (soóben-so)  
*áru, shiro-mono* (siro)  
*árva, minashigo* (minasingo)  
*ásítani, akubi shi*  
*asszony, onna, tsuma* (czma)  
*ás-ány, kóbutsu* (koóbucz)  
*ásványtan, kóbutsu-gaku*  
*asztalos, tsukue* (czukue)  
*átengedni, makase* (-ru)  
*átlépni, watari* (-ru) (uatari)  
*atya, chichi* (csicsi)  
*augusztus hó, hachi-gwatsu* (hacsi nguacz)  
*azonkívül, sono hoka*  
*azonnal, jiki, jiki ni* (zsiki)  
*azután, sono nochi,*  
*nochi ni* (noci)

## B

*Bab, mame*  
*bajusz, uwa hige* (uahinge)  
*balga, bolond, bakarashi*  
*balra, hidari ni*  
*bankár, ryógaeya* (riógaeya)  
*bánni* (vmit), *kuyami*  
*baraczk, (sárga) anzu*  
*barát, hóyú* (hoo juu)  
*barátság, naka*  
*barna, tobi-iro no*  
*bársony, biródo*  
*bátor, futói* (fhutooi)  
*becsülni, tattobi* (-u)  
*befolyás, kiki*  
*befűzni, ito wo toshi* (-su) (ito o tosi)  
*béka, kaeru, kawaru*  
*béke, taihei*  
*békés, yasui*  
*bél, wata, harawata*

*belátás, fumbetsu* (fhumbecz)  
*beleegyezés, shóchi* (soócsi)  
*beleegyezni, gaten shi*  
*belügyminiszterium,*  
*naimu-shó*  
*beosztani, wakari* (-ru)  
*bérelni, kari* (-ru)  
*bérház, kashiya* (kasija)  
*beszakadni, taore* (-ru)  
*beszini, súi, sú* (szuu)  
*beteg, byómin*  
*betegség, byó-ki.*  
*betenni (ajtót), shime* (-ru) (sime)  
*betű, ji, moji* (zsi, mezsi)  
*bevenni (orvosságot)*  
*nomi*  
*biblia, seisho* (szeise),  
*keiten*  
*bimbo, me*  
*biró, saibankau*  
*bírtok, mochi-mono*  
*biztos, kanarasu*  
*bognár, kurumáya*  
*bolha, nomi*  
*boldogság, saiwai* (szaiwai)  
*bolt, mise* (misze)  
*bor (szőlőből), budóshu* (budoosu)  
*bor (rizsből), sake*  
*borbély, kamiyui*  
*borju, ko-ushi*  
*borjúhus, ko-ushi no niku*

*borotválni, sori* (-ru)  
*bors (fekete) koshó* (kosoo)  
*bölcsész, tetsugaku* (teczungaku)  
*bőr, kawa*  
*bőrze, kinchaku* (kincsaku)  
*búbánat, gond, nangi*  
*buddha, shaka*  
*burgonya, jagatara-imo*  
*büntetni, tsumi-shi* (czumi-si)  
*büntetés, batsu* (bacz),  
*imashime.*

## Cz

*Czápa, same*  
*czédrus, sugi* (szungi)  
*czég, shósha* (sósa)

*czégrezető, bantó*  
*czérno, asa-ita*  
*czilinder (kalap), eboshi*  
*czím, yakumei (ebosi)*  
*czimbora, tomo*  
*czípész, kutsu (kuczujá)*  
*czipő, kutsu*  
*czivódás, kenkwa*  
*(kenkua)*  
*czukor, sató.*

## Cs

*Csak, bakari*  
*család, kanai*  
*császár, mikado, tei,*  
*császárné, kogo, (kisaki)*  
*császárság, tei-koku*  
*csata, kassen.*  
*csatorna, hori, horiwari*  
*csavar, neji (nezi)*  
*csendes, shikuza*  
*csengetni, kane wo na-*  
*rashi (kane o narasi)*  
*csengettyű, kane*  
*cserép-zsindely, yane-*  
*kawara*  
*cseresznye, sakura*  
*cseresznyefa, sakura*  
*nó ki*  
*csésze, chawan (teához),*  
*(csauan) wai (borhoz)*  
*csillag, hoshi (hosi)*  
*csinálni, tsukuri (-ru)*  
*(czukuri)*  
*csinos, kirei*  
*csizma, kutsu (kuczú)*  
*csónak, ko-bune*  
*csont, ashi, mono*  
*csúnya, minikuki.*

## D

*Dal, uta*  
*darázs, hachi (hacsi)*  
*daru, tsuru (czuru)*  
*datolya, natsume*  
*(naczme)*  
*dél (égtáj) uma no hó*  
*délben, hiru*  
*délebed, hirumeshi,*  
*chúgiki (csuungiki)*  
*delejtű, jishaku (zsisaku)*  
*délelőtt, hirumae*  
*delután, hirugo*  
*dinnye, (görög), suikwa*  
*dió, kurumi*  
*disznó, buta*  
*dob, taiko*  
*dohány, tabako*  
*dohányozni, tabako wo*  
*nomi*

*dohányzó eszköz, tabako*  
*bon*  
*dolgos, isogashi*  
*dolgozni, nataraki (-u)*  
*domb, oka*  
*drága, takai*  
*dühös, ikari*

## E

*Ebédülő asztal, handai*  
*eczet, su*  
*édes, amaki*  
*ég (mennye), ten*  
*egér, nezumi*  
*egészen, sara ni*  
*egészség, kenkó*  
*egészséges, mubuyó*  
*egészségesnek lenni,*  
*naori (-ru)*  
*égni, yake (-ru)*  
*egyenruha, kampuku*  
*egyetem, daigakkó*  
*egyikori, hisashi (hiszasi)*  
*együttesen, dó-dó*  
*éhes, himoji (himozi)*  
*éhség, ue*  
*éjjel, yonaka, yahan*  
*éji öltöny, yoru no*  
*mono*  
*éjjel, yo*  
*éjszaka, yoru, yo*  
*eke, karasuki*  
*eladás, shóbai*  
*eladni, uri*  
*elárusító, urite*  
*elbújni, kakure (-ru)*  
*eldobni, sute (-ru)*  
*eldönteni, handan-shi*  
*elefánt, zó*  
*élet, inochi*  
*eleven, mubyo*  
*elfeledni, wasure (-ru)*  
*elhagyni, hanara (-ru)*  
*elintézni, atsukai (u-) (a*  
*czukai)*  
*eljegyzés, i nazuke*  
*elköltözni, (más lakásba)*  
*ie wo kare (-ru)*  
*ellenállni, mukai (-u)*  
*ellenség, teki*  
*elmenni, sari (-ru)*  
*előbb, saki-ni*  
*előkészület, yói*  
*előresz (hajóé), omote*  
*elszűlyeszteni, shizume*  
*(-ru)*  
*eltelt (tele), aita*  
*eltemetés, hómuri*  
*eltemetni, hómuri (-ru)*  
*eltölteni (időt), kurashi*  
*(-su)*

*elutazás, shuttatsu, hos-*  
*suku (sutacz)*  
*elutazni, shuttatsu shi,*  
*izu*  
*ellúzni, si-dashi*  
*elvezíteni, ushinai (-u)*  
*ember, hito*  
*emlékezet, kioku, oboe*  
*emlékezni, oboe (-ru)*  
*én, shinkei*  
*énekelni, utai (-u)*  
*énekesnő, geisha (ngeisa)*  
*engedelem, shocho (sosci)*  
*engedelmes, kókó*  
*engedetlen, fuko (fhukoo)*  
*enni, kurai*  
*enyv, nikawa*  
*epe, tan*  
*épen most, sakihodo*  
*épenugy, onajiken*  
*eperfa, kuwa no ki*  
*építeni (házat) ie wo*  
*tsukuri (je o czukri)*  
*építeni, tate*  
*erdő, mori*  
*erő (testi), kekki, chikara*  
*(csikara)*  
*erős, matsuri*  
*erősség, toride*  
*érdekes, omoshiroi*  
*érelle, aoi*  
*érett, juku-shita (zsuku-*  
*sita)*  
*érteni, gese (-ru)*  
*érverés, myaku*  
*esernyő, kasa*  
*eső, ame*  
*esőköpeny, kappe*  
*este, ban*  
*este (határozó szó), kure*  
*ész, dori*  
*észak, kita*  
*eszmélet (-re jönni), same*  
*(-ru)*

*étel, tabemono*  
*étterem, ryōriya*  
*év, toshi*  
*évenként, nennen*  
*evés ideje, meshidoki*  
*evezni, kogi (u)*  
*evező, ro*  
*ezüst, gin.*

## F

*Fa (hasáb), takigi*  
*faccipő, geta*  
*faj, fajta, rui*  
*fájdalmas, itai*  
*fal, kabe*  
*falú, mura*  
*falusi lakház, bessó*

*fáradt*, kutabireru  
*fáradtság*, kutabire  
*fátyol*, fukumen  
*február hó*, ni-gwatsu  
*fecske*, tsubame (czubame)  
*fegyverkovács*, buki-kaji  
*fehér*, shiroi  
*fej*, kashira  
*fejsze*, masakari  
*fekete*, kuroi, kuroki  
*fektetni*, oki (-u)  
*felakasztani*, kake (-ru)  
*felállítani*, tate (-ru)  
*felébredni*, samashi (-ru)  
*félelmes*, asoroshi  
*felelni*, henji shi, hentó shi  
*felelni*, kotayu  
*felelet*, hentó, henji  
*feleség*, tsuma (czma)  
*felhagyni*, (vmivel), shi-nai (-u)  
*felhő*, kumo  
*felhuzni*, ki (-iru); ruhát: kimono wo ki  
*felhuzni*, (vitorlát) age  
*felső ajak*, uwakuchi-biru  
*felső kabát*, uwagi  
*felülmulni*, masari (tulajd. esettel)  
*fém*, kinzoku  
*fény*, hikari  
*fenn*, ue ni  
*fényleni*, kagayaki  
*férj*, otto  
*férfi*, otoko, hito  
*festmény*, ezu  
*festő*, ekaki, eshi, kóya  
*fésű*, kushi  
*fészek*, su  
*fiatal*, wakaki, chisai  
*fiu*, musuko  
*fivár*, kyó dai  
*fizetés*, kyúkin  
*fog* (emberé), ha  
*fogfájás*, ha no itami  
*foghuzás*, ha wo nuki  
*fogoly* (hadi), toriko  
*fogorvos*, ha-isha  
*fogság*, ró, róya  
*folyami hajó*, kawabune  
*folydírat*, zashi  
*folydíst*, shiriri ni  
*fonal*, ito  
*forradás*, kisuato  
*földállani*, oki, (-ru)  
*föld*, tsuchi, chi (czuci,csi)  
*földmíves*, hyakusho  
*földrajz*, chirigaksha  
*fölébredni*, samu

*fölfedezni*, mitsuke (-ru)  
*fölnyitni*, (ajtót) to wo  
 ake (-ru)  
*fölötte*, sugurete  
*fölütni*, (könyvet) hon  
 wo hiroge (-ru)  
*főzélék*, yasai  
*főzni*, yude (-ru)  
*fűs*, atarashi  
*futni*, mige (-ru)  
*füge* ichijiku (icsizsiku)  
*fügefű*, ichijiku  
*fűl*, mimi  
*fülemile*, uguisu  
*fürdő*, (meleg), yu  
*fürdőköpeny*, yukata  
*fürdőszoba*, furoba, yudono  
*fűrés*, nokogiri  
*fürge*, iso-iso  
*fürödni*, yu ni iri (-u)  
*fűteni*, atsuku shi.

## G

*Galamb*, hato  
*gallér*, eri  
*gargarizálni*, ugai (-u)  
*gége*, nodo, shokudo  
*gép*, kikai  
*golyó* (puskái), tama  
*gomb*, botan  
*gomblyuk*, botan no ana  
*gombostű*, tomebari, hari  
*goromba*, ara-ara  
*gőz*, jóki  
*gőzös*, gőzhajó, jóki-sen  
*gyakran*, shiba-shiba  
*gyaloghintó*, kago  
*gyalogság*, hohei  
*gyalu*, kanna  
*gyapju*, ke  
*gyapot*, momen, wata  
*gyár*, seizóba  
*gyékény*, tatami  
*gyémánt*, kongóseki  
*gyermek*, kodomo  
*gyermekség*, yónen  
*gyertya*, rósoku  
*gymnasium*, chügakkó  
*gyógyítani*, naoshi (-su)  
*gyógyszertár*, kusuriya  
*gyomor*, i, ibukuro  
*gyorsan*, hayai, sachi-machi  
*gyorsszonat*, kyúko-ressha  
*gyökér*, ne  
*gyöngye*, hakanai  
*győzelem*, shóri  
*gyűjteni*, atsume (-ru)

*gyűlölet*, urami  
*gyűlölni*, urami (-u)  
*gyümölcs*, mi, kudamono  
*gyümölcsfa*, kudamono  
 no ki  
*gyűrű*, wa  
*gyűrűs ujj*, beni-sashiyubi.

## H

*Háboru*, ikusa (ikszá)  
*hadihajó*, gunkan  
*hadnagy*, chú-i (csu-i)  
*hadserg*, gunzei  
*hadgyűmíniszterium*, rikugun-shó  
*hagyma*, negi  
*haj*, kami, ke (a fön)  
*haját nyírni*, kami wo tsumi  
*hajfonat*, mage  
*hajlékony*, fushi, kwan-setsu (kuansecz)  
*hajó*, fune  
*hajóhad*, sentai  
*hajóroncs*, hasen  
*hajóskapitány*, senshó  
*hajózni*, fune ni nori  
*hajtű*, kógai, kanzashi  
*hal*, uwo, sakana, ryóshi  
*halál*, shi (si)  
*halászni*, uwo, wo toru  
*hallani*, kiki (-u)  
*hallgatni*, damari (-ru)  
*háló*, ami  
*halogatni*, injun-shi  
*halószoba*, neya  
*halott*, shinda  
*halpiacz*, sakanaichi  
*hamu*, hai  
*hang*, koye, koe  
*hangya*, ari  
*harang*, kane  
*harapni*, kui (kú), kami (-u)  
*harapófogó*, kuginuki  
*harcolni*, tatakan,  
*hárfa*, koto  
*harisnya* (japáni) tabi  
*harisnya* (európai) kutsushuta (kuczusta)  
*harmat*, tsuyu  
*hasonlítani*, ayakari (-ru)  
*hasonló*, gotoki  
*haszontalan*, muyoki no  
*hasztalan*, muyeki no  
*hát*, (vkinek) senaka  
*hatás*, kiki  
*határozatlan*, bura-bura  
*határozni*, sadame (-ru)  
*hátul*, atoni, ato de



ház, ie  
ház, (családi) kanai  
házasság, konrei  
háziasszony, kami  
hegy, yama  
hegység, renzan  
hely, basho  
helyet foglalni, koshi  
kake ni kake  
herceg, fejedelem,  
daimyó  
hervadni, shibomi (-u)  
hét, shukan, mawari  
heves, hidoi  
hiba ayamachi  
hid, hashi  
hideg, samuki  
himzés, nuimono  
hinni, shinji (-zuru)  
hiradás, otazure  
hitelre venni, kake ni kan  
hitelező, kashimushi  
hivatalnok, yaku-nin  
hivatalnok 1—3 rangú,  
choku-mi  
hivatalnok 4—7 rangú,  
sónin  
hivatalnok 8—15 rangú,  
hannin  
hivni, yobi  
hő, yuki  
hol, doko  
holló, karasu  
holnapután, myōgonichi  
homlok, hitai  
honnét, doko yori  
hónap (hold) tsuki  
horgony, ikari  
horgonyt felszedni, ikari  
wo agera  
horgonyt vetni, ikari wo  
oroshi (-su)  
horgonyzó hely, funaba  
hosszu, nagai  
hová, doko ye  
hús, niku shishi  
hűs, hüvös, surushi  
hüvelykujj, ōyubi.

# I

Ibolya, sumire  
ideg, shinkei  
idegen, ryōjin, tanin,  
ijin (izsin) európai  
idő, koro  
ifjú, shōnen  
igazgató, tsukasa  
igazságos, kōhei naru  
igazságtalan, fukōhei  
naru

igazságügyminisz-  
terium, shihoshō  
igérni, uke-ai (-u)  
imádkozni, negai (-u)  
inori (-ru)  
ing, hadagi  
inkább, mushiro  
inni, nomi (-u)  
inteni, iken shi  
intés, iken  
iny, uwa-ago  
ipar, kōgyō  
ipar, mesterség, shoku-  
bun, shōbai  
írás, tenarai  
írágység, urami  
írni, kaki (-ru)  
írásztal, tsukue  
irodalomtörténet,  
bungaku  
írón, seki-hitsu (szeki  
hicz)  
iskola, gakko  
istálló, umaya  
isten, kami  
ital, nomimono  
ítélet, fumbetsu shi  
(flumbecz)  
itt, kono tokoro ni  
itt-ott hó-bó  
ivóvíz, nomi-mizu  
izleni, ajiwan  
izom, kin-niku  
izzadság, ase.

# J

Január hó, shō-gwatsu  
játék, bakuchi  
játészani, baku wo uchi  
(-tsu)  
javítani, aratame (-ru)  
jég, kōri  
jobb, migi no  
jobbnak lenni, mint,  
masari, mashi (-su)  
jobb kéz, migi no te  
jobbba, migi ni  
jogtudomány, hōritsu  
gaku (hooricz)  
jókor, izen  
jól, mubyō  
jóság, on  
jótállani, uke-ai (-u)  
jótét, on  
józanul, same  
jönni, mairi (-ru)  
jövendő, nochi no  
juh, hitsuji (hiczzsi)  
juliús hó, shichi-gwatsu  
június hó, roku gwatsu  
jutalom, kyūkin.

# K

Kádár, okeya, okeshi  
kajüt, (hajószobácska),  
teya  
kakukk, hototogitsu  
kalapács, tsuchi (czucsi)  
kalács, kwashi  
kalap, shappo, kasa  
kalapot feltenni, kasa  
wo kaburi  
kályha, hibachi  
kanál, saji  
kapitány, tai-i  
kapitány (hajós), senchō  
kapni, uketori, morai  
kapu, kado, mon  
kar, ude  
kard, katana  
karperecz, ude no kazari  
kárpit, karakami  
kártyázni, karuta wo  
toru  
kastély, jó  
katona, heishi, heisotsu  
kávé, kōhi  
kefe, hake, ke-hawaki  
kék, sora-iro-no  
kém, kanja  
kemény, kataki, hidoi  
kemény, kemuridashi  
kendő, rasha  
kenyér, pan  
kép, e, gaku, kakemono  
képet festeni, e kaku  
kérdés, toi  
kérdezni, tou  
kérdézősködni, motome  
(-ru)  
kéreg, kawa  
kerék, wa  
kérés, negai  
kereskedelmi hajó,  
shōsen  
kereskedés, akinai,  
shōbai  
kereskedni, akinai  
(tárgy esettel)  
kereskedő, akindo  
keresni, sagashi  
kereszténység, jesukyō  
keresztény, kirishitan  
kérni, motome (ru), ne-  
gai (-u) ha szabad  
kérnem: dōzo, kuda-  
zare!  
kert, niwa  
kertész, nekiya  
kerület, ken  
kerületi kormányzó,  
kenrei

kerületi székváros, mi-  
yako  
kés, katana, hóchó (hoo)  
csóo)  
keserű, nigaki  
későn, osoku  
készpénz, genkin  
készpénzért vásárolni,  
genkin ni kae (-ru)  
kétség nélkül, mochiron  
kéz, te ; jobbkez : migi  
no te ; balkéz : hidari  
no te  
kézcsukló, te no kwan-  
setsu (kuanszecz)  
kezdeni, hajime (-ru)  
kezdet, hajime  
készülves, shokunin  
kesztyű, tebukuro  
khina, shina  
khinaiak, shina-jin  
kiadni, tsukai (-u)  
kiáltani, sakebu  
kibirni, tamari (-ru)  
kicsufolni, azakeri  
kicsuszní, nomeri (-ru)  
kelégíteni, tari (-ru)  
kifizetni harai (-u)  
kigyó, hebi  
kihagyni (írásban) kaki  
otoshi (-su) (olvasás-  
ban) mi otoshi (-su)  
kiköpní, haki-dashi (-su)  
kikötni, chakugan shi  
kikötő, minato  
kiöblíteni, (száját), ugai  
(-u)  
kioltani, kesu  
kipihenni (magát) ya-  
sumi (-u)  
király, ó  
királyság, ókoku  
kívánság, nozomi, negai  
kivételképen, nokorazu  
kívül, soto ni, narade  
kocsi (lőhuzásra), basha  
„ (emberhuzással)  
jinriksha  
kocsirud, nagaye  
kocsis, gyosha  
kocsizni, basha ni nori  
koffer, kaban  
koldulni, monomorai shi  
koldus, kojiki, mono-  
morai  
Konfucius, kóshi  
konyha, katte  
koporsó, kwan  
korai, ashita  
korlát, rankan, tesuri  
korsó, kame  
kosár, kago

korács, kajiya  
kő, ishi  
kőd, kiri  
kőhögés, seki, gaisó  
kölcsonőzni, kashi (-su)  
költmény (japáni) uta  
(chinai) shi  
költő, utayomi  
kőmives, ishiya, ishiku  
köny, namida  
könnyű, karoki, yasui  
könyök, hiji  
könyv, shomotsu, hon  
könyvkereskedő, hanya  
könyvekötő, kyójiya  
köpenyeg, haori  
körte, nashi  
körtefa, nashi no ki  
körülmény, yódaí, shitai  
köszén, seki-tan, ishi-  
zumi  
köszörölni, togi (-u)  
kötény, maedare  
követ, taishi  
közél, namanaka  
közép, naka  
középújj, naka-yubi  
köz hírré tett, arawashi  
(-su)  
közoktatási minisz-  
terium, monbusho  
kréta, hakuboku  
krizantemum, kiku no  
hana  
krokodíl, wani  
kukorica, tómorokoshi  
kulcs, kagi  
kulcslyuk, kagi no ana  
kuli (napszámos), nin-  
soku  
kút, ido  
kutya, inu  
külföldi, gaikokujin  
küllő, ya  
külügyminiszterium,  
gwaimu-sho  
küszöb, shiki

## L

Láb, ashi  
lábszár, sune  
lábujj, ashi no yubi  
láda, nimotsu (nimocz)  
lakás, júkyo, teitaku  
lakatos, jó maeya.  
lakni, sumai (-u)  
lakodalom, konrei no  
furumai  
lakszoba, ima  
lámpa, rampu, andon  
láng, hibana, honó

langyos, nurui  
lármázó, sawagi  
lassu, osoku  
láthatóvá lenni, araware  
látni, mi  
láz, shókan  
ledánya, musume  
(muszme), otome  
légy, hae  
legyező, uchiwa, ogi  
legyőzni, kachi (-tsu)  
lehellet, iki, kokyú  
lélek, kokoro  
lélekezni, kokyú su  
lélekezni, iki wo tsuki  
lenni, naru  
lenyugszik (nap), iru  
lép, hi, hi nozó  
lépcső, dan, kaikyú  
lepke, chó  
levél (fáé), ha  
levél (írott), tegami,  
fumi  
levélbélyeg, yubin-kitte  
levélboríték, jóbukuro  
levelezőlap, hagaki  
levélhordó, yúbinkubari  
levélpapír, hankiri,  
maki-gami  
leves (husból), tsuyu  
shiru  
letartóztatni, hobaku shi  
létra, hashigo  
liszt, ko  
ló, uma  
lótuszvirág, hasu no  
hana  
lovagolni, numa ni nori  
lovasság, kihei  
lőpor, enshó (ensoo)  
lud, gachó (ngacsóo)

## M

Ma, konnichi  
macska, neko  
maga, ōn, shishin de  
máj, kimo  
majom, saru  
május hó, go-gwatsu  
márczius hó, san-gwatsu  
marha, ushi  
marhahus, ushi no niku  
matrác, futon  
matróz, suifu  
medve, kuma  
megengedni, shóchi shi  
megérdemelni, móke (-ru)  
megérkezés, tóchaku  
megérkezni, tóchaku shi  
megérteni, satori (-ru)  
meggyújtani, toboshi  
(-su)

*meggyújtani* (lámpát),  
 andon wo toboshi  
*meghalni*, shini, (-uru)  
*meghatározni*, kagiri  
 (-ru), sadame (-ru)  
*meghíni*, yobi (-u)  
*megjelenni*, mie (-ru)  
*megmászni*, (hegyet), no-  
 bori (-ru)  
*megmunkálni* (földet),  
 unai (-u)  
*megnyugtatni*, osame  
 (-ru)  
*megrendelés*, atsurae  
*megrendelni*, atsurae (-ru)  
*megrészegetni*, yoi (-u)  
*megszégyenítő*, hazu-  
 kashi  
*megtámadni*, seme (ru)  
*megtakarított* (pénz)  
 kenyaku, toku  
*megvetni*, uyashime (-ru)  
*méh*, hachi, furi (hacsi)  
*méhkas*, hachi no ie  
*meleg*, atsuki  
*melegíteni*, atatame (-ru)  
*mell*, (női), chichi  
*méltóság*, kurai  
*mély*, fukai  
*meny* (nő) yome  
*menyasszony*, hanayome  
*mennydörgés*, kaminari  
*mennyi*, dore-dake  
*mérni*, hakari (-ru)  
*mértföld*, ri (= 2<sup>1</sup>/<sub>2</sub> an-  
 gol mf.)  
*mester*, kashira  
*mész*, ishi-bai, sekikwai  
*mészáros*, shishiya  
*méter*, metsuro  
*mező* (föld), hatake  
*mező* (ré), maki shiba  
*méz*, hachi-mitsu (hacsi  
 micz)  
*mezőváros*, mura  
*mindenütt*, amaneku,  
*mindent*, tsune ni  
*mindjárt*, hamar, hodo-  
 naku  
*miniszter*, daijin (daizsin)  
*mintá*, tehon  
*mogyoró*, hasbibami  
*mosdó*, tarai  
*mosni*, arai  
*most*, ima  
*mozdony*, jókisha  
*mozgás*, undó  
*munka*, yóji, shigoto  
*mutatóujj*, hito-sashi-  
 mihely, shokuba [yubi  
 művészet, tori, jutsu  
 (zsucz).

*Nadrág*, monoshiki  
*nagyanya*, babá, sobo  
*nagyapa*, jiji sofu  
*nagybácsi*, oji  
*nagynéne*, oba  
*nagykereskedő*, toiya  
*nagyon*, obitadashi,  
 amari  
*nagyreszt*, tabun ni,  
 taigai  
*nap* (időszak), hi, ichi,  
*naponta*, nichi-nichi  
*napfény*, hinata  
*narancs*, mikan  
*néha*, ori-ori, orifushi  
*nehéz*, (súly), omoki  
 kataku  
*nem* (tagadó szó) iye  
*néma*, oshi no  
*nesséa*, kizoku  
*német*, doitsu (doicz)  
*nép*, tami  
*név*, na  
*nevezni*, nazuku  
*nérjegy*, fuda, kitte  
*november hó*, jú-ichi-  
 gwatsu  
*nővekedni*, hae (-ru)  
*növénytan*, shokubuts-  
 gaku  
*nővér*, onna kyó-dai  
*nyáj*, mure  
*nyak*, unaji, kubi  
*nyár*, natsu (nacz)  
*nyári nap*, natsu no hi  
*nyári ruha*, natsu mono  
*nyelv* (beszéd), kotoba  
*nyelv*, shita (sta)  
*nyerges*, baguya  
*nyitni*, hiroge (-ru)  
*nyom* (lábé) ato  
*nyomda*, kappanjo  
*nyomni* (könyvet), shup-  
 pan shi  
*nyugat*, nishi  
*nyugta*, uketori gaki  
*nyugtázn*, uketori wo  
 kaki  
*nyúl* (állat), usagi.

## O

*Ócsárolni*, hinhan shi  
*odvas* (fog), mushiba  
*óhajtani*, motome (-ru)  
*okos*, kashukoki (kaskoki)  
*okosság*, chie  
*oktatás*, hó  
*október hó*, jú-gwatsu  
*olaj*, abura

*olajbogyó*, kanran  
*olcsó*, yasuki, yasui  
*oldalborda*, abarabone  
*olló*, hasami  
*ollózni* (ollóval vágni),  
 hasami de ki  
*ólom*, namari  
*oltalmazni*, mamori (-ru)  
*olvasni*, yomi (-u)  
*olvasókönyv*, tokuhon  
*ón*, totan  
*óra* (idő), toki, tokei  
*órás*, tokei-shi  
*orcza*, hó  
*ordítani*, naki (-u)  
*oroszlán* (him) shishi  
 (nőstény) me-  
 jishi  
*orr*, hana  
*orrlyuk*, hana no ama  
*ország*, kuni  
*országgyűlés*, shúgi-ni  
*országot*, kaidósuji,  
 michi  
*orvos*, igakushi (ingaksi)  
*orvosság*, kusuri  
*orvostan*, igaku  
*ostoba*, gu naru, baka-  
 rashí  
*ostor*, muchi  
*osztály* (iskola) kyú  
*ott*, asuko, achi, achira,  
 sochi  
*ököl*, kobushi  
*öltöztet*, ifuku  
*öngyilkosság*, jisatsu  
*ördög*, oni  
*őreg*, (vén) toshi yótta  
 „ rónen naru  
*őregedni*, toshi wo tori  
*örökölni*, sózoku su  
*örölni*, hiku  
*öröm*, tanoshimi, asobi  
*ősz* (agg), toshiyóri  
*ősz* (évszak) aki  
*őszibarack*, momo  
*osztani*, ware  
*őszvér*, roba  
*öv*, obi  
*őzvegy* (férfi) yamo-o  
 „ (nő) yamome.

## P

*Pacsirta*, hibari  
*pad*, kawase  
*padló*, yuka  
*pakolni*, tsume (-ru)  
*palaczk*, bin, tokuri (kis  
 p.)  
*pálinka*, shóchú (sōo-  
 csu)

palota, goten  
 „ császári: kyūden  
 pamutfonal, momen-ito  
 panasz, uttae, soshō  
 panaszos, genkokumi  
 papírpénz, ginkōshihei  
 pár (egy), ichi-mai  
 parancsnok, taishō  
 parancsolni, meiiji (-ru)  
 paraszt, nō-fu, inaka  
 mono  
 párna, makura  
 part, kai-gan, kishi  
 pásztor, bokujin  
 patak, kogawa  
 patkány, nezumi  
 patkó, kanagutsu (kanan-  
 gucz)  
 pecsét, fūin  
 pecsételni, fūin wo oshi  
 pék, panya  
 pénz, kinsu, kane  
 pénzbüntetés, bakkin  
 pénztár, genkin  
 pénztárca, saifu  
 pénzügyminiszterium,  
 ōkurasho  
 pénzvesztesség, sommō  
 percz, bun  
 petroleum, kusozu  
 piac, ichi  
 pihenés, kyūsoku  
 pihenni, yasumi (-u)  
 pincze, anagura  
 pinczér, kyūji (kjuuzsi)  
 pinczérány, nesan  
 pipa, kiseru  
 piszkos, doro no  
 podgyász, nimotsu  
 (nimocz)  
 pofonútni, atama wo  
 haru  
 pohár, sakazuki  
 pók, kumo  
 pókháló, fukurogumo  
 polgármester, kochō  
 pompás, kekkō, bibishi  
 pontos, tōdo  
 por, hokori, chiri  
 pornép, tami  
 pósta, yūbin, bin  
 póstahivatal, yūbin-  
 yakusho  
 próba, tehon  
 proletár, eta  
 puha, yawarakaki  
 puska, teppō.

## R

Ragaszkodni, (vmihez),  
 tsukami (-u)  
 rágni, kami-konashi (-su)

rakomány, ni, tsumi-ni  
 raktár, dozō, kura  
 ráncz, shiwa  
 rang, kunshō, kurai  
 reggel (a), asa  
 reggel (határozó szó),  
 ashito  
 reggelizni, asameshi su  
 régi, furui,  
 remélni, nozomi  
 rendes, yohodo  
 rendkívüli, hijō  
 rendkívülieg, hanaha-  
 dashi  
 rendőrhivatal, keisatsu  
 no bunsho  
 rendőrség, keisatsu  
 rendszer, ryūgi  
 répa, kabura  
 részeg, saka ni yōta  
 reszelő, yasuri  
 részvét, awaremi  
 réz (vörös), akagane  
 ringatni, hakari (-ru)  
 ritka, tama-tama ni  
 rizs (szem), kome  
 rizs (főtt), meshi  
 róka, kitsune  
 rossz, ashi  
 rosszakarát, urami  
 rovar, mushi  
 rózsza (bokor) bara  
 rózsza (virág) bara no  
 fama  
 rögtön, tachimachi  
 rövid, mijikai  
 ruha, kimono  
 ruhakefe, kimono wo  
 haran hake  
 ruhaujj, sode.

## S

Sajnálkozás, kinodoku  
 sajnálkozni, kinodoku  
 shi  
 sajnálni, (fájlalni)  
 tansoku shi  
 sajt, kanraku  
 sakkozni, go wo sas  
 saláta, aomono  
 sápadt, asai  
 sapka, kammuri  
 sárka, ki-iro  
 sárgaré, shinchū  
 sarjadni, hae (-ru)  
 sarok, kakato  
 sas, washi (uasi)  
 savanyu, suki  
 seb, kizu  
 segítni, tasuke (-ru)  
 segítni (vkin), tetsudai  
 (-u)

ségíttség, tasuke,  
 sehol, doko de mo  
 sekély, asai  
 selyem, kinu  
 selyemhernyó, kaiko  
 selyemszál, kinu-ito  
 semmi, nandemo  
 sétálás, hokō  
 sétálni, aruki (-u)  
 sétapálcza, tsue  
 sielni, isogi  
 síket, tsumbō no  
 serni, naki (-u)  
 sivatag, arechi  
 só, shio  
 sógor, idősebb nővér  
 férje: ane muko  
 sógor, ifjabb nővér  
 férje: imoto muko  
 sógornő, idősebb fivér  
 neje: aneyome  
 sógornő, ifjabb fivér  
 neje: ototo yome  
 soha, tsui ni  
 sok, dake, takusan,  
 amata no  
 sólyom, taka  
 sonka, shiobuta  
 sós, shiokarai  
 sózni, shio wo shi  
 sör, biya  
 sötét, kurō  
 sült, aburi-niku  
 sütni, yaki (-u), aburi (-ru)  
 szabó, shitateya  
 száj, kuchi  
 szakál, hige (oldal-  
 szakái)  
 szakál, hōhige (teljes  
 szakál)  
 szalag, himo, ito, nawa  
 szalmafonal, mushiro  
 szalmakalap, kasa  
 szálloda, ryotei, hata  
 goya  
 szalon, kyaku-no-ma  
 szám, kazu  
 számár, usagi-uma  
 számítani, san wo shi  
 számla, tegata, kanjō  
 számolni, kanjō shi  
 szánakozni, awaremi (-u)  
 szándék, kokoro-zashi  
 szántó föld, hatake  
 szappan, shabon  
 száraz, kawai  
 szárny, tsubasa  
 szarvas, shika  
 szegény (a), hin-jin  
 szegénység, hin  
 szék, koshikatsuke  
 (kosikacze)

szekrény, todana  
szél, kaze  
széle (vminek) waki  
széles, hiroi  
szélesség, haba  
szelleműs, kashikoi  
szem, me  
szempilla, matsuge  
szemüreg, meana  
szemüveg, megane  
szén, sekitan  
széna, karekusa  
szép, utsukushiki,  
bibishi  
szeptember hó, ku-gwatsu  
szerencsétlenség,  
wazawai  
szeretni, konomi  
szerfölött, its  
szerszám, dogu  
szerződés, jōyaku  
sziget, shima  
szőlő, ume  
szín, iro  
szindarab, kyōgen  
színész, yakusha  
színezni, some (-ru)  
színház, shibai  
színpad, butai  
szív, ki, kokoro,  
szivar, makitabako  
szívárvány, niji  
szívesen, kononde  
szó, kotoba  
szoba, heya, shitsu  
szolga, chūjiki, hōkōnin  
szolgálni, tsutome (-ru)  
szolgáló, gejo  
szomszéd, tonari, rinjin  
szóra sem érdemes, i-  
gainaki  
szorgalom, hone-ori  
szorgalmatoskodni,  
hagemi (-u)  
szótár, jibiki  
szótfogadni, kōkō shi  
szög, kugi  
szőlőszem, tsubu  
szőlővessző, budō  
szőni, ori (-ru)  
szőnyeg, mōsen, shiki-  
mono  
szunyog, ka  
szunyogcsipés, ka ga  
sasu  
szunyogháló, kaya  
szűkség, abunai koto  
kurō  
születésnap, tanjōbi  
szülők, oya  
szünetlen, shikiri ni  
szűnődő, hima

szürke, nezumi-iro-no  
szűz, musume, (muszime)  
kimusume.

## T

Tábla, nanako  
tábornok, taishō  
tag (iz), eda  
tágas, hiroi  
takács, hata ori  
tál, hachi  
találni, midashi (-su)  
talán, okata  
talp, ashi no ura  
tanács, iken  
tanácsolni, iken shi  
táncz, odori  
tánczolni, odoru  
tanítani, oshie (-ru) (tul.  
esettel)  
tanítvány, deshi  
tanulni, nara (-u)  
tanulmány, gaku  
tanuló, shosei  
tanuszkodni, shōko shi  
tányér, sara  
tapsolni, te wo uchi (-tsu)  
tartózkodni, tōryū  
tartozni (vhová) gozari  
(saját. esettel)  
tavasz, haru  
távirat, denshinki  
távol, kiroi  
távolság, michi-nori  
teás csésze, cha-wan  
teás kanna, tetsubin  
tégla, yaki-kawara  
tegnap, saku-jitsu  
tegnapelőtt, ototoi, oto-  
tsui  
tehéntej, gyűnyu (ngjūunju)  
tej, chichi, nyūshū  
teknősbéka, kame  
tél, fuyu  
telefon, denwaki  
teljesen, sara ni  
templom, tō  
„ buddha: futa  
„ shinto: miya  
„ kolostor: tera  
tenger, umi  
tengerészeti miniszte-  
rium, kaigun-shō  
térd, hiza, hizagashira  
térdelni, hiza wo tsuki  
természetesen, kanarasu  
természettan, rigaku  
termet, sugata  
test, karada,shintai, hara  
testes, futoi  
tető, yane

tető (szobáé), tenjō  
tetszés szerint, jiyū ni.  
tűvedés, machigai  
tévesen, ayamatte  
thermometer, kandankei  
tigris, tora  
tintatartó, sumi-ire  
tinta, (tus) sumi  
tiszt, shikwan  
tisztá, kirei  
tő, kosui, ike  
tojás, tamago  
toll (ecset) fude  
toll (madaré) hane  
tolmács, tsūji (czūuzsi)  
tolvaj, dorobō  
torkolat (folyóé) kawa-  
guchi  
torony, yagura, tō  
több-több, masu-masu  
tőke, motode  
tölgyfa, kashi  
tömeg, dake  
törni, ori (-ru)  
történelem, rekshi  
törvény, horitsu  
tréfa, jōdan  
trombita, rappa  
trón, kurai  
tudomány, gakumon  
tudós (a), gakusha  
tulajdon (birtok), mochi-  
mono  
tulipán, ukkonko  
tű, hari  
tűdő, hai  
tűkőr, kagami  
türelem, kannin  
tűsszenteni, hanahiri (-u)  
tűz, hi  
tűzesség, hōhei  
tűzhányó hegy, kwasan  
tűzhely, hidoko  
tyuk, niwatori.

## U

Udvar, niwa  
udvarias, teinei no  
udvariatlan, rei wo shi-  
razu  
udvari nemesség, kuge  
ugatni, hoyu  
úgy, sō  
új, atarashi  
újdonaság, hanáshi, shim-  
bun  
újév, ganjitsu (nganzsicz)  
újj, yubi  
újság, (lap), shimbunshi  
unalom, taikuts  
unatkozni, taikuts su



unoka (férfi): mago  
 „ (nő): mago mu-  
 sume  
 unokahűg, mei  
 unokaöcs, oi  
 űr, hito  
 uralkodás, seifu  
 uralkodni, osame (-ru)  
 uralkodó, ó  
 űszni, oyogi (-u) nagare  
 út, michi  
 utánózni, mane wo shi  
 utánzás, mane  
 utazás, tabi  
 utazni, tabi wo shi, nori  
 utazó, tabibito, banto,  
 tedai  
 utca, michi, tóri  
 utiköltség, funachin  
 útlevél, inkam, kansutsu  
 ügyesség, hijutsu  
 (chizsucz)  
 űldözni, oikaku (chizsucz)  
 űlni, suwari (-ru)  
 űlőhely, koshi-kake  
 űltetni, ue  
 űnnep, iwai  
 űnnepnap, yasumibi  
 űtni, uchi (ucsi)  
 űtni (óra), uchi  
 űzlet, yóji.

## V

Vacsora, yumesshi  
 vadász, ryóshi  
 vadászat, kari  
 vadászni, kari wo shi  
 vadgalamb, yama-hato  
 vádlott, hikokunin  
 vadlúd, gan  
 vágni, ki (-ru)  
 vagyon, mochimono  
 vaj, gyúroku  
 vak, mómoku

valahogy, dó ka  
 valamikor, tsui ni  
 választani, erami, erabi  
 váll, kata  
 vallás, kyóhó  
 vallásan, shingaku  
 valóban, honto no  
 váltani (ruhát), ki kae  
 (-ru)  
 váltani (pénzt) kae (-ru)  
 váltó, kaware-tegata  
 változtatni, kae (-ru)  
 vámvivatal, unjósho  
 vár, jó mae  
 váratlan, namanaka  
 várni, machi-uke (-ru)  
 város, chó, machi. toka  
 varrni, nui (-u)  
 varrótl, hari  
 vas, tetsu (tec)  
 vásárnap, michiyó (-bi-)  
 vásárolni, kai (u-)  
 vastag, futoi  
 vasút, tetsudó  
 „ 1-ső osztály: jótó  
 „ 2 ik osztály:  
 chutó  
 „ 3-ik osztály: kató  
 vasuti indóház, stéshon  
 (station, angol szóval)  
 vasuti jegy, kippu  
 vasuti kocsi, okajóki  
 vászon, men  
 védelmezni, mamori (-ru)  
 veder, oke  
 vég, shimai  
 végezni, shimai  
 vegytan, bunsekigaku  
 vékony, hosoi  
 vélemény, kangae  
 vendégfogadó, hatagoya  
 vendéglős, tama  
 vér, chi  
 veranda, engawa  
 veréb, suzume

vész, nomi  
 veszedelmes, abunai  
 vezető, annaija  
 vihar, arashi  
 világítótorony, tómyó-  
 dai  
 villa, hashi  
 villámhárító, raiyoke  
 villámlás, inabikari  
 violaszín, murasaki no  
 virág, hana  
 virágos kert, hana-ba-  
 take  
 virágváza, hana-ike  
 virágzani, saki  
 visszaadni, kaeshi (-su)  
 visszajönni, same (-ru)  
 vitéség, yúki  
 vitorla, ho  
 vitorlášhajó, hobune  
 víz (mosdásra), chózu  
 víz (ivásra) nomi-mizu  
 vonat, kisha  
 vonatkozás (vmire),  
 itatte (tul. esettel)  
 vő, mukó  
 vőlegény, hanamuko  
 vőlg, tani  
 vörös, akai  
 vörös bor, akabudó.

## Z

Zárni, to wo shine (-ru)  
 zászló, hata  
 zene, ongaku  
 zeneeszköz, narimono,  
 gakkí  
 zenész, gakunin  
 zöld, midori no, aoí  
 zseb, tamoto  
 zsebkendő, hanfuki,  
 tenugui  
 zsebkóra, tamoto-dokei  
 zsineg, nawa.

## A japáni írásról.

A japánok nem úgy írnak mint mi, t. i. nem a magán- és mássalhangzók írásjeleit rakják egymás mellé s ebből kapják a szavakat, hanem ugynevezett szótagjeleik vannak, melyeket aztán egymás mellé ragasztanak. Ezen szótagjelek állanak:

1. egyes magánhangzók: a, i, u, e, o;
2. egy magánh., utána egy záró *t, k, p, s* mássalh., pl. *is, at* stb.;
3. egy mássalh. utána egy magánh.; pl. *na, mi, nu, ne, no*;
4. egy mássalhangzó s utána következő „w”-ból; *kw, gw*, (csak e két összetételben) vagy „y” s rákövetkező magánhangzó; pl. *hy, by, ny, ry, gy, my, py* (csupán így: rákövetkező magánhangzók);
5. egy mássalhangzó, rákövetkező magánhangzóval és *t, k, p, s* vég magánhangzók; pl. *hyak, kwap, jit*, stb.;
6. egy magánhangzóból, vagy egy mássalhangzóból utána következő magánhangzóval s vég „n”-betűvel; pl. *gan, kwan* stb.

A tiszta japáni szótagforma a következő: *a, ka, at, kat*, (tehát az 1, 2, 3, 5 pont), a többiek csak a khinai szavakban vannak.

Az írás módjára nézve megjegyezzük, hogy mint minden keleti nép, a japáni is jobbról balra ír, de nem vízszintes, hanem függőleges sorokban; tehát felülről lefelé. A japánban sokféle írásforma, vagy betű-típus létezik, melyek közül legelterjedtebb a *Katakana*: mely egyszerűbb írásjelekből áll és tudományos munkák, szótárak stb. írásánál használatos, míg a *Hiragana* sokkalta nagyobb elterjedettséggel bír, jóllehet írásjelei sok mellékalakkal bírnak s azonkívül is cifrábbak, tehát nehezebben olvashatók. Még jobban megnehezíti az olvasást az, hogy nem tisztán a japáni szótagjeleket használják ez utóbbi írásmódban, hanem khinai írásjelekkel is keverik és pedig a főnevek, igék, számnevek s melléknevek alapformáinak kifejezésére, de a képzőket, ragokat a hiragana jelekkel pótolják. Mivel azonban ezen jeleket is csak aránylag kevesen értik Japánban, úgy is szokásos, hogy a khinai írásjeleket a japáni jelekkel párhuzamosan s kisebb alakban mellé írják.

A khinai írásjelek nemcsak formában különböznek a japántól, de értelemre is, a mennyiben nem betű s nem szótagjelek, hanem szavak, azaz azok alapformái, s további jelekkel pótolják a képzőket s ragokat hozzá. Lássuk tehát a fentemlített két leghasználatosabb japáni írásmódot egyenként.

## 1. A Katakana írás.

A 2-ik táblán adjuk a betű s szótag típusokat, melyek közé kikerekítés végett föl van véve a *yi, wu* és *ye*, jóllehet ezek így a nyelvben nem fordulnak elő; a *wo* jelét írásban csakis a tárgyeset ragjának jelzésére használják és mindig *o*-nak hangzik; a *wi* jele helyett, mivel mindig *i*-nek mondatik ki, csakis az *i* magánhangzó jelét írják. De a mint e táblából is láthatjuk, ezek nem fejezik ki mindazon hangzókat, melyek a nyelvben még előjönnek, sem az összetételeket. Ezek leírására, kifejezésére használják az ugynevezett segédjegyeket, melyekből egy párt a tábla alatt adtunk.

Igy pl. *a*) nem írják ugyanazon jelet (szótagot) kétszer egymás alá — ha t. i. kettőzve használják, — hanem a szótagismétlő jelet teszik alá (l. a táblán);

*b*) egy magánhangzónak a hosszúságát a szótag alá irt **l** jellel jelzik;

*c*) a „nigori“, hanglágyítás jele egy kettős vessző (l. a táblán); így a *ki*, stb. jelére (és mindig jobboldalt) téve, ellágyul *gi*-vé, illetve olvasandó;

*d*) a *ha* sor (l. a táblán felülről 6-ik sor) a maru-jel (*o*) által p-vé lágyul el, melyet szintén az eredeti jelnél fölül jobboldalra írunk;

*e*) a táblázaton csak egy *sh* (*s*) kezdő mássalhangzójú szótag (*shi*) van, ép úgy egy *ch* kezdetű (*chi*) is; a többi szótagokra: *sha, she, shu, sho* és *cha, che, chu, cho*, melyek a beszédben szintén előfordulnak, az írásban kombinált jelekkel írónak le; így:

a *sh* sorozat áll a *shi* írás jegyéből, aláírva a *ya, ye, yu, yo* szótagok jeleit s adják a *sha, she, sho, shu* hangzást; a *ch* sorozatot szintén így alkotják: a *chi* és aláírva a *ya, ye, yo, yu* jeleit; melyek aztán *cha, che, chu, cho*-nak hangzanak olvasásban.

*f*) a *ky, py, gy, by, hy, ry, my, ny* kezdőszótagokat úgy írják mint *kiya, piya, giya* stb.;

*g*) a *kw, gw* hangzókat pedig *ku-wa, gu-wa* szótagjelek összeírásával. Közönségesen a szavak végét nem szokták jelezni, azaz nem hagynak hézagot az egyes szavak között, hanem a jeleket mind szorosan egymás alá írják a mondat végéig. A mondat közt semmiféle írásjel nem használatos, csupán a mondat végére tesznek egy üres karikát (○) az írásjel alá, — azok sorrendjében, — mely a pontot fejezi ki.

## 2. A Hiragana írás.

A Hiragana írás rendszerére ugyanazon szabályok állanak, mint az előbbi Katakana írásra nézve; ugyanannyi szótagrendből áll, s az írásban ugyanoly változtatásokkal használható. (Lásd a 3-ik táblát.)

Itt is van egy külön mássalhangzó jel, az „n” végbetűre, mely p, b, m mássalhangzók előtt szintén lágyulást szenved a kimondásban és „m”-nek hangzik.

A *khinai* írásjelekkel, — jóllehet a hiraganával parallel írásban igen gyakran előfordul — itt nem foglalkozhatunk, mivel magoknak a kulcsjeleknek úgy írott vonalszámuk, mint gyökük szerint egybeállított táblái e kis nyelvtannak egész terjedelmébe is alig férnének be. Itt csupán a *sorszámok jeleit* adjuk, melyek Japánban is általánosan használtatnak az írásban. (L. az 1-ső táblán.)

I. tábla. Számjelek.

一 1.	二 2.	三 3.	四 4.	五 5.
六 6.	七 7.	八 8.	九 9.	十 10.
十一 11.	十二 12.	十三 13.	十四 14.	十五 15.
十六 16.	十七 17.	十八 18.	十九 19.	二十 20.
三十 30.	四十 40.	五十 50.	六十 60.	七十 70.
八十 80.	九十 90.	百 100.	千 1000.	萬 10.000.

## II. tábla. Katakana írásjelek.

ア <sub>a</sub>	イ <sub>i</sub>	ウ <sub>u</sub>	エ <sub>e</sub>	オ <sub>o</sub>
カ <sub>ka</sub>	キ <sub>ki</sub>	ク <sub>ku</sub>	ケ <sub>ke</sub>	コ <sub>ko</sub>
サ <sub>sa</sub>	シ <sub>shi</sub>	ス <sub>su</sub>	セ <sub>se</sub>	ソ <sub>so</sub>
タ <sub>ta</sub>	チ <sub>chi</sub>	ツ <sub>tsu</sub>	テ <sub>te</sub>	ト <sub>to</sub>
ナ <sub>na</sub>	ニ <sub>ni</sub>	ヌ <sub>nu</sub>	ネ <sub>ne</sub>	ノ <sub>no</sub>
ハ <sub>ha</sub>	ヒ <sub>hi</sub>	フ <sub>fu</sub>	ヘ <sub>he</sub>	ホ <sub>ho</sub>
マ <sub>ma</sub>	ミ <sub>mi</sub>	ム <sub>mu</sub>	メ <sub>me</sub>	モ <sub>mo</sub>
ヤ <sub>ya</sub>	イ <sub>(y)i</sub>	ユ <sub>yu</sub>	エ <sub>(y)e</sub>	ヨ <sub>yo</sub>
ラ <sub>ra</sub>	リ <sub>ri</sub>	ル <sub>ru</sub>	レ <sub>re</sub>	ロ <sub>ro</sub>
ワ <sub>wa</sub>	ヰ <sub>wi</sub>	ウ <sub>(w)u</sub>	ヱ <sub>we</sub>	ヲ <sub>wo</sub>

シ  
カ  
セ

あ a	い i	う u	え e	お o
か ka	き ki	く ku	け ke	こ ko
さ sa	し shi	す su	せ se	そ so
た ta	ち chi	つ tsu	て te	と to
な na	に ni	ぬ nu	ね ne	の no
は ha	ひ hi	ふ fu	へ he	ほ ho
ま ma	み mi	む mu	め me	も mo
や ya	い y(i)	ゆ yu	え y(e)	よ yo
ら ra	り ri	る ru	れ re	ろ ro
わ wa	を(w)i	を(w)u	を(w)e	を wo



Hir.	Kat.	Alt.	M.	Rh.	Hir.	Kat.	Alt.	M.	Rhinal	Hiragana	Katakana	Arifas	Magyarul
わ	ワ	wa	(a)	或る	ある	アル	A-	Egy-	虎	とら	トラ	to-ra	tig-ris
と	ト	to	ri-	時	とき	トキ	ru	Kor	と	と	ト	to	és
ら	ニ	ni	hex	虎	とら	トラ	Ki	egy	狐	きつね	キツ子	Ki-tsu-ne	rö-Hä-
に	ム	mu-	for-	一	いつてい	イツ	to-	rig-	と	の	子	to	röl
む	カ	ka-	dul-	正	の	テイ	ra	ris	話	はなし	トノ	no	tör-ré-net
か	イ	i-	van	の	きつね	ノ	i-	bi-			ハ	ha-	
いて	テ	te	az	狐	をと	キツ	to-	zo-			ナ	na-	
あ	ワ	wa		捕	とらえて	子	te-	nyos			シ	shi	
れ	レ	re		へ	る	ヲ	no	rö-					
あ	ケ	ke-	alla-	る	を	エ	Ki-	Kät					
け	ダ	da-	tok	れ	を	テ	tsu-						
だ	モ	mo-	nah	食	を	ソ	(w)o	fo-					
もの	ノ	no		わ	く	レ	to-	gott					
の	オ	ó	Kirá-	ん	わ	ソ	e-						
お	ー	to	lya	と	ん	レ	te	akar-					
し	シ	shi-	va-	せ	と	ヲ	so-	ta					
て	テ	te	gyok	り	の	ク	(w)o	axt					
る	ソ	so-	ég-	其	とき	ワ	Ku-	fel-					
ら	ラ	ra	böl	時	き	ン	wa-	jaht-					
より	ヨ	yo-	jöt-	狐	と	ト	n						
く	リ	ri	rem-		せ	セ	to	ten-					
だ	ダ	da-	le,		り	リ	ge-	ni.					
り	リ	ri-			の	ソ	ri.						
し	シ	shi			とき	ノ	So-	Ek-					
もの	モ	mo-			と	ト	no	Kor					
なり	ナ	na-			と	キ	to-						
なん	リ	ri	te		き	ツ	Ki-	a ro-					
ぢ	ン	n-jí			つ	子	tsu-	ka					

Hh.	Hir.	Hat.	Ht.	M.	Hh.	Hir.	Hat.	Ht.	M.	Hh.	Hir.	Hat.	Ht.	
に	に	ニ	ni	löp- ve	信	しん	シン	shi-	nem-	若	もし	モシ	mo-	ba
従	した	シタ	shi-	ta-	せ	せ	ンゼ	n-ze-	bit-	し	われ	ワレ	shi-	
う	て	ゴ	ta-	gō-	ざ	ざ	ザリ	za-	te	我	と	ヲ	wa-	
て	くる	テク	gō-	te	り	り	シ	ri-	el,	を	く	ク	re	
来	る	クル	te	Ku-	し	し	ユ	shi		食	わ	ワ	(wo)	
可	べ	ベシ	Ku-	rū	故	ゆ	エ	qu-	mi-	わ	ば	バ	Ku-	fel-
し。	し。	。ス	be-	shi.	に	え	ニ	e	vel	バ	た	タ	wa-	fal-
す	す	ベテ	Su-	be-	狐	き	キ	ni		ち	ち	チ	ba	nāl
べ	べ	ノ	te	no	あ	つ	ツ	Hi-	arō-	罰	ま	マ	ta-	rōg-
の	の	タ	no		又	ね	子	tsu-	Ka	を	ち	チ	chi-	rōn
獸	け	ダ	Ke-	dā-	汝	あ	ワ	ne		こ	ち	バ	ma-	
皆	だ	モノ	mo-	no	若	また	マ	wa	is-	う	つ	ツ	chi-	būn-
必	もの	ミ	Ke-	dā-	し	なん	タ	ma-	met-	む	を	ヲ	tsu-	tefēt
ず	み	ナ	mo-	no	我	じ	ナン	ta-	te	可	こ	コ	(wo)	Kap-
我	な	カ	mi-	na	が	も	ジ	na-	ba	し	む	ム	Kō-	nod
を	かな	ナ	e-	gyūt	言	し	モ	ji		と	る	ル	mu-	
畏	なら	ナ	bi-	zo-	言	あ	シ	mo-	ax	云	べ	ベ	ru	Hele
れ	ず	ラ	nyo-	san	を	か	ワ	shi	en	へり。	し	シ	be-	ne
逃	あ	ズ	en-	ge-	う	こ	ガ	wa-	be-	併	と	ト	to	gōl-
げ	れ	ワ	ge-	met	た	と	コ	ga	dem-	虎	い	イ	ri.	lott.
走	に	レ	wa-	re	か	ば	バ	Ko-	ben	あ	えり。	エ	shi-	De
らん	げ	テ	(wo)	o-	あ	あ	ヲ	to-	ba	り	と	シ	shi-	hi-
	は	ニ	fel-	ve	あ	あ	ウ	ba	en	れ	ら	ラ	to-	rig
	しら	ダ	ve		う	う	タ	wa-		を	あ	ワ	ra	
	らん	ハ	fut-	va-	し	し	ガ	ga	en		れ	ソ	wa-	axt
		シ	lad	el.	後	う	ウ	u-	u-		を	レ	so-	
		ラン	el.			ろ	シ	shi-	ta-			ヲ	re	
							ロ	ro	nam				(wo)	

Hh.	Hir.	Hat.	Ät.	M.	Hh.	Hir.	Hat.	Ät.	M.	Hh.	Hir.	Hat.	Ät.	M.
逃げしとわ	にげしとわ	ニゲシトワ	ni-ge-shi to wa	fu-tu-ni (hogy)	の 獣	の けだもの	ノケタモノ	no ke-da-mo-no	äl-lat	と云へり。	といえり。	トイエリ。	to i-e-ri.	szöl-loft.
心附かず	こゝろずかず	コ、ロズカズ	ko-ro-zu ka-zu	nem vet-te ész-re.	あ 皆	あみな	ミナ	mi-na	e-gyült	虎	とら	トラ	To-ra	Tig-ris
眞に	まことに	マコトニ	ma-ko-to ni	va-lö-ban	虎	とら	トラ	to-ra (wo)	atig-ris-t	狐	きつね	キツ子	ki-ku-ne	a rö-kä-
狐	きつね	ヲ	wa	a rö-kä-t	を	を	ヲ	o-so-re-te	fel-ve,	の 言葉	の まことば	ノコトバ	no ko-to-ba	nah-sza-vát
を	を	ヲ	(wo)	t	を	を	ヲ	ni-ge-ha-shi-re-ri.	fu-tu-va szá-ladt el.	を	を	ヲ	ta-me-san-n	hi-prö-bál-ni:
を	を	ヲ	o-so-re-shi	fé-lél-mes-nek	を	を	ヲ	sa-re-do	De	と	と	ソ	so-no a-to	láb-nyo-ma-it
事	こと	ト	to	hit-te.	されど	されど	トラ	to-ra wa	atig-ris	其	其	ニ	ni	Hö-ve-t
と思えり	と	ト	to	hit-te.	虎	とら	ヲ	o-no-re	öt-ma-gát	あ	あ	キ	ki-te	ve
されば	されば	サレバ	sa-re-ba	A-zért	已	を	ヲ	o-so-re-te	fel-ve	歩	歩	ア	a-yu-mi-shi	me-ne
主人	しゅじん	シユジン	shu-yu-jin	ax-úr.	を	を	ヲ	o-so-re-te	fel-ve	み	み	シ	ni su-be-te	min-den

Hh.	Hir.	Kat.	Ät.	M.	Hh.	Hir.	Kat.	Ät.	M.	Hh.	Hir.	Kat.	Ät.	M.
借る	かる	カル	Ka-ru-	bi-tor-ló	威張る	いはる	イバル	i-ba-ru	dicse Ked-vén	の勢	のいき	ノイキ	no	nah
狐	きつね	キツ子	Ki-tsu-ne	ró-ká-nah	物を	モノ	ヲ	mo-no	vala-Ki		また	イマ	o-i	ba-tal-má-ban
と云ふなり。	といふなり。	トイウナリ。	to-i-u-na-ri.	ne-ve-zik len-ni.	諺に	コトワザニ	ヲ	(wo)	Köx-món-dás-ban	親の	またあ	マタワ	ma-ta-wa	vagý
					虎の威を	とら	トラノイ	to-ra-no-i	ahig-ris-nek	威光を	のいき	オヤノイ	o-ya-no-i	ax ö sÖK-nek
						のい	ノイ	no-i	ba-hat	たのみ	を	ヲ	ta-no-mi	te-Kinté-lyé-ben
						を	ヲ	(wo)	mat	たのみ	を	ヲ	ta-no-mi	biz-va
										たのみ	を	ヲ	ta-no-mi	re

## Szöveg- és írás-magyarázat.

Mint már előbb is említettük, úgy az írás, mint természetesen az olvasás is balról jobbra történik és pedig nem vízszintes, hanem függőleges sorokban, t. i. felülről lefelé. A lapok sorrendje is tehát hátulról előre következik, mint minden keleti nyelvben, de itt ezt — czélszerűségi szempontból — nem adhattuk; elégségesnek tartottuk csak a figyelmet fölhívni reá.

A fordítást parallel sorokban adtuk az átirással s az eredeti írásjelekkel; és így az eredeti sorrendhez ragaszkodnunk kellett, a mit nem mindig sikerült az eredeti magyar szórenddel visszaadnunk, jóllehet a japán nyelv is — hasonlóan a magyarhoz — hátul ragozó s képző; ezért a magyar szöveg pár helyen a rossz szórend miatt nehezen érthető meg. A kis mesének szövegét tehát megegyszer itt adjuk egész terjedelmében:

*A tigris és róka története.*

Egyszer a tigris egy rókát fogott és felakarta őt falni. Ekkor a róka a tigrishez fordulva, szolt: „Én vagyok az állatok királya és az égből jöttem le; ha te engem felfalnál, tüstént megbűnhődnél érte.” De mivel a tigris ezt nem hitte, a róka ismét mondá: Ha szavamban kétkezel, úgy jöjj és kövess engem, a félelemtől bizonyára minden állat elfut előlem. Hogy a róka szavairól meggyőződjék, a tigris csakugyan utána ment s a tigristől való félelemtől minden állat elfutott. A tigris azonban nem vette észre, hogy azok őtöle futottak el s azt hitte, hogy valóban a rókától félnek. Azért azokra, a kik az uruk hatalmában vagy őseiknek tekintélyében bizva dicsekesznek, közmondásosan azt mondják: „egy róka, a ki a tigris hatalmát bitorolja.”

A szövegből láthatjuk, hogy a japáni is szereti a virágos, körülírt kitételeket, más keleti nyelvek módjára, s ugyanazon fogalmat szóhalmozással bővíti.

Végül még pár megjegyzést a khinai írásjelű sorokra. A khinai írásjelek használatát jelenben korlátozzák és pedig tiszta japán szókból: igék, melléknévek s igehatározók, továbbá főnevek, számnevek s névmásoknál; a többiekben pedig, valamint a főnév stb. képzők s ragoknál a japáni (Hiragana) írásjeleket használják.

### I. Zongorára.

(Uj zongoraiskola.) *Chován Kálmán: Elméleti és gyakorlati zongoraiskoldja kezdők számára, mint nevelési eszköz.* Egy régen érzett hiányt pótol Chován tanár, a midőn az Országos Zeneakadémia gyakorló iskolájában 15 éven át kipróbált és bevált szóbeli módszerének megtestesítése által oly iskolát nyújt, mely a sablontól teljesen eltérve, egészen új modern alapon nemcsak hangszert, de élvezetes módon zenét is tanít. A növendék kezdettől fogva tisztában van a czéllal és eszközökkel. Gondolkodási képessége, valamint zenei látóköre annyira fejlődik, hogy öntudatos cselekvéshez szokik. — A zongoraiskola megírása igazán mesterre vall. Anyaga egyszerűen és világosan tárgyalva az elméletet a gyakorlattal, szerves egészzé fűzi. Teljesen alkalmazkodik a szerző feltűnést keltett methodikájához. Ez iskolából látjuk, mennyi lényeges dologgal kell a kis növendéknek megismerkednie, míg a sikeres praktikus játékra áttérhet. Bizvást állíthatjuk, hogy ezen módszeresen csoportosított, körülbelül 1 1/2 évre terjedő anyag elvégzésével a növendéknél jó és hálás alapot teremtettünk. Örvendünk, hogy magyar nyelven jelent meg legelőbb és méltó elegáns kiállítása Rozsnyai Károly kiadó érdeme. A terjedelmes, 123 oldalas kötet ára **6 korona**.

**Chován K. A zongorajáték módszertana** című alapvető műve 2-ik kiadásban megjelent, a mi a zenevilág nagy örömeire szolgálhat. A közkezen forgó ezer példány legjobb bizonyítéka e mű használhatósága és becsének s a második kiadás javításai bizonyára csak emelni fogják a mű előnyeit. Ezenfelül a legújabb miniszteri tanterv szerint összeállított tantervet és anyagot és függelékül *Zenemű-szótárt* is tartalmaz, ára **4 korona**.

**Tarnay Alajos új szerzeményei:** A kedves szerző, a kinék bűbajos dalait a közönség igaz örömmel élvezi, a kezdő zongorázóknak, az aranyifjuságnak is kellemes meglepetést okozott. 1. *Nyugodt percek*; 2. *Régi hangok* (hallgató magyar); 3. *Valse noble*, czimek alatt oly pompás ifjúsági zenedarabokat szerzett, a melyeket hazai tanárainknak a legjobban ajánlhatunk. Ilyen jó melódikus anyag csak buzdítólag hat és lassan-lassan a külföldi sablonost kiszoríthatná; úgy értesültünk, hogy *Tarnay ezen ifjúsági darabok* sorozatát Rozsnyainál folytatja. Szép kiállításban megjelent Rozsnyai Károly kiadásában, füzetenként ára **1 korona**.

**Szendy Árpád: Aforizmák magyar népdalok fölött.** 2 füzet, füzetje **2 korona**. *Szendy Árpád* műve — hogy úgy mondjuk — irányjelző. Deklamáció tekintetében meg éppen az, nem szólva a poézisről, melylyel lépten-nyomon találkozunk az Aforizmákban. Minden sorából kitetszik, hogy — bár nem énekhangra irta művét — édes, széphangzású s ritmikus magyar nyelvünket tekinti nemzeti zenénk fejlődésének alapjául. Zongorája ugyszólván eldekklamálja a dalt s nem teszi értelmetlenné izléstelen vagy fölösleges cifrázatokkal, vagy — a mi még fontosabb — nem alacsonyítja le zongoráját a zongorán ma már annyira lábrakapott és elterjedt czimbalmozásig. Ha tehát egy jobb izlésű műkedvelő veszi is kezébe az „Aforizmák“-at (technikailag középnehézségűek ezek) lehetetlen, hogy ne átérezve, ne rhapszodikusán — mint dalaink gyöngyeinek karaktere nagyobbára megkívánják — adja elő e magyarosan, keresetlenül természetesen harmonizált poémákat. Érdekes mint specifikum a „Csipkés a zöld levele“, mint az „öreg“ Rácz Palinak, e legjobb izlésű s legnagyobb népdalinterpretatorunknak a verziója, melyben azon kevesek, kik még emlékeznek a nagy cigányművészre, föl fogják ismerni az ő eredeti, megörökítésre érdemes modorát, stíljét.

Altalában nem tudjuk, nem fogná-e *Szendy*, Kondorosi csárdáját (mely szintén az „Aforizmák“ között van), e szívhez szóló kedélyre ható borus dalt hallva, a párisi Boulevard-kávéházban ülő francia megérteni, hogy „mi van azon sirni való?“ . . .